

**SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE
OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER**

SUBJEKTI: “ZGURI” sh.p.k
Fshati Lene, Krastë, Lene, Martanesh, Dibër

RAPORTI PARAPRAK I VLERËSIMIT TË NDIKIMIT NË MJEDIS

SHFRYTËZIMI I MINERALIT TË KROMIT NËNTOKË

ZONA MINERARE, OBJEKTI “Galeri 13” THEKËN

MARTANESH, QARKU DIBËR

Bazuar në Ligjin Nr. 10 440, date 7.7.2011 “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”, aktiviteti i shfrytëzimit të kromit me minierë nëntoksore i nënshtrohet procedurës për tu pajisur me Vendim Paraparak të VNM-së, referuar Shtojcës II të ligjit Projektet që i nënshtrohen procedurës paraprake të vlerësimit të ndikimit në mjedis, pika 2.2 Minierat nëntoksore.

Përgatiti Raportin eVNM-së

Studio “Real-P”shpk

Ing. Renzi Pupli

Përmbledhje Ekzekutive**1. HYRJE**

- 1.1 Informacion për qëllimin e vnm & metodikën e zbatuar
- 1.2 Përshkrimi i qëllimit dhe objektivave të vnm
- 1.3 Objektivat e vnm-se
- 1.4 Përshkrim i përmbledhur i kuadrit ligjor mjedisor dhe institucional që lidhet me projektin
- 1.5 Legjislacioni kryesor shqiptar për hartimin dhe klasifikimin e raportit të vnm-së
- 1.6 Përmbledhja e kuadrit ligjor dhe institucional
- 1.7 Përshkrim të metodikes të zbatuar për hartimin e raportit paraprak të vnm-së
- 1.8 Profili i kompanisë zhvilluese

2. PËRSHKRIM TË GJENDJES DHE VLERAVE EKZISTUESE TË MJEDISIT NË RAJONIN E PROJEKTIT

- 2.1 Gjeografia e zones
- 2.2 Relievi
- 2.3 Mbulesa bimore
- 2.4 Popullsia dhe qendrat e banuara
- 2.5 Klima
- 2.6 Burimet ujore, prania e tyre ne siperfaqen e minieres dhe rreth saj
- 2.7 Ekonomia e zones dhe aktivitetet kryesore te saj

3. PËRSHKRIMI I PROJEKTIT

- 3.1 Planimetria e vendodhjes se projektit, ku te pasqyrohen ne harten topografike siperfaqja e tokes se kerkuar, kufijte e siperfaqes se kerkuar, te dhenat per perdorimin ekzistues te siperfaqes se tokes qe do te perdoret perkohesisht apo perhere nga projekti gjate fazes se ndertimit apo instalimit te pajisjeve.
- 3.2 Realizimi i treguesve ne natyre te prodhimit
- 3.3 Llogaritja e rezervave
- 3.4 Realizimi i planit te prodhimit per vitin 2016-2017
- 3.5 Programi i plote ekonomoko financiar per vitin 2017-2018 i ndare ne tre mujore.
- 3.6 Sistemi i shfrytezimit.
- 3.7 Ajrimi i minieres
- 3.8 Punimet kryesore te hapjes
- 3.9 Proceset kryesore te shpim – plasjeve dhe shfrytezimit te objektit minerar
- 3.10 Lendet e para qe do te perdoren per ndertimin dhe menyra e sigurimit te tyre
- 3.11 Infrastruktura e nevojshme per lidhjen me rrjetin elektrike, furnizimin me uje, shkarkimet e ujerave te ndotura dhe mbetjeve si dhe informacion per rruget ekzistuese te aksesit apo nevojen per hapje te rrugeve te reja

4. PËRSHKRIMI I NDIKIMEVE NEGATIVE NË MJEDIS
 - 4.1 Ndikimet negative në mjedis
 - 4.2 Ndryshimet ne popullsi
 - 4.3 Ndikimet e dukshme të projektit në zonat rrethuese dhe pejsazhi
 - 4.4 Nivelet dhe ndikimet e emëtimeve të ardhura nga projekti i zhvillimit gjatë fazës normale të operimit
 - 4.5 Nivelet dhe ndikimet e zhurmave nga projekti zhvillues
 - 4.6 Emetimet ne ajer
 - 4.7 Ndikimet e projektit mbi ndërtimet, trashëgiminë arkitektonike dhe historike, tiparet arkeologjike si dhe mbi vepra të tjera njerëzore
 - 4.8 Humbja dhe dëmtimi i tipareve gjeologjike, paleontologjike.
 - 4.9 Përshkrimi i ndikimeve negative individuale dhe të grumbulluara në biodiversitete duke përfshirë ndikimet ndërkombëtare
 - 4.10 Ndikimet fizike të projektit në ndryshimet e topografisë lokale, erozionit të tokës
 - 4.11 Ndikimet e emetimeve kimike dhe depozitimeve në tokë dhe rrethinat
 - 4.12 Ndikimet në zonat e mbrojtura
 - 4.13 Ndikimet në përdorimin e tokës dhe të burimeve
 - 4.14 Pastrimi rregullimi dhe rigjenerimi i pejsazhit
5. KOHEZGJATJA E MUNDSHME E NDIKIMEVE NEGATIVE TE IDENTIFIKUARA
6. SHTRIRJA E MUNDSHME HAPSINORE E NDIKIMEVE NE MJEDIS DUKE NENKUPTUAR DISTANCEN FIZIKE NGA VENDODHJA E PROJEKTIT DHE VLERAT E NDIKUARA QE PERFSHIHEN NE TE.
7. MUNDËSINË E REHABILITIMIT TË MJEDISIT TËNDIKUAR DHE MUNDËSINË E KTHIMIT TË MJEDISIT TË NDIKUAR TË SIPËRFAQES NË GJENDJEN E MËPARSHME, SI DHE KOSTOT FINANCIARE TË PËRAFËRTA PËR REHABILITIMIN;
8. MASAT E PROPOZUARA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT NGA SECILI NDIKIM NEGATIVE
 - 8.1 Të përgjithshme
 - 8.2 Identifikimi i masave për të eliminuar apo zbutur ndikimet negative në mjedis
 - 8.3 Rreziku ne shendet dhe masat per zbutjen e tij,masat e sigurimit teknik
 - 8.4 Sigurimi teknik ne proceset e punes
9. NDIKIMET E MUNDSHME NE MJEDISIN NDERKUFITAR
10. PLANI I MANAXHIMIT MJEDISOR
 - 10.1 Parandalimi i aksidenteve dhe reagimet gjatë emergjencave.
11. PROGRAMIN E MONITORIMIT TË NDIKIMEVE NË MJEDIS GJATË ZBATIMIT TË PROJEKTIT

- 11.1 Qëllimet e monitorimit mjedisor
- 11.2 Objektivat e Monitorimit:
- 11.3 Baza Ligjore e Monitorimit
- 11.4 Plani i monitorimit
- 11.5 Masat për rigjenerimin e mjedisit
- 11.6 MONITORIMI DHE REKOMANDIME
- 11.7 Plani i monitorimit të ndikimit në mjedis.

12. PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

Permbledhje Tabelare

Tabela 1. Koordinatat e pikave kufizuese të sipërfaqes së Lejes Minerare egzistuese Nr. 483

Tabela 2. Koordinatat e pikave kufizuese të sipërfaqes së zgjeruar të lejes minerare Nr.483/1

Tabela 3 Legjislacioni mjedisor

Tabela 4: Të dhënat e Investitorit

Tabela 5. e rezervave të mineralit të kromit, GAL. 13

Tabela 6. Realizimit të kostos së punimeve për vitin jepet në tabelën e mëposhtme

Tabela 7. Kosto e realizuar për prodhimin e 1 ton kromi për vitin

Tabela 8 e realizimit të prodhimit për vitin

Tabela 9. Grafiku I pritshëm I prodhimit të mineralit të kromit për 2017-2018

Tabela 10. Grafiku I punimeve për vitin 2017-2018

Tabela 11. e investimeve të parashikuara për periudhën 2017-2018

Tabela 12. Parashikimi I kostos së punimeve minerare për vitin 1 ml

Tabela 13. Kosto e parashikuara për prodhimin e 1 (një) ton minerali,

Tabela 14 Niveli i zhurmave të këtyre mjeteve në largësi nuk do të jetë i madh dhe do të jetë konform normave në fuqi.

Tabela 15 Normat e lejuara për pluhurat e ajrit të frymemarrjes, pa përmbajtje SiO₂

Tabela 16 Normat e lejuara për pluhurat në ajrin e frymemarrjes me përmbajtje SiO₂

Tabela 17 Vlerësimi i rëndësisë të ndikimeve në mjedis të aktivitetit të shfrytëzimit të mineralit të kromit

Tabela 18 Permbledhje dhe Masat e propozuara për mbrojtjen e mjedisit nga secili ndikim negativ

Tabela 19 Monitorimi i parametrevë mjedisore

Permbledhje Hartave dhe Figurave

Harta 1. Gjeologjia e zonës

Harta 2. Mbulesa e tokës

Harta 3. Topografike 1:25 000

Harta 4. Ortofoto 8 cm/2015

Harta 5. Zonat Urbane

Harta 6. Infrastruktura rrugore

Harta 7. Lejet minerare të shfrytëzimit

Harta 8. Zona e Studimit

Harta 9. Leja Minerare Nr. 483/1

Harta 10. Koordinatat e pikave të sipërfaqes së zgjeruar të lejes nr. 483

Harta 11. Planimetria e Galerisë 13

Harta 12. Distanca e objektit nga zonat e mbrojtura

- Figura 1. Skema e sistemit të shfrytëzimit galeri nënkati të mineralit të kromit
Figura 2. Pasaporta eshpim plasjes së punimeve të hapjes me seksion 4.1 m²
Figura 3. Pasaporta e armatimit dhe vendosjes se shinave te punimit me seksion 3.6 m²
Figura 4. Skema e furnizimit me uje
Figura 5. Skica e vaskava te depozitimit te llumrave

Permbledhje Tabelare

- Tabela 1 Koordinatat reference
Tabela 2 Legjislacioni mjedisor
Tabela 3. Investimet dhe gjatesia e punimeve te realizuara per hapjen e minieres.
Tabela 4 e levizjes se rezervave te mineralit te kromit ne vite
Tabela 5. Prodhimi i planifikuar i mineralit te kromit per 10 vitet e ardhshme
Tabela 6 Niveli i zhurmave të këtyre mjeteve në largesi
Tabela 7 Normat e lejuara per pluhurat e ajrit te frymemarrjes, pa permbajtje SiO₂
Tabela 8 Normat e lejuara per pluhurat ne ajrin e frymemarrjes me permbajtje SiO₂
Tabela 9 Vlerësimi i rëndësisë të ndikimeve në mjedis të aktiviteti të shfrytëzimit të mineralit te kromit
Tabela 10 Permbledhese dhe Masat e propozuara për mbrojtjen e mjedisit nga secili ndikim negative
Tabela 11. Tabela e koston financiare për rehabilitim sipas preventivit për 1 hyrje galerie
Tabela 12 Monitorimi i parametrave mjedisore

Permbledhje Figurave

- Figura 1 Gjeologjia e zones ku gjendet objekti “Kallmisht”
Figura 2 Pamje nga flora e zones
Figura 3 Harta e monumenteve te natyres ne zonen e projektit
Figura 4. Skema e sistemit të shfrytëzimit galeri nënkati të mineralit të kromit
Figura 5. Pasaporta eshpim plasjes së punimeve të hapjes me seksion 4.1 m²
Figura 6. Pasaporta e armatimit dhe vendosjes se shinave te punimit me seksion 3.6 m²

1. HYRJE

Ligji i Vlerësimit të ndikimit mjedisor nr.10 440 datë 07.07.2011 mbi “Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor” në Shqipëri thekson për përgatitjen e vlerësimeve mjedisore të çdo projekti të që mund të shkaktojë ndikime në mjedisin e vendit.

Ky raport VNM-je është përgatitur sipas kërkesave kombëtare të mbrojtjes dhe ruajtjes së mjedisit të përmendura me poshtë si dhe sipas legjislacionit të BE-së marrë si referencë. Legjislacioni Kombëtar i Shqipërisë përcakton rregullat dhe mënyrat për kryerjen e një VNM të kësaj natyre, të cilat konsulentët i kanë konfirmuar. Ligji ka theksuar për mbrojtjen dhe ruajtjen e mjedisit natyror dhe burimet e tij duke e konsideruar atë si pjesë e trashëgimisë kombëtare e cila duhet të ruhet dhe të mbrohet për të mirën e gjeneratave të ardhshme. Mbrojtja e mjedisit dhe burimeve të tij është një pararendës kyç për zhvillimin e qëndrueshëm të vendit.

Ky raport VNM-je do të identifikojë ndikimet e mundshme në mjedis të objektit mineral nëntoksor për shfrytëzimin e kromit, për objektin Galeria Nr. 13, Thekë - Martanesh, Qarku Dibër, me theks të veçantë në rekomandimet mbi zvogëlimin e ndikimit dhe marrjen e masave të nevojshme për të minimizuar ndonjë ndikim që mund të lindin gjatë periudhës shfrytëzimit të objektit dhe pas përfundimit të tij. Raporti i VNM-së do të diskutojë gjithashtu mbi justifikueshmerinë e projektit, alternativat e shfrytëzimit të galerisë nëntoksore, të tilla si planet e projektit dhe konsideratat mjedisore. Raporti për më tepër do të sigurojë një plan për lehtësim dhe një program monitorimi të cilat mund të zbatohen gjatë dhe pas përfundimit të punimeve të propozuara për shfrytëzimin nëntoksor të mineralit të kromit.

Mjedisi dhe mbrojtja e tij nuk është i rëndësishëm vetëm për njerezit por është thelbësor dhe i nevojshëm për të gjitha qeniet në tokë. Njerezit duhet të kuptojnë se si përdorimi i burimeve mjedisore dhe përfitimet që vijnë nga ato të mos demtohen por të jete e mundur të përfitohet sot dhe në të ardhmen.

Termi mjedis dhe burime natyrore përdoren shpesh por jo gjithmone me kuptimin e qarte që i perkufizon Burimet natyrore i referohen burimeve të tokës, ujërave sipërfaqesore dhe nëntokesore, ajrit që rrethon tokën, çdo gjë që rritet në tokë apo det si dhe burimet që gjenden nëntokë si psh mineralet. Mjedisi është me gjithpërshires, çdo gjë që na rrethon.

Thjesht duke përdorur burimet natyrore në rrezikojmë në mbipërdorimin dhe shterimin e tyre. Shterimi i burimeve natyrore është një nga problemet thelbësor të çrregullimit të mjedisit. Në të përfshihet shterimi i ujit, mineraleve përfshirë dhe lëndet fosile si dhe shumë burime të tjera.

Çdo veprimtari e kryer nga njeriu shoqërohet edhe me impakt në mjedis. Pra impakti mjedisor i referohet ndryshimit të mjedisit natyror nga aktiviteti njerëzor. Kemi dy tipe të impaktit mjedisor

- shterimi i burimeve
- ndotja

Në mënyrë që të shmangen këto probleme njerezimi duhet të mesojë se si të menaxhohen burimet natyrore në mënyrë të qëndrueshme. Pra zhvillimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore

nuk eshte gje tjeter veçse perdorimi i tyre ne menyre ekonomike nga brezat e sotem per ti lene keto burime te perdoren edhe nga brezat qe do te vijne.

Qendrueshmeria perfshin menaxhimin e gjithe perberesve dhe burimeve natyrore e njerezore me qellim qe te pasurohen me kalimin e kohes dhe te sigurohet nje mireqenie per te gjithe. Zhvillimi i qendrueshem nuk i pranon politikat te cilat çojne ne uljen e bazes prodhuese dhe lene gjeneratat e ardhshme me prespektiva me te ulta (te varfera) dhe/ose rreziqe me te medha se te tonat. Teknologjite qe kontribuojne ne zhvillimin e qendrueshem perfshijne kontrollin e ndotjes, prodhimin e energjise se riciklueshme, rikuperim burimesh dhe riciklim, menaxhim burimesh dhe kerkime shkencore.

Problemet mjedisore ne vendin tone lidhen me ndotjen e ajrit ne qytetet kryesore, ndotja e ujit e cila vjen nga shkarkimi i ujerave te ndotura pa u trajtuar fillimisht dhe mbetjet urbane te cilat jo te gjitha depozitohen ne vendet e caktuara.

Shfrytezimi i lendes se pare ne disa vendburime kane çuar ne disa raste prishjen e disa ekuilibrave natyrore per shkak te nje shfrytezimi pa kriter , pa rregulla sipas nje ligjshmerie te caktuar shkencore.

Keto fenomene jane vene re ne shfrytezimin e lumenjve, vendburimeve afer qendrave te banuara, zonave turistike, zona me status te vecant mbrojtjes etj.

Keqadministrimi i burimeve minerare, shfrytëzimit joracional i tyre, mos rehabilitimi i mjedisit dhe hapësirave të dëmtuara, mos marrja e masave për kontrollin dhe parandalimin e emetimeve të gazrave dhe pluhurave të ndryshëm, dëmtimi dhe ndotja e burimeve sipërfaqësore dhe nëntokësore të ujërave, sidomos në vendburime që ndodhet afër zonave urbane, përfshi dhe shkarkimet e pa kontrolluara, si dhe mungesa e masave të një trajtimi të duhur dhe ripërdorimit të mbetjeve, kanë çuar në një degradim të mjedisit dhe elementëve mjedisorë, pasqyruar në mënyrë të dukshme në dëmtimin e florës dhe faunës së zonës.

Raporti i ndikimit në mjedis do te paraqese nga njera ane rendesine e zbatimit te projektit “Shfrytëzimi i mineralit të kromit me galeri nga minierat nëntoksore objekti “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diber”, përshkrimin e këtij projekti dhe nga ana tjetër ndikimet negative kryesore në mjedis, masat zbutese për të minimizuar sa më shumë të jetë e mundshme këto ndikime negative, duke llogaritur se si qëndron ekuilibri ndërmejt tyre për të arritur një zhvillim të qëndrueshëm.

Të paraqesë realizimin e ketij projekti dhe zhvillimin ekonomik që përfitohet prej zbatimit të tij por gjithmonë duke mbrojtur mjedisin, duke patur parasysh parimin “e zhvillimit të qëndrueshëm”. Ky dokument prezanton gjithashtu dhe palët qe marrin pjesë, përfitojnë apo preken nga zbatimi i tij.

Raporti synon te jape nje informacion te detajuar dhe te besueshem lidhur me ndikimin mjedisor te projektit te propozuar ne perdorimin e bakrit, efektet lidhur me ndikimet ne floren, faunen, ujin , emetimin e gazeve sere ne atmosfere, shkarkimet ne toke, uje, ndotjen akustike, si dhe çdo ndikim social ekonomik ne punesimin lokal, permiresimin e infrastruktures dhe

ndikimeve te tjera te rendesishme mjedisore ose sociale, perfshin gjithashtu parashikimin dhe planifikimin e masave zbutese te ndikimeve te projektit ne mjedisin fizik dhe social me qellim permisimin e cilesise dhe qendrushmerise se mjedisit nepermjet:

- ✓ Analizen e faktoreve pozitive e negative mjedisore, percaktimin e masave zbutese per reduktimin e ndikimeve negative.
- ✓ Shqyrtimit te alternativave te ndryshme brenda projektit.
- ✓ Marrjes ne konsiderate te ceshtjeve te mjedisit ne fazen e pergatitjes se projektit.
- ✓ Te jape nje gjendje sa me reale, nga pikepamja e ndikimit te aktivitetit
- ✓ Analizen e faktoreve pozitive e negative mjedisore, percaktimin e masave zbutese per reduktimin e ndikimeve negative.
- ✓ Propozime te masave zbutese te ndikimit ne projekt.
- ✓ Nxjerrjes ne dukje dhe vleresimin cilesor te ndikimeve ne mjedis te projektit.

VNM-ja është përpiluar bazuar në të dhënat cilësore dhe sasore të mbledhura nga ekspertët e kontraktuar të cilët gjatë inspektimeve në terren dhe vlerësimeve të kryera në muajt Qershor 2017 - Gusht 2017. Megjithatë, vlerësime të bëra nga konsulentë të ndryshme në vitet e mëparshme janë shfrytëzuar gjatë përgatitjes së raportit. Të dhënat afatgjata mbi disa aspekte të tilla si meteorologjia, sizmiciteti zonës, të dhënat gjeomorfollogjike dhe klima janë mbledhur nga burime dytësore përmes raporteve të publikuara më parë dhe të databazave globale.

1.1 INFORMACION PËR QËLLIMIN E VNM & METODIKËN E ZBATUAR

Gjëndja e mjedisit dhe përkujdesjet ndaj tij, janë ndër problemet dhe sfidat më të mëdha të njerezimit sot. Zhvillimi ekonomik i cili po shoqerohet me rritje të vazhdueshme të numërit të ndërmarjeve operuese, si rrjedhojë ka edhe rritjen e ndikimit në mjedis. Ky zhvillim nuk mund të jetë i qëndrueshëm nëse nuk parashikon hapsira për mbrojtjen e mjedisit. Varësisht prej veprimtarisë, ndikimi i operatorëve ekonomik është i shprehur në të gjithë përbërësit e mjedisit, si në ajër, ujë dhe tokë.

Mbrojtja e mjedisit si një sistem dinamik që ndryshon herë pas here fizikisht dhe biologjikisht, i duhen analizuar jo vetëm faktorët natyror por edhe aktiviteti njerezor i cili lidhet me to. Studimet, shfrytëzimet dhe ndërtimet kur nuk menaxhohen konform ligjeve dhe rregullave të natyrës, ato mund të prishin ekuilibrin e natyrës përreth.

Qëllimi i këtij dokumenti bazohet në shfrytëzimin e mineralit te kromit që do ti nenshtrohet objekti minerar “Galeria Nr. 13”, Theken – Martanesh, Diber, duke u bazuar ne Njoftim per fillimin e procedures per zgjerimin e lejes nr. 483, date 02.08.1999 me nr. 4300/1 Prot date 17.07.2017 nga MINISTERIA E ENERGJISE DHE INDUSTRISE, per siperfaqen 0.029 km², per shfrytezim minerali kromi, sipas hartes bashkangjitur njoftimit.

1.2 PËRSHKRIMI I QËLLIMIT DHE OBJEKTIVAVE TË VNM

Raporti Paraprak i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis për Minieren nentoksore te Shfrytezimit te Mineralit te Kromit është hartuar sipas kërkesave të legjislacionit në fuqi.

Qëllimi i këtij raporti VNM-je është të vlerësojë impaktet potenciale sociale dhe mjedisore nga implementimi i këtij projekti, të rekomandojë masat zbutëse për minimizimin e impakteve potenciale të vlerësuara gjatë fazës së shfrytezimit të objektit minerar duke synuar qëllimin final mbrojtjen e cilësisë së mjedisit.

Subjekti “ZGURI” Sh.p.k referuar njoftimit per fillimin e procedures per zgjerimin e lejes minerare nr. 483, date 02.08.1999 nga MEI, do te shfrytezoje nje siperfaqe prej 0.029 km² ne Objektin “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diber.

Tabela 1. Koordinatat e pikave kufizuese te siperfaqes se Lejes Minerare egzistuese Nr. 483 jane si me poshte :

Nr. P.	Koordinatat		
	Y	X	Z
1	45 87 374	40 40 588	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
2	45 87 450	40 40 550	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
3	45 87 450	40 40 462	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)

ZGURI **SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE**
OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER

4	45 87 521	40 40 462	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
5	45 87 619	40 40 373	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
6	45 87 742	40 40 373	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
7	45 87 746	40 40 384	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
8	45 87 530	40 40 480	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
9	45 87 482	40 40 485	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
10	45 87 482	40 40 560	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)
11	45 87 385	40 40 609	Gal.13(1395.68) - Gal.12(1425.53m)

Sipërfaqja e Lejes egzistuese është : $S = 15\,398\text{ m}^2 = 0,015\text{ km}^2$

REPUBLIKA E SHQIPERISE
MINISTRIA EKONOMISE PUBLIKE DHE PRIVATIZIMIT
DREJTORIA E PERGJITHSHME E MINIERAVE

Per vendburimin ..*T.H.e.k.no Gal. 13*.....

LEJE SHFRYTEZIMI Nr ..*483*.....

a) Emri dhe adresa e zoteruesit te lejes * :

Emri i Subjektit ..*ZGURI Sh.p.k*..... Perfaqsus ..*Lexhip Gjuri*.....

Adresa ..*Kroste, Bulgure*..... Tel Fax

Kjo leje jepet sipas ligjit minerar dhe kushteve te renditura ne tabelen A (qe jepet me poshte) e cila perputhet me nenin 45 te ketij ligji dhe te drejten eskuzive per shfrytezim te mineraleve te grupit te ~~.....~~ Mineralet per te cilet kerkohet leja e shfrytezimit specifikohen ne piken (b) me poshte se bashku me zonen qe perfshin leja e shfrytezimit e dhene per nje afat 20 vjeçar duke filluar nga data efektive e dhenjes se kesaj leje. Ky afat eshte subjekt i kater zgjatjeve nga 5 vjet secila sipas kerkeses se zoteruesit te lejes se shfrytezimit ne perputhje me konditat e nenit 49 te ligjit minerar.

b) Mineralet e grupit te ~~.....~~ per te cilet jepet leja e shfrytezimit jane:

1. *Krom*.....

2. */*.....

3.

c) Siperfaqja e tokes subjekt i kesaj leje eshte afersisht *0.032* km², eshte vendosur afer ..*T.H.e.k.no*..... dhe eshte pershkruar dhe treguar ne harten qe bashkangjitet si tabele B.

d) Data efektive e dhenjes se kesaj leje eshte: ..*01.08.1999*.....

e) Eshte pergjegjesia e zoteruesit te lejes te regjistroje kete leje ne perputhje me kapitullin 13 te ligjit minerar brenda pese ditesh nga data efektive e dhenjes se lejes.

- f) Përveç kushteve specifike të renditura në tabelën A, zotuesi i lejes gjatë ushtrimit të drejtave që siguron kjo leje duhet të sigurojë se pari që është rënë dakort me pronarët e tokës private në përputhje me kapitullin e 10 të ligjit mineralar.
- g) Një pagesë vjetore prej ekujvaletit në leke të 1.56... (1.56 frangave zviceriane i paguhet shtetit për çdo km² të zonës së lejuar. Kjo pagesë paguhet në datën efektive të dhenjes së lejes së shfrytëzimit dhe në çdo vit në këtë datë efektive në varesi të km² të përfshirë në zonën e lejuar të tij të shfrytëzimit.
- h) Përfitimet e vecanta të renditura në nenin 100 të ligjit mineralar garantojnë për zotuesin e lejes gjatë kohës së kësaj leje dhe zgjatjeve të saj.
- i) Tabelat A dhe B janë pjesë përbërëse të kësaj leje.
- j) Çdo njoftim ose komunikim tjetër i kërkuar ose i dhënë në lidhje me këtë leje ka vlerë legale nëse është dorëzuar me shkrim dhe është dërguar me postë ose me fax sipas adresimit të mëposhtem:

MINISTRIT zotit

i. me postë: ADRESA

MINISTRIA EKONOMISE PUBLIKE DHE
PRIVATIZIMIT
Sheshi "Skenderbej" Nr2 TIRANE.

ii. me fax:

042 27 969

ZOTERUESI I LEJES SE SHFRYTEZIMIT

ZOTERUESIT TE LEJES SHFRYTEZIMIT subjektit

i. me postë:

ADRESA

ZGURI Sh.p.k.

Kosta, Balçise

ii. me fax:

MINISTRI EKONOMISE PUBLIKE DHE PRIVATIZIMIT

Shënim Në rastin kur zoteruesi i lejes është me shumë se një person juridik ose fizik, zoteruesi i lejes së shfrytëzimit duhet të specifikojë emrat dhe adresat dhe interesin përkatës të të gjithë personave që zoterojnë lejen e shfrytëzimit si dhe personin përgjegjës për drejtimin e operacioneve në zonën e lejuar dhe përfaqësuesin e personave përgjegjës pranë Ministrit në lidhje me lejen e shfrytëzimit, (përfshirë njoftimet, komunikimet e ndryshme)

Ndryshimi i përgjegjësit ose personit përgjegjës nuk mund të bëhet në më pak se dhjetë dite pas njoftimit me shkrim që i bëhet Ministrit për këtë ndryshim. Përgjegjësia e personave që zoterojnë lejen e shfrytëzimit është e Përbashkët përballë shtetit në lidhje me këtë leje shfrytëzimi

Tabela A për LEJEN E SHFRYTEZIMIT Nr 483

Konditat e mëposhteme të vecanta aplikohen për dhenjen e kesaj leje

- a. Zoteruesit të lejes i kërkohet si kusht që të kryejë programin e zhvillimit dhe të investimeve që jepet më poshtë në këtë leje

Programi i zhvillimit dhe investimeve

Te prodhojë 300 T04 minerali Kromi

me përmasa prej 40 ÷ 42 % Cr₂O₃

- b. Zoteruesit të lejes i kërkohet si kusht që të kryejë të gjitha aktivitetet në përputhje me rregullat për ndotjen e ambientit dhe të realizojë planin për mbrojtjen dhe rregullimin e ambientit i cili jepet më poshtë në këtë leje

Plan i mbrojtjes dhe rregullimit të ambientit

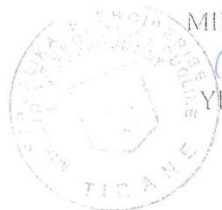
1. Sterilet e mineres do të depozitohen në sheshin e përcaktuar në projekt brenda sipërfaqes së kërkuar të lejes së shfrytëzimit pa rrezikuar ndotjen e ujërave
2. Zhvillimi i aktivitetit të mineres në shprehjet e demtimit të ambientit të sipërfaqes (pyje, kullota, toka bujqësore, etj)

c. Kondita të tjera specifike

1. Te depozitohet sterilet e dalta nga përpunimi i mineralit në dambe
2. Ujrat e ndotura që dalin nga proceset e përpunimit të mineralit të dalin në natyrë në gjendje të pastër
3. Te respektohen normat e lëshimit të pluhurave në ambientet e fabrikës dhe në atmosferë

4. Te respektohen normat e teknikes se sigurimit per punet me lende plasese
5. Te respektohen normat e teknikes sesigurimit per ambientet ne miniere.
6. Te respektohen normat e teknikes se sigurimit per proceset e-puneve ne miniere sipas legjislacionit ne fuqi.
7. Fuqia punetore te mirret nga ajo ekzistuese prane minieres tuaj.
8. Kjo leje minerare eshte e vlefeshme nga horizonti 4.1383 deri ne horizontin 4.1430 pamvarsishte-nga alternimi i projeksonit horizontal te kesaj siperfaqejeje me projeksonet horizontale te siperfaqeve te lejuara per shfrytezim subjekteve te tjera.

Tirane, 02.08.1999

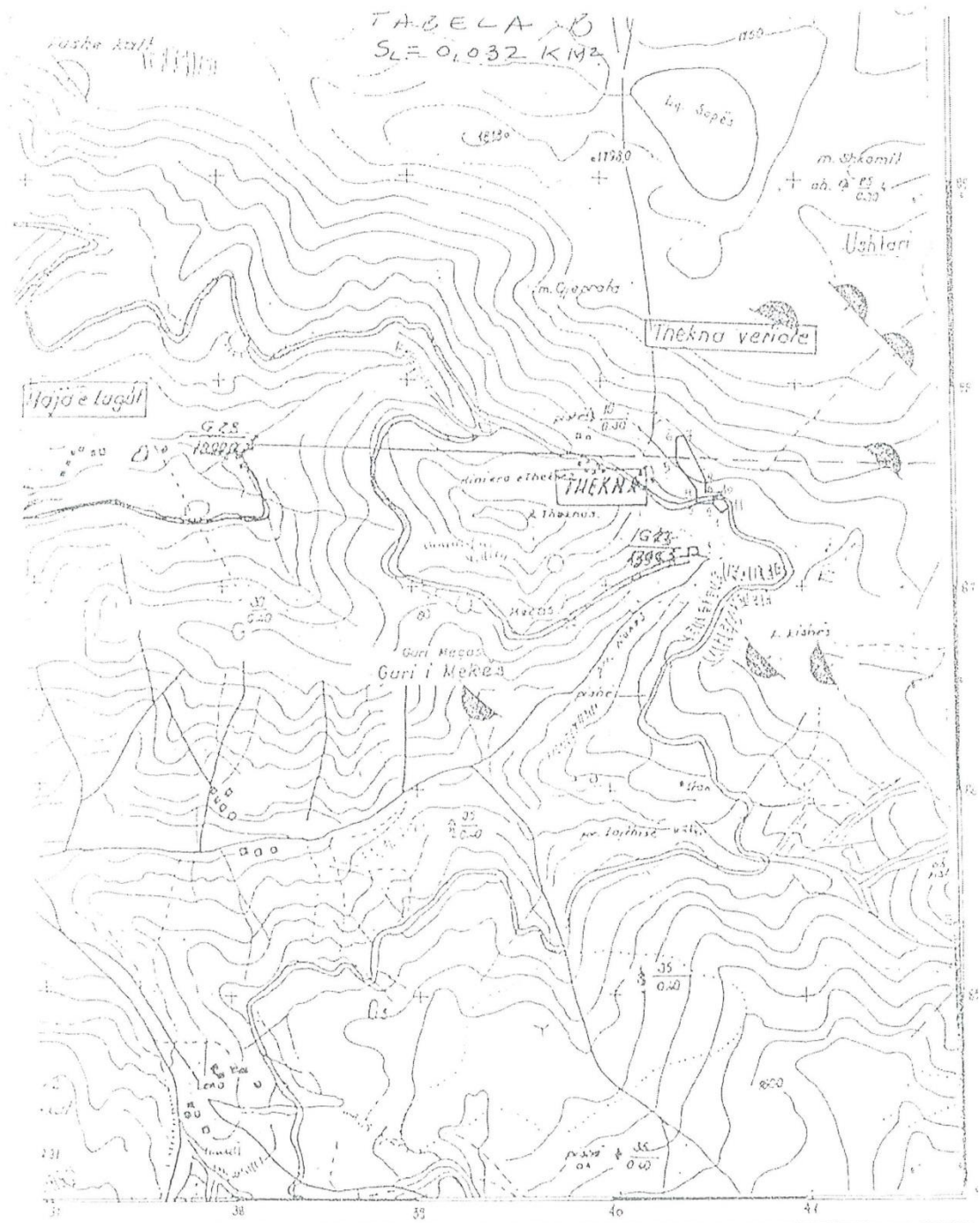

MINISTRI

Ylli BUFI

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINERAT NËNTOKSORE
OBJEKTI "GALERI NR. 13", THEKEN – MARTANESH, DIBER

HARTA TOPOGRAFIKE E ZONËS SË OBJEKTIT "Galeria 13" THEKEN
SHKALLA 1:25000

Koord	Pika										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
X	87 374	87 450	87 450	87 521	87 619	87 742	87 746	87 530	87 482	87 482	87 385
Y	40 588	40 550	40 462	40 462	41 373	40 373	40 384	40 480	87 485	40 560	40 669

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE
OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER

Bazuar ne Ligjin Minerar Nr.10304 date 15/07/2010 i ndryshuar dhe ne VKM Nr. 218 date 11/03/2015 pika I-1-a kerkohet zgjerimi i lejes egzistuese sepse kane ngelur akoma rreth 1500-1700 ton krom celiqe ne zonen e profileve I, -1, -3, -5, rezerva qe jane jashte siperfaqes se lejes sone egzistuese dhe perfshihen ne panelin tone.

Tabela 2. Koordinatat e pikave kufizuese te siperfaqes se zgjeruar te lejes minerare Nr.483/1 jane si me poshte vijon;

Pika	X	Y	Z	Pika	X	Y	Z
1	45 87 374	44 40 588	+1395 – 1425.53	17	45 87 745	44 40 384	+1395 – 1425.53
2	45 87 450	44 40 550	+1395 – 1425.53	18	45 87 772	44 40 374	+1395 – 1425.53
3	45 87 450	44 40 462	+1395 – 1425.53	19	45 87 769	44 40 343	+1395 – 1425.53
4	45 87 521	44 40 462	+1395 – 1425.53	20	45 87 800	44 40 343	+1395 – 1425.53
5	45 87 619	44 40 373	+1395 – 1425.53	21	45 87 792	44 40 400	+1395 – 1425.53
6	45 87 696	44 40 373	+1395 – 1425.53	22	45 87 740	44 40 500	+1395 – 1425.53
7	45 87 676	44 40 345	+1395 – 1425.53	23	45 87 700	44 40 500	+1395 – 1425.53
8	45 87 669	44 40 319	+1395 – 1425.53	24	45 87 770	44 40 392	+1395 – 1425.53
9	45 87 646	44 40 336	+1395 – 1425.53	25	45 87 752	44 40 385	+1395 – 1425.53
10	45 87 628	44 40 312	+1395 – 1425.53	26	45 87 639	44 40 469	+1395 – 1425.53
11	45 87 777	44 40 204	+1395 – 1425.53	27	45 87 593	44 40 452	+1395 – 1425.53
12	45 87 794	44 40 228	+1395 – 1425.53	28	45 87 530	44 40 480	+1395 – 1425.53
13	45 87 672	44 40 317	+1395 – 1425.53	29	45 87 482	44 40 485	+1395 – 1425.53
14	45 87 678	44 40 343	+1395 – 1425.53	30	45 87 482	44 40 560	+1395 – 1425.53
15	45 87 698	44 40 373	+1395 – 1425.53	31	45 87 385	44 40 609	+1395 – 1425.53
16	45 87 742	44 40 373	+1395 – 1425.53				

Siperfaqja e Lejes se zgjeruar behet : $S = 29\ 000\ m^2 = 0,029\ km^2$

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ENERGJISË
DHE INDUSTRIË
DREJTORIA E POLITIKAVE DHE ZHVILLIMIT TË MINIERAVE

Nr. 4300/Prot. Tiranë, më 17 / 7 /2017

DREJTUAR: Znj. PRANVERA FAGU, DREJTOR I PËRGJITHSHËM
Qendra Kombëtare e Biznesit TIRANË

Z. ELION SEMANAJ, DREJTOR EKZEKUTIV
Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore
Bulevardi "Bajram Curri", Blloku "Vasil Shanto", Nr. 18 TIRANË

Z. REXHEP ZGURI, ADMINISTRATOR
Shoqëria "ZGURI" sh.p.k.
Fshati Lenë, Krastë, Martanesh DIBËR ✓

Lënda: Njoftim për fillim procedure për zgjerimin e lejes nr. 483, datë 02.08.1999.

E nderuar znj. FAGU,

Pas verifikimeve të kryera nga DPZHM dhe AKBN të kërkesës së subjektit "ZGURI" sh.p.k lidhur me zgjerimin e lejes minerare të shfrytëzimit të kromit, objekti "Galeri 13", Thekën, Qarku Dibër, leja nr.483, datë 02.08.1999, rezulton se kërkesa e paraqitur nga subjekti plotëson kriteret e përcaktuara në nenin 9, pika 1 dhe 57, pika 2/1, të ligjit nr.10304, datë 15.07.2010 "Për sektorin minerar në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar, si dhe kriteret e përcaktuara në VKM nr.218, datë 11.03.2015 "Për përcaktimin e kriterëve, procedurave dhe rregullave për shfrytëzimin, në sipërfaqe dhe nëntokë, të zonave që janë ngjitur me lejet ekzistuese dhe ndryshimin e koordinatave për lejet minerare të përcaktuara në hapësirë me tri koordinata".

Ministria e Energjisë dhe Industrisë, në zbatim të VKM nr.218, datë 11.03.2015, miraton paraprakisht fillimin e procedurave për zgjerimin e lejes minerare nr. 483, datë 02.08.1999 dhe i jep të drejtën subjektit "ZGURI" sh.p.k për aplikim në QKB, sipas kërkesës së subjektit, përfshirë hartën dixhitale bashkëlidhur.

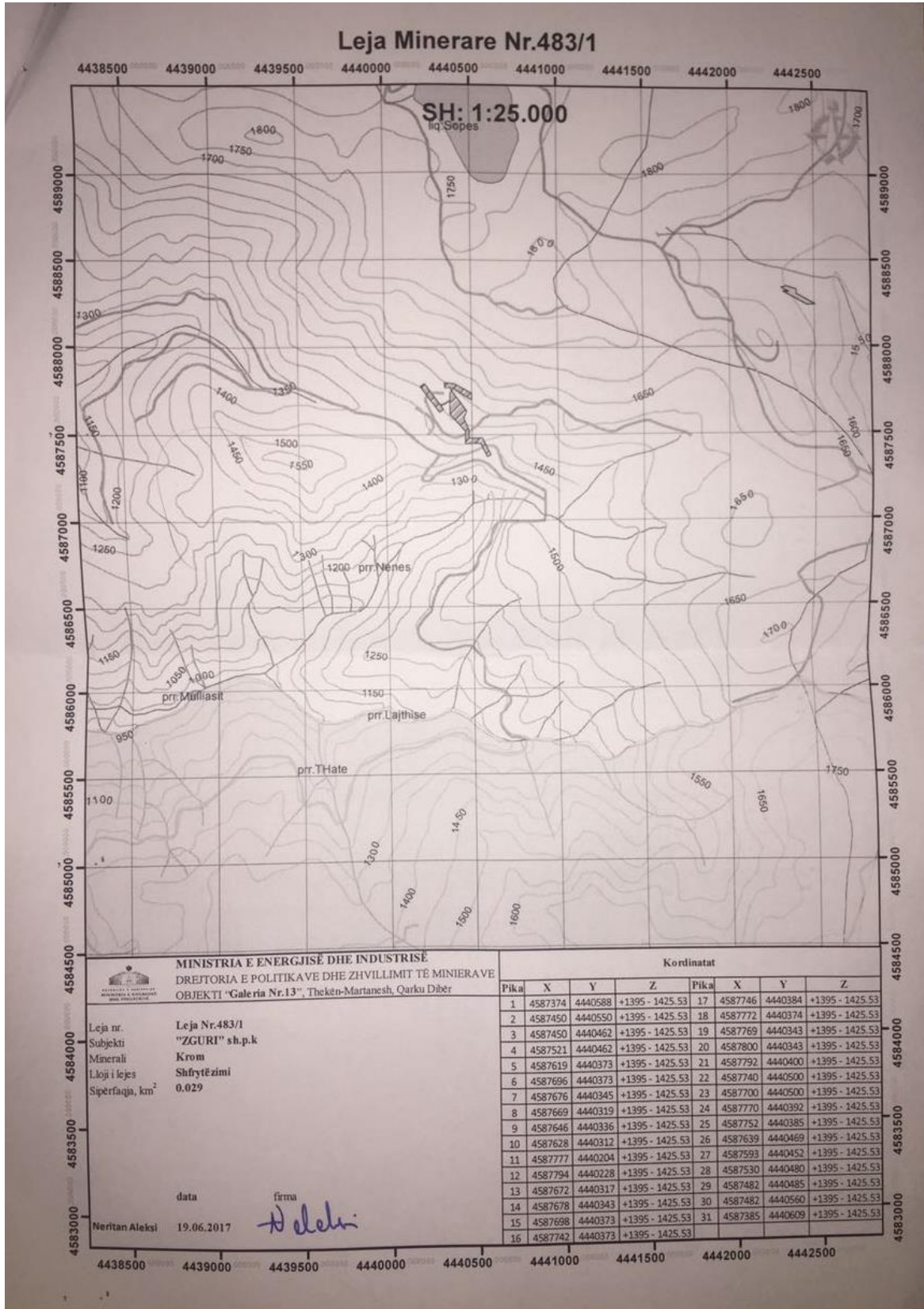
Duke ju falenderuar për mirëkuptimin.

MINISTRI
DAMIAN GJIKNURI
Në mungesë dhe me porosi
Zv. Ministri
ILIR BEJTJA

ZGURI

SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINERAT NËNTOKSORE OBJEKTI "GALERI NR. 13", THEKEN – MARTANESH, DIBER

1.3 OB JEKTIVAT E VNM-SE JANË:

- Të japë informacion mbi vendndodhjen e sheshit të shfrytezimit dhe të analizojë tiparet mjedisore;
- Të japë informacion mbi projektin teknik për fazën përgatitore, implementimin, marrjen e rezultateve të projektit, punimeve dhe mjeteve që do të përdoren, kompletimin dhe fazën përmbyllëse të tij;
- Të vlerësojë ndikimet e mundshme në mjedisin përreth dhe në banorët e zonës për Objektivin Mireruar “Galeri Nr. 13” Theken – Martanesh, të Shfrytezimit të Mineralit të Kromit me galeri nëntoksore;
- Të përshkruajë masat për reduktimin apo evitimin e impakteve të analizuara;
- Të hartojë plane për menaxhimin e mjedisit dhe aksidenteve në vendin e punës;
- Të hartojë planin për rehabilitimin e zones minerare
- Të hartojë planin për monitorimin e mjedisit për të mbajtur nën kontroll ndikimet;
- Të informojë institucionet vendore dhe ato qendrore, komunitetin dhe grupet e tjera të interesit për zhvillimin e projektit;
- Të nxjerrë konkluzione dhe rekomandime mbi rëndësinë e projektit në lidhje me ndikimet negative dhe pozitive si dhe rëndësinë social-ekonomike të tij.
- Objektivat e Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis përfshijnë përcaktimin, përshkrimin dhe vlerësimin e ndikimeve të pritshme të drejtpërdrejta e jo të drejtpërdrejt mjedisore gjatë zbatimit apo mos zbatimit të projektit.
- Të minimizojë ndikimet e drejtpërdrejta në mjedis dhe në radhë të parë në elementet prioritarë si ruajtja e tokës, kontrolli i zhurmave, dhe ruajtja e cilësisë së ujit dhe ajrit.
- Të ruajë ose rehabilitojë mjedisin natyror përmes elementeve të reja të ndërhyrjes pozitive, punimeve të veçanta në kuadër të projektit paralel me të, të cilët sigurojnë vijueshmërinë e qëndrueshme të mjedisit biologjik duke përfshirë faunën dhe florën në mjediset përreth zonës së marrë në konsideratë.

Ndikimet mjedisore nga shfrytezimi i mineralit të kromit do të vlerësohen në lidhje me gjendjen e mjedisit në objektin minerar nëntoksor “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh nga implementimi i këtij aktiviteti.

1.4 PËRSHKRIM I PËRMBLEDHUR I KUADRIT LIGJOR MJEDISOR DHE INSTITUCIONAL QË LIDHET ME PROJEKTIN

Kuadri ligjor për Mbrojtjen e Mjedisit në Republikën e Shqipërisë është në përputhje me standardet e BE-së.

Gjatë dhjetëvjeçarit të fundit qeveria ka realizuar zhvillimin e akteve ligjore mjedisore, si rezultat i degradimit mjedisor të vendit gjatë zhvillimit industrial që mori vendi gjatë viteve 50. Politikat e përpiluara për mjedisin në ditët e sotme janë pasqyruar në Aktet Ligjore dhe Nënligjore të Mjedisit gjatë 2000 – 2009, si dhe në disa ligje e VKM të miratuara më vonë se këto vite.

Subjekti “ZGURI” Sh.p.k pasi është pajisur me dokumentacionin e plotë në lidhje me Njoftimin për fillimin e procedurës së zgjerimit të Lejes Minerare Nr.483, datë 02.08.1999 të objektit “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diber për shfrytëzimin e mineralit të kromit është shprehur e gatshme për nisjen e procedurave për pajisjen me dokumentacionet perkatëse nga ministritë e linjes, ku njera prej tyre është Ministria e Mjedisit (MM) me institucionin e saj të varesise Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) për pajisjen me Vendim Paraprak të VNM-së dhe me pas për Leje Mjedisit Tipi B, nepermjet aplikimit në Ministrinë e Mjedisit dhe nepermjet Qendres Kombëtare të Biznesit (QKB). Me kërkesë të vete shoqërisë është kërkuar që për këtë aktivitet të bëhet një Vlerësim Mjedisor në veçanti, për vet ndjeshmërinë, që mund të ketë implementimi dhe shfrytëzimi nëntoksor i zones minerare në mjedis dhe në komunitet.

Klasifikimi i projektit: Në bazë të ligjit nr.10440 datë 07.07.2011 “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”, Shtojca II Projektet që i nënshtrohen procedurës paraprake të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, ky aktivitet përshihet në **piken 2.2 “Minierat nëntoksore”**.

Vendimi i VNM Paraprake është dokumenti i përgatitur nga Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM) dhe e firmosur nga Drejtori i Përgjithshëm i AKM-së, bazuar në Ligjin Nr.10 440, datë 7.7.2011 “Për Vlerësimin e ndikimit në Mjedis” dhe VKM nr. 686, datë 29.7.2015 “Për miratimin e rregullave, të përgjegjësisë e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së transferimit të vendimit e deklaratës mjedisore”.

Referuar Ligjit Nr. 10 448, datë 14.7.2011 “Për Lejet e Mjedisit”, Shtojca I (e ndryshuar), aktiviteti për shfrytëzimin e kromit në miniera sipërfaqësore klasifikohet në **“Industria Minerare, ID 3.6 Minierat nëntoksore dhe veprimtaritë e lidhura me to”, ku sipas kapacitetit kufi është Leje Mjedisit e Tipit B** (Te gjitha instalimet).

Metodologjia e hartimit të VNM është hartuar në përputhje me kërkesat e legjislacionit përkatës mjedisor të shprehura në Vendimin e Keshillit të Ministrave Nr. 912, datë 11.11.2015 “Për miratimin e metodologjisë kombëtare të procesit të vlerësimit të ndikimit në mjedis”. Vlerësimi i ndikimeve në mjedis nga aktiviteti ndërtues në zonën e projektit merr në konsideratë se si këto procese gjatë zbatimit të projektit ndikojnë në gjëndjen ekzistuese të mjedisit të zonës dhe më vonë. Ndikimet akumulative që mund të ndodhin mund të shfaqen menjëherë kur ndodh një ndërhyrje në mjedis apo shfaqen në mënyrë indirekte dhe ato mund të shfaqin shkallë të ndryshme rëndësie. Këto ndikime mund të jenë të ndryshme në kohë zgjatjen e ndikimit

(Afatshkurtër, Afatmesëm dhe Afatgjatë në kohë) dhe të ndryshme në karakterin e tyre (ndikim i përkohshëm dhe i përhershëm).

Hartimi i këtij raporti VNM-je është bërë në përputhje me ligjin Nr. 10 440, datë 7.7. 2011, "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis " ku sipas nenit 8 të këtij ligji, përcaktohen edhe projektet që i nënshtrohen procedurës së Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, sipas shtojcës II i nënshtrohen Procedurës Paraprake të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis.

Subjekti "ZGURI" Sh.p.k ka përgatitur të gjithë dokumentacionin e domosdoshëm sipas Vendimit Nr. 686, date 29.7.2015 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësive e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së vendimit e deklaratës mjedisore".

Gjithashtu hartimi i këtij raporti të thelluar të vlerësimit të ndikimit në mjedis është bërë në përputhje me ligjin Nr.10 431, datë 9.6.2011"Per Mbrojtjen e Mjedisit", i cili është përafuar plotësisht me Direktivën 2004/35/KE të Parlamentit European dhe Këshillit, datë 21 prill 2004 "Mbi përgjegjësinë mjedisore, parandalimin dhe riparimin e dëmeve mbi ambientin"

1.5 LEGJISLACIONI KRYESOR SHQIPTAR PËR HARTIMIN DHE KLASIFIKIMIN E RAPORTIT TË VNM-SË

Ligji nr. 10440 datë 07.07.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis" dhe Ligji nr. 12/2015, date 26.2.2015 Per disa ndryshime ne ligjin nr. 10440 datë 07.07.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis".

Ky ligj ka për qëllim të sigurojë:

- a) Një nivel të lartë të mbrojtjes së mjedisit, përmes parandalimit, minimizimit dhe kompensimit të dëmeve në mjedis, nga projekte të propozuara që përpara miratimit të tyre për zhvillim;
- b) Garantim i një procesi të hapur vendimmarrjeje, gjatë identifikimit, përshkrimit dhe vlerësimit të ndikimeve negative në mjedis, në mënyrën dhe kohën e duhur, si dhe përfshirjen e të gjitha palëve të interesuara në të.

Projektet që i nënshtrohen procedurës paraprake të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis sipas Kreut II, nenit 8 të këtij ligji, citojmë:

1. Procedurës paraprake të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis i nënshtrohen:
 - a) Projektet e listuara në Shtojcën II;

Në mbështetje të ligjit nr.10440 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis"nenit 10, pika "a" citojmë:

Paraqitja e kërkesës për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis nga zhvilluesi.

Për projektet e Shtojcës I:

1. Raportin paraprak të VNM-së, të hartuar sipas llojit të projektit.
2. Projektin teknik të veprimtarisë
3. Informacion për informimin dhe konsultimin me publikun
4. Fatura e pagesës së tarifës së shërbimit

Kërkesat për Vendim Paraprak dhe Deklarate Mjedisore paraqitet në Ministrinë e Mjedisit, në përputhje me kërkesat e përgjithshme, sipas përcaktimit në Ligjin nr. 12/2015, date 26.2.2015 Per disa ndryshime ne ligjin nr. 10440 datë 07.07.2011 "Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis".

Përmbajtja e Raportit Paraprak të Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis është përcaktuar në Vendimin Nr. 686, date 29.7.2015 "Për miratimin e rregullave, të përgjegjësive e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së vendimit e deklaratës mjedisore".

Ligji nr.10 431 datë 10.03.2011 "Për Mbrojtjen e Mjedisit". Ky ligj ka për qëllim mbrojtjen e mjedisit në një nivel të lartë, ruajtjen dhe përmirësimin e tij, parandalimin dhe pakësimin e rreziqeve ndaj jetës e shëndetit të njeriut, sigurimin dhe përmirësimin e cilësisë së jetës, në dobi të brezave të sotëm dhe të ardhshëm, si dhe sigurimin e kushteve për zhvillimin e qëndrueshëm të vendit.

Në bazë të këtij ligji, neni 3 i tij, citojmë objektivat e mbrojtjes së mjedisit:

- a. parandalimi, kontrolli dhe ulja e ndotjes së ujit, ajrit, tokës dhe ndotjeve të tjera të çdo lloji;
- b. ruajtja, mbrojtja dhe përmirësimi i natyrës dhe i biodiversitetit;
- c. ruajtja, mbrojtja dhe përmirësimi i qëndrueshmërisë mjedisore me pjesëmarrje publike;
- d. përdorimi i matur dhe racional i natyrës dhe i burimeve të saj;
- e. ruajtja dhe rehabilitimi i vlerave kulturore dhe estetike të peizazhit natyror;
- f. mbrojtja dhe përmirësimi i kushteve të mjedisit.

Parimet e mbështetura në Kreun II të ligjit nr. 10431, datë 09.06.2011 "Për mbrojtjen e mjedisit":

- parimi i zhvillimit të qëndrueshëm
- parimi i kujdesit
- parimi i parandalimit
- parimi "ndotësi paguan"

- parimi i riparimit të dëmeve mjedisore, përtëritjes e riaftësimit të mjedisit të dëmtuar
- parimi i përgjegjësisë ligjore
- parimi i mbrojtjes në shkallë të lartë
- parimi i integritetit të mbrojtjes së mjedisit në politikat sektoriale
- parimi i ndërgjegjësimit dhe i pjesëmarrjes së publikut në vendimmarrjen mjedisore
- parimi i transparencës në vendimmarrjen mjedisore.

"Zhvillimi i qëndrueshëm" i cili është zhvillimi që plotëson nevojat e së tashmes dhe të së ardhmes pa shtrënguar ose prekur mundësitë dhe kapacitetet që edhe brezat e ardhshëm të plotësojnë nevojat e tyre.

"Përdorimi i qëndrueshëm" i burimeve natyrore e minerare i cili siguron plotësimin e nevojave të sotme, pa cënuar nevojat e brezave të ardhshëm për këto burime.

"Teknikat me të mira të mundshme" përfaqësojnë fazën me të përparuar dhe me nivel të lartë të mbrojtjes së mjedisit, të zhvillimit të një veprimtarie dhe që janë plotësisht të zbatueshme nga pikëpamja praktike dhe ekonomike.

"Parimi i parandalimit" është përzgjedhja dhe miratimi i variantit më të mirë, që në fazën fillestare të vendimmarrjes, për të shmangur ndikime të dëmshme të një veprimtarie në mjedis.

"Parimi i riaftësimit" është domosdoshmëria për të riparuar dëmet mjedisore të shkaktuara nga vetë personat fizikë e juridikë dhe për të përtëritur dhe riaftësuar mjedisin e dëmtuar .

"Parimi "Ndotësi paguan"" nënkupton koston që paguan ndotësi për përmirësimin e një mjedisi të ndotur dhe për kthimin e tij në një gjendje të pranueshme. Kjo pasqyrohet në koston e prodhimit, të konsumit të mallrave dhe të shërbimeve që shkaktojnë ndotjen.

1.6 PËRMBLEDHJA E KUADRIT LIGJOR DHE INSTITUCIONAL

Legjislacioni mjedisor është ndërtuar për të mbrojtur dhe parandaluar komponentë të veçantë dhe të rëndësishëm të mjedisit. Kështu, ndër më specifiket përmendim:

Tabela 3 Legjislacioni mjedisor

Baza Ligjore	
Ligji Nr.10 431 datë 9.6.2011	Për mbrojtjen e Mjedisit
Ligji Nr. 10440, datë 07.07.2011	Për vlerësimin e ndikimit në mjedis
Ligji nr. 12/2015, date 26.2.2015	Per disa ndryshime ne ligjin nr. 10440 datë 07.07.2011 “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis”.

Ligji Nr. 10448, datë 14.07.2011	Për lejet e mjedisit
Ligji Nr.9362, datë 24.03.2005	Për shërbimin e mbrojtjes së bimëve
Ligji Nr.8897, datë 16.05.2002	Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja
Ligji Nr.9587, datë 20.07.2006	Për mbrojtjen e biodiversitetit
Ligji Nr.8906, datë 6.6.2002	Për zonat e mbrojtura I ndryshuar me: - Ligjin Nr.9868, datë 04.02.2008
Ligji Nr.10081, datë 23.02.2009	Licencat, autorizimet dhe lejet në Republikën e Shqipërisë
Ligji Nr.7875, datë 23.11.1994	Për mbrojtjen e faunës së egër dhe gjuetinë” I ndryshuar me: Ligjin Nr. 9219 datë 08.04.2004
Ligji Nr.9385, datë 04.05.2005	Për pyjet dhe shërbimin pyjor”, I ndryshuar me: Ligjin Nr. 9791 datë 23.07.2007
Ligji nr. 8770, datë. 19.04.2001	Për shërbimin e ruajtjes dhe sigurisë fizike i azhornuar
Ligji Nr. 9774, datë 12.07.2007	Për administrimin e zhurmës në mjedis
Ligji Nr. 8766, datë 05.04.2001	Për mbrojtjen nga zjarri dhe për shpëtimin
Ligji Nr. 8756, datë 26.03.2001	Për emergjencat civile
Ligji Nr. 7643, 09.12.1999 I ndryshuar	Për Inspektoratin Sanitar Shtetëror
Ligji Nr.9379, datë 28.04.2005	Për efikasitetin e energjisë
Ligji Nr. 9010 datë 13.02.2003	Për administrimin mjedisor të mbetjeve të ngurta I ndryshuar me :Ligjin Nr.10 137, datë 11.05.2009

Në Parlamentin e Republikës së Shqipërisë janë miratuar edhe disa ligje në kuadër të përfshirjes së vendit tonë në Protokolle dhe Marrëveshje të ndryshme. Ndër to përmendim:	
Ligji Nr. 9672, datë 26.10.2000	Për ratifikimin e konventës së Aarhusit “Për të drejtën e publikut për të pasur informacion dhe përfshirjen në vendimmarrje, si dhe për t’iu drejtuar gjykatës për çështjet e mjedisit”.
Ligji Nr. 9334, datë 16.12.2004	Për aderimin e Republikës së Shqipërisë në Protokollin e Kiotos në konventën për ndryshimet klimatike (UNFC).
Vendime të Këshillit të Ministrave	
V.K.M Nr. 686, date 29.7.2015	Për miratimin e rregullave, të përgjegjësiive e të afateve për zhvillimin e procedurës së vlerësimit të ndikimit në mjedis (VNM) dhe procedurës së vendimit e deklaratës mjedisore.
V.K.M Nr. 395, datë 21.6.2006	“Për miratimin e strategjisë dhe të planit të veprimit për zhvillimin e turizmit, kulturor dhe mjedisor
VKM Nr.123, datë 17.2.2011	Për miratimin e planit kombëtar të veprimit për menaxhimin e zhurmave në mjedis.
VKM Nr. 587, datë 7.07.2010	Për monitorimin dhe kontrollin e nivelit të zhurmave në qendrat urbane dhe turistike.
VKM Nr. 676, datë 20.12.2002	Për shpalljen e zonave të mbrojtura monument natyror
VKM Nr.804, datë 4.11.2003	Për miratimin e listës së specieve të florës shqiptare që vihen në mbrojtje.
VKM Nr. 177, datë 31.3.2005	Për normat e lejuara të shkarkimeve të lëngëta dhe kriteret e zonimit të mjediseve ujore pritëse.
VKM Nr.435, datë 12.09.2002	Për miratimin e normave të shkarkimeve në ajër në Republikën e Shqipërisë.
VKM Nr.803, datë 4.12.2003	Për standardet e cilësisë së ajrit.

VKM Nr.247, datë 30.04.2014	Për përcaktimin e rregullave, të kërkesave e të procedurave për informimin dhe përfshirjen e publikut në vendimarrjen mjedisore
VKM Nr. 575, datë 24.6.2015	Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte
Vendim Nr. 99, datë 18.2.2005	Për miratimin e katalogut shqiptar të klasifikimit të mbetjeve
VKM Nr.114, datë 27.01.2009	Për marrjen e masave emergjente, për përmirësimin e situatës së sigurisë dhe të veprimtarive në instalimet, që shërbejnë për depozitimin transportimin dhe tregtimin e naftës, të gazit dhe nënprodukteve të tyre.
VKM Nr. 419, datë 26.6.2014	Për miratimin e kërkesave të posaçme për shqyrtimin e kërkesave për leje mjedisi të tipave A, B dhe C, për transferimin e lejeve nga një subjekt te tjetri, të kushteve për lejet respective të mjedisit, si dhe rregullave të hollësishme për shqyrtimin e tyre nga autoritetet kompetente deri në lëshimin e këtyre lejeve nga QKL-ja.
Udhëzime dhe Rregullore	
Udhëzimi Nr. 1037/1, datë 12.04.2011	Për vlerësimin dhe menaxhimin e zhurmës mjedisore
Udhëzimi Nr. 8, datë 27.11.2007	Për nivelet kufi të zhurmave në mjedise të caktuara
Udhëzimi Nr. 6527, datë 24.12.2004	Mbi vlerat e lejueshme të elementëve ndotës të ajrit në mjedis nga shkarkimet e gazrave dhe zhurmave shkaktuar nga mjetet rrugore dhe mënyrat e kontrollit të tyre.

1.7 PËRSHKRIM TË METODIKES TË ZBATUAR PËR HARTIMIN E RAPORTIT PARAPRAK TË VNM-SË

Metodologjia e VNM-së i referohet çështjeve mjedisore të sygjera nga objektivat e parashtruara në Kushtet e Referencës. Raporti i Mjedisit është përgatitur siç detajohet në ligjin përkatës. Për më tepër, raporti respekton edhe legjislacionin e BE dhe sigurisht atë Shqipëtar,

siç kërkohet. Raporti është përgatitur në bazë të metodave shkencore të themeluara dhe pranuar gjerësisht të cilat përdoren për përgatitjen e vlerësimeve të tilla.

Metodat e mbledhjes së të dhënave janë të përshkruara në kapitujt e mëposhtëm të këtij raporti. Të dhënat janë mbledhur kryesisht nga inpektimet në terren në Zonen minerare Kallmisht, nga Korrik 2017 deri në Gusht 2017 nga një ekip inpektorësh dhe ekspertësh te nenkontraktuar nga shoqëria “ZGURI” Shpk. Megjithatë, të dhëna të publikuara më parë dhe literatura në dispozicion nga aktivitete të ngjashme janë referencuar gjatë përgatitjes së këtij raporti të VNM-së.

Studimi i Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis, u orientua nga rëndësia projektit për shfrytëzimin e zones minerare me qellim përfitimin e mineralit te kromit, përfshi këtu nje siperfaqe prej 0.029km², duke marrë në konsideratë pasuritë natyrore dhe humane të zonës, si dhe vlerat e veçanta të tyre, identifikimi i ndikimeve negative dhe pozitive, marrja e masave zbutëse, duke patur parasysh edhe ruajtjen e interesave ekonomike të investitorit dhe masat orientuese për një zhvillim të qëndrueshëm.

Në këtë raport, identifikohen ndikimet pozitive dhe negative në natyrë dhe në mjediset humane, si dhe është marrë parasysh dhe vlerësimi i rrezikut. Reduktimi i ndikimeve negative, është ndërthurur edhe me ndikime të rëndësishme pozitive te cilat strukturohen në katër faza kryesore:

1. Ngritja e objektivave orientuese të raportit të VNM;
2. Mbledhja e materialit bazë ekzistues dhe plotësimi i formularit përkatës për këtë raport si dhe seleksionimi i tyre për përdorim;
3. Verifikimi në terren i të dhënave ekzistuese dhe mbledhja e të dhënave të mundshme;
4. Hartimi i VNM dhe dorëzimi për marrjen e Vendimit Paraprak të VNM, si dhe subjektet vendim-marrëse dhe kontrolluese të aspekteve mjedisore, në nivele lokale dhe qendrore.

Shoqëria operuese “ZGURI” nën mbikqyrjen e supervisorëve do të mirëpresë, ndihmojë dhe lehtësojë, çdo inisiativë monitoruese mjedisore, që do t’i këshillohet në “Vendimin Paraprak të VNM”, në shërbim të së cilës është kryer edhe ky raport. Gjithashtu, inspektimet nga specialistët e autorizuar të shëndetit publik dhe mjedisit do të mbështeten në çdo kohë nga kjo shoqëri, për realizimin e auditimeve mjedisore dhe shëndetësore.

Raporti i VNM-së përfshin të dhënat e mëposhtme në përputhje me udhëzimin Shqiptar mbi VNM:

- Fushëveprimi i projektit, data e supozuar e fillimit
- Përshkrimi i zonës së projektit shoqëruar me hartën perkatëse
- Përshkrimi i proceseve për shfrytëzimin e mineralit te kromit
- Lloji, vëllimi, konsumi dhe prodhimi i materialeve të papërpunuara
- Informacion të detajuar në lidhje me shkarkimet në mjedis
- Informacion në lidhje me cilësinë e ajrit dhe ujërave sipërfaqësore në zonën e projektit ku do të zhvillohet shkarkimi në mjedis.
- Informacion në lidhje me lokacionet ku do të ndodhin shkarkimet
- Rreziqet e mundshme për mjedisin dhe nevojën për të shmangur dhe minimizuar

ndikimin e tyre në mjedis

- Masat zbutëse për kapjen dhe trajtimin e shkarkimeve ne mjedisit dhe të ndotjes
- Një program për monitorimin e shkarkimeve në mjedis
- Nje plan për menaxhimin e mbeturinave

1.8 PROFILI I KOMPANISË ZHVILLUESE

Subjekti “ZGURI” shpk eshte nje shoqeri me eksperience shumevjecare ne shfrytezimin dhe perpunimin e mineralit te kromit e regjistruar ne vendin tone ne daten 26.01.1996 me objekt te veprimtarise ne fushen e Import eksport dhe tregtim me shumice e pakice te te gjitha llojeve te mallrave industriale, ushqimore, bujqesore e blegtorale, materialeve te ndertimit, lendeve drusore, hidtrosanitare; studim, projektim, zbulim, shfrytezim dhe shitje mineralesh kromi qe lejon legjislacioni shqiptar, ne fushen e perdorimit te lendes plasese dhe shperthyese. Prodhim e tregtim te energjise elektrike, ndertim dhe operim e shfrytezim te hidrocentraleve te vegjel, tregtim me shumice e pakice te import eksport: lende te para, pije, veshmbathje e konfeksione, hidraulike, elektrike, kancelari per zyra shkolla, orendi shtepiake, mobilje, pajisje elektrike e elektronike, kinkaleri, elektro-shtepiake, fruta-perime, produkte te detit, bime medicinale eterovajore e mjekesore, pyjore, mallra te ndryshme kozmetike, kimike dhe detergjente te llojeve te ndryshme. Transport mallrash brenda dhe jashte vendit.

Gjate aktivitetit te saj ajo ka akumuluar nje eksperience shume vjecare ne fushen e kerkim, zbulim, shfrytezimit dhe tregetimit te mineraleve, ka mundesi financiare per realizimin e investimeve te parashikuara per kryerjen e aktivitetit minerar te shfrytezimit te mineralit te kromit ne objektin e kerkuar te shfrytezimit.

Tabela 4: Të dhënat e Investitorit

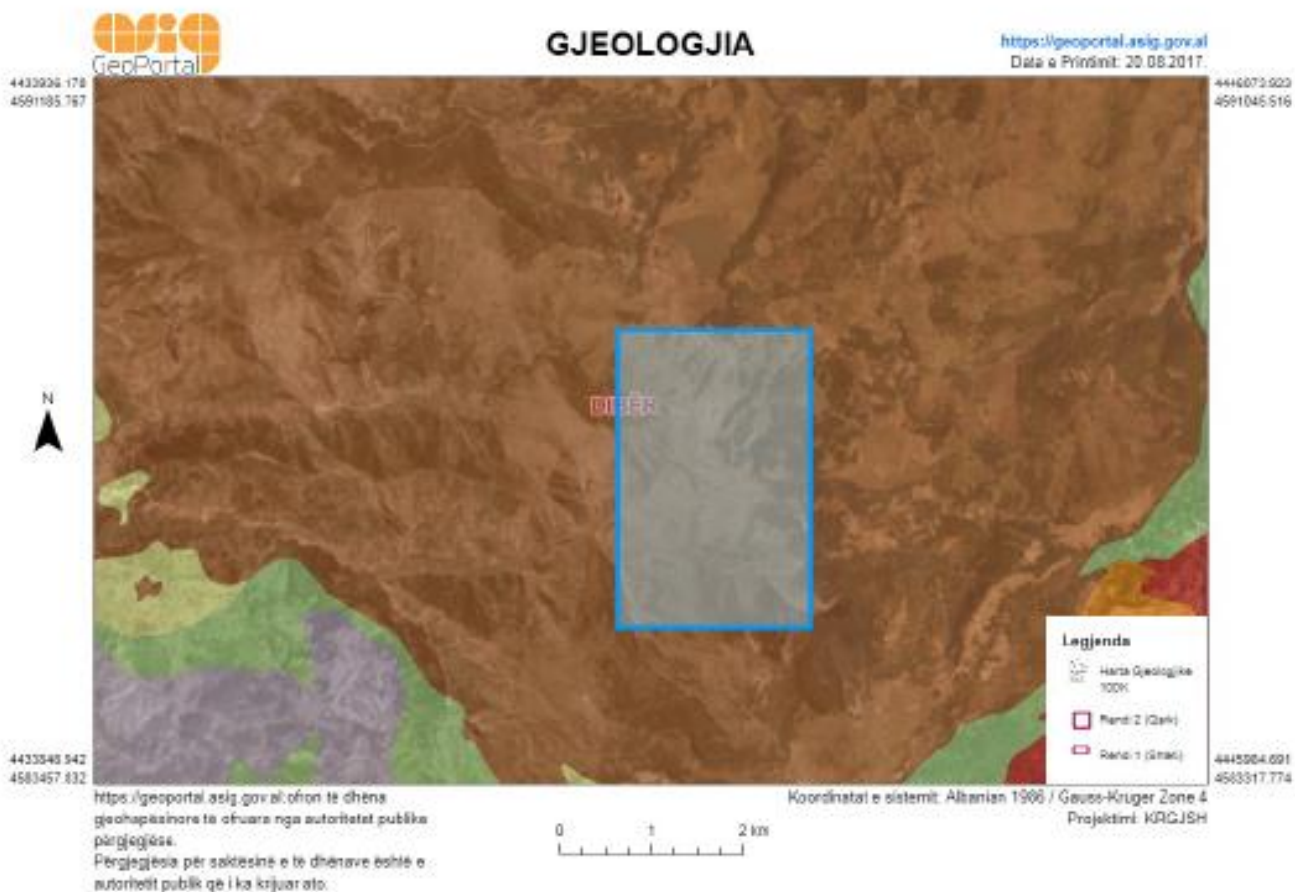
Emri i Subjekti	ZGURI
Administratori	Rexhep Zguri
Adresa	Fshati Lene, Kraste, Lene, Martanesh, Diber
Data e themelimit	26/01/1996
Zona minerare	Objekti “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diber
Lloji i mineralit	Mineral Kromi me shfrytezim nentokesor

2. PËRSHKRIM TË GJENDJES DHE VLERAVE EKZISTUESE TË MJEDISIT NË RAJONIN E PROJEKTIT

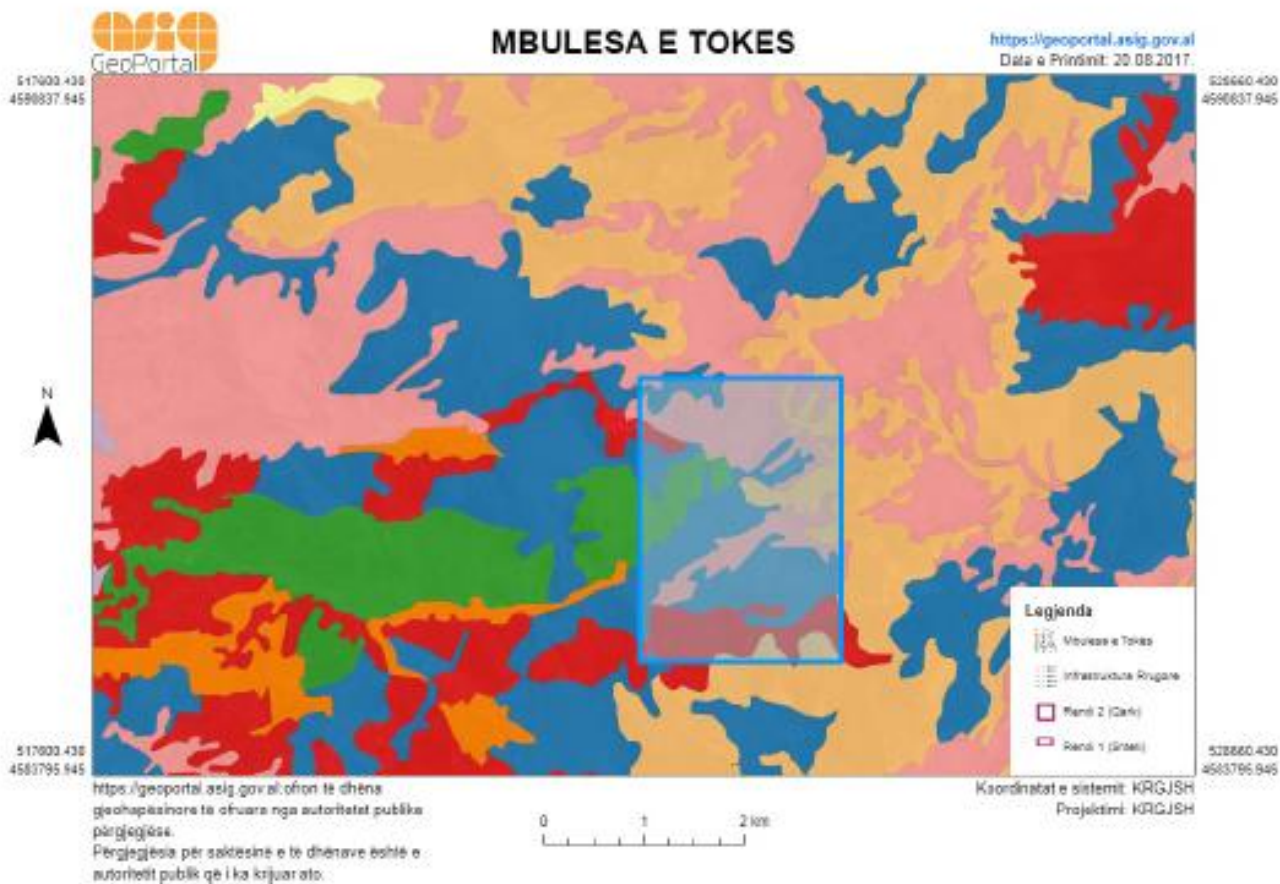
2.1 Gjeografia e zones

Siperfaqja e kerkuar per zgjerim te lejes minerare nr. 483, date 02.08.1999, per objektin “Galeria Nr. 13” qe zoterohet nga subjekti ZGURI Sh.p.k per te cilin eshte hartuar raporti paraprak i VNM-se ndodhet ne pjesen jugore te masivit ultrabazik te Bulqizes, ne Lindje te vendburimit Kraste, ne lindje te vendburimit Bater dhe lokalizohet ne masivin dunitik te Martaneshit.

Kromiti eshte i varfer, per pasurim. Per zonin minerare qe perfshin objektin “Galeria Nr. 13” ndodhet ne Theken – Martanesh, Diber.

Harta 1. Gjeologjia e zonës

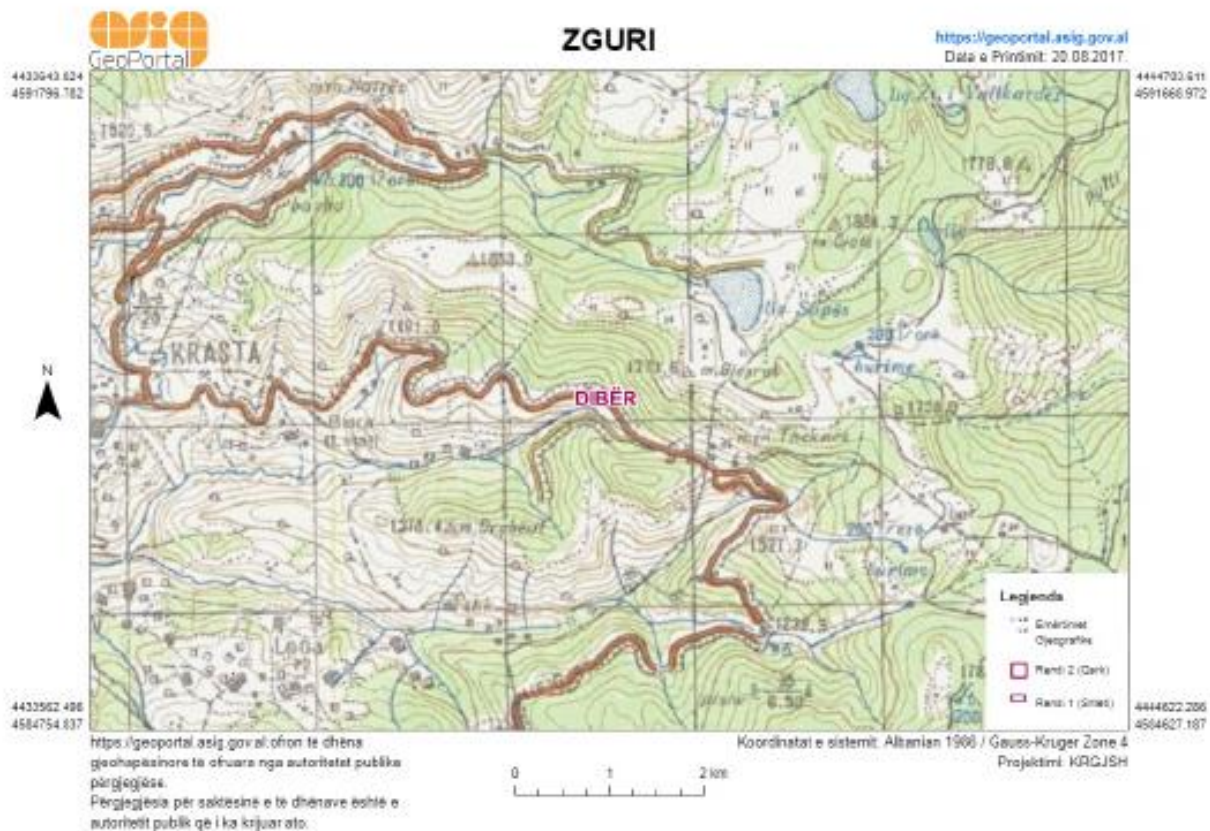

Harta 2. Mbulesa e tokës

2.2 Relievi

Relievi i zones eshte kodrinoro malor, jo shume te thyer, ne trajte kurizore me shpate relativish te pjeter ne te anet e saj. Ne lindje e veri – lindje relievi behet me i thyer der ne thepisje me renie veriore, me shpate malore.

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER

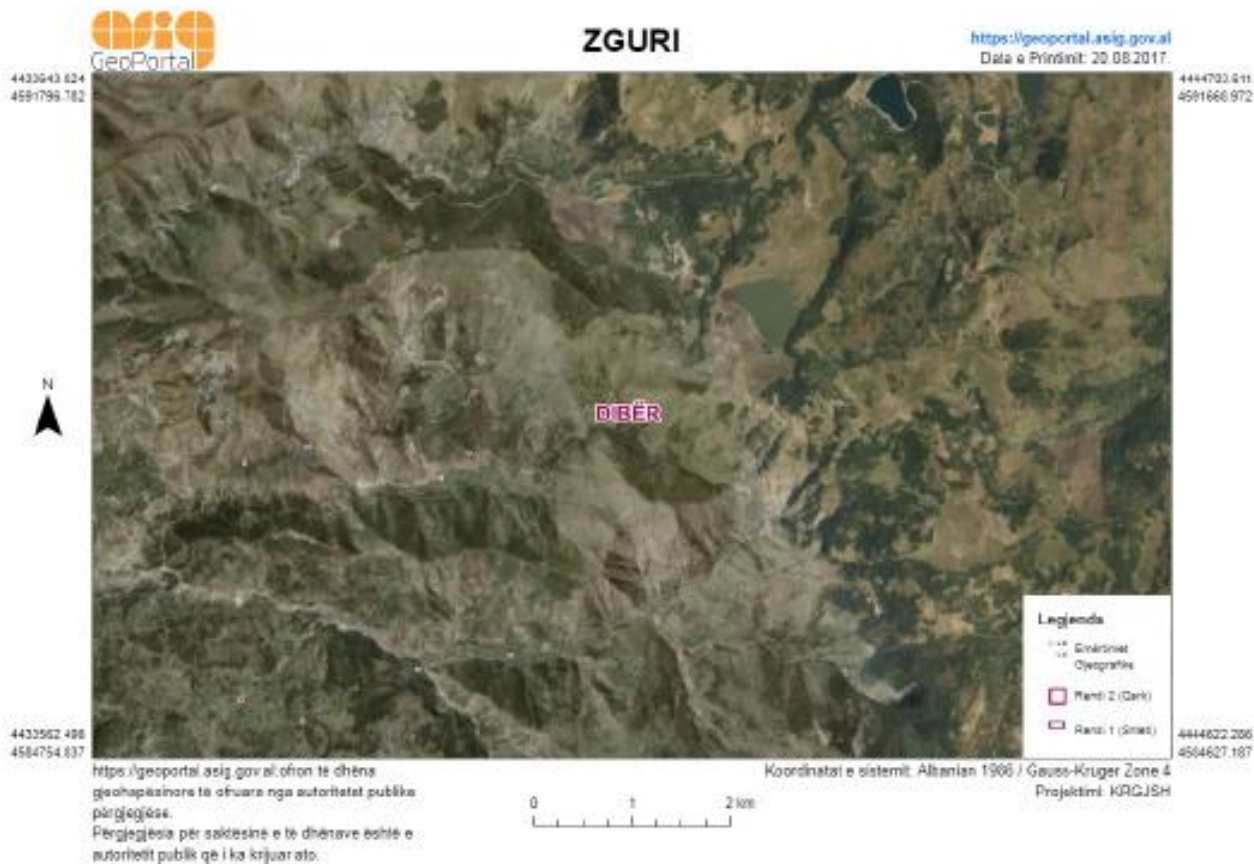

Harta 3. Topografike 1:25 000

2.3 Mbulesa bimore

Mbulesa bimore e siperfaqes se kerkuar per zgjerimin e lejes minerare ekzistuese, karakterizohet nga bimesi mjaft te ulta, kryesisht bar i cili shkon nga 15 – 20 cm gjatesi. Pemet e larta dhe shkuret, pothuajse mungojne fare.

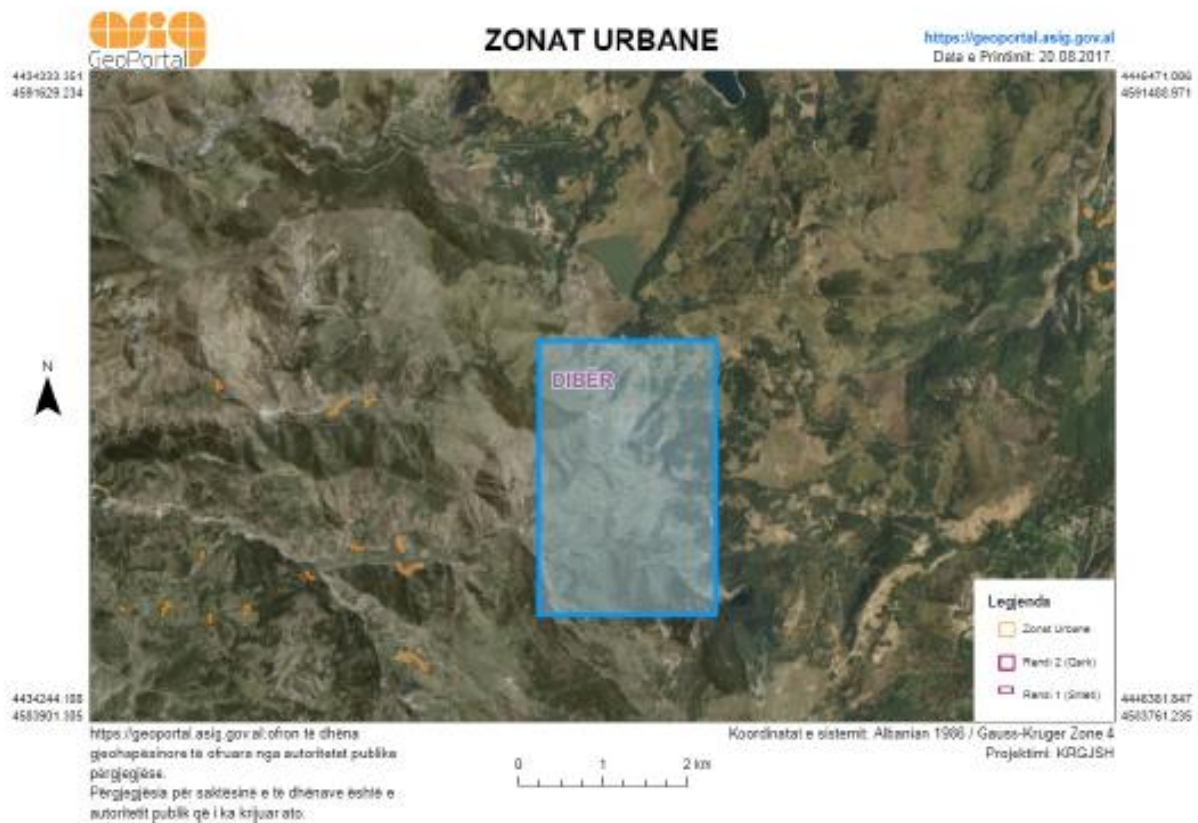
Aj eshte, kryesisht zone e zhveshur, pa pyje te zhvilluara. Ne siperfaqe rriten pak shkurre sikurse jane shkoza, dushku dhe pak dellenja dhe barishte.

Harta 4. Ortofoto 8 cm/2015

2.4 Popullsia dhe qendrat e banuara

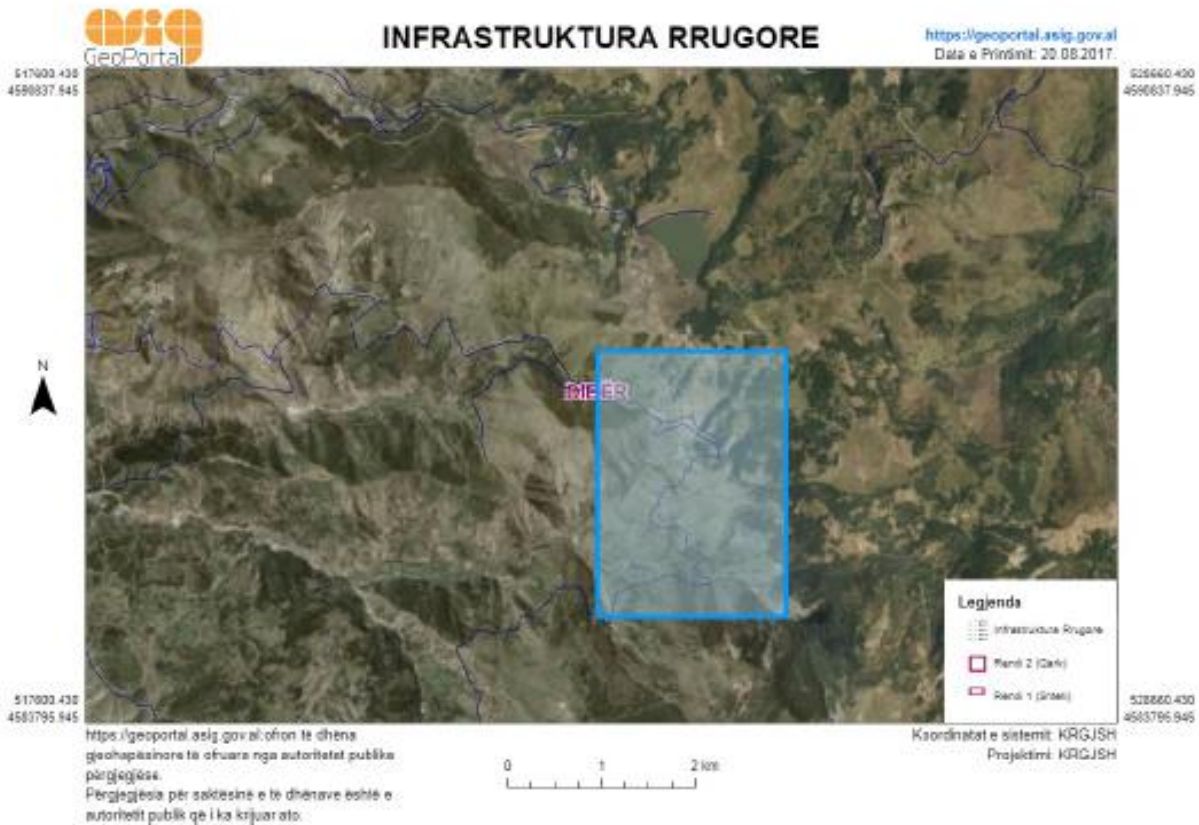
Zona në fjale është një zonë interesante dhe pa qendra banimi në të apo pranë saj. Qendrat më të afërta të banuara janë në distanca prej rreth 1.8 – 2.5 km nga objekti “Galeria Nr. 13” ku do të zhvillohet projekti i shfrytëzimit të mineralit të kromit me miniere nëntokesore.

Harta 5. Zonat Urbane

Nga keto vendbanime do te sigurohet fuqia punetore e nevojshme per shfrytezimin e mineralit te kromit, pasi popullsia e kesaj zone ka nje eksperience te gjate (40 – 50 vjecare) ne fushen e kryerjes se punimeve minerare.

Objekti i kerkuar, duke qene se eshte vendosur ne nje zone malore, ku nuk ka qendra te banuara rreth tij, ka nje infrastrukture te varfer automobilistike. Por vete fakti se ne zonen e kerkuar per zgjerim kemi nje intensitet te larte te shfrytezimit te mineralit te kromit nga operatore te tjere ekonomik, infrastruktura rrugore eshte permiresuar ndjeshem gjate viteve te fundit.

Harta 6. Infrastruktura rrugore

Rruga mundeson levizjen e makinerive dhe pajisjeve qe do te perdoren per hapjen e minieres nentokesore dhe evadimin e mineralit te prodhuar. Rruga automobilistike nuk rrihet vazhdimisht nga dielli dhe si pasoje e kushteve atmosferike gjate stines se dimrit keto pjese mbajne akull dhe debore me gjate se sa pjeset e tjera te rruges, ku dhe nderhyrja na atoritetet vendore dhe lokale eshte me e shpeshte.

2.5 Klima

Po te kemi parasysh kuotat relativisht te larta mbi nivelin e detit, +1395 – 1425.53 m, klima eshte kontinentale, me dimer te gjate, te lagesht e te ftohte dhe vere te shkurter, te thate e te nxehte.

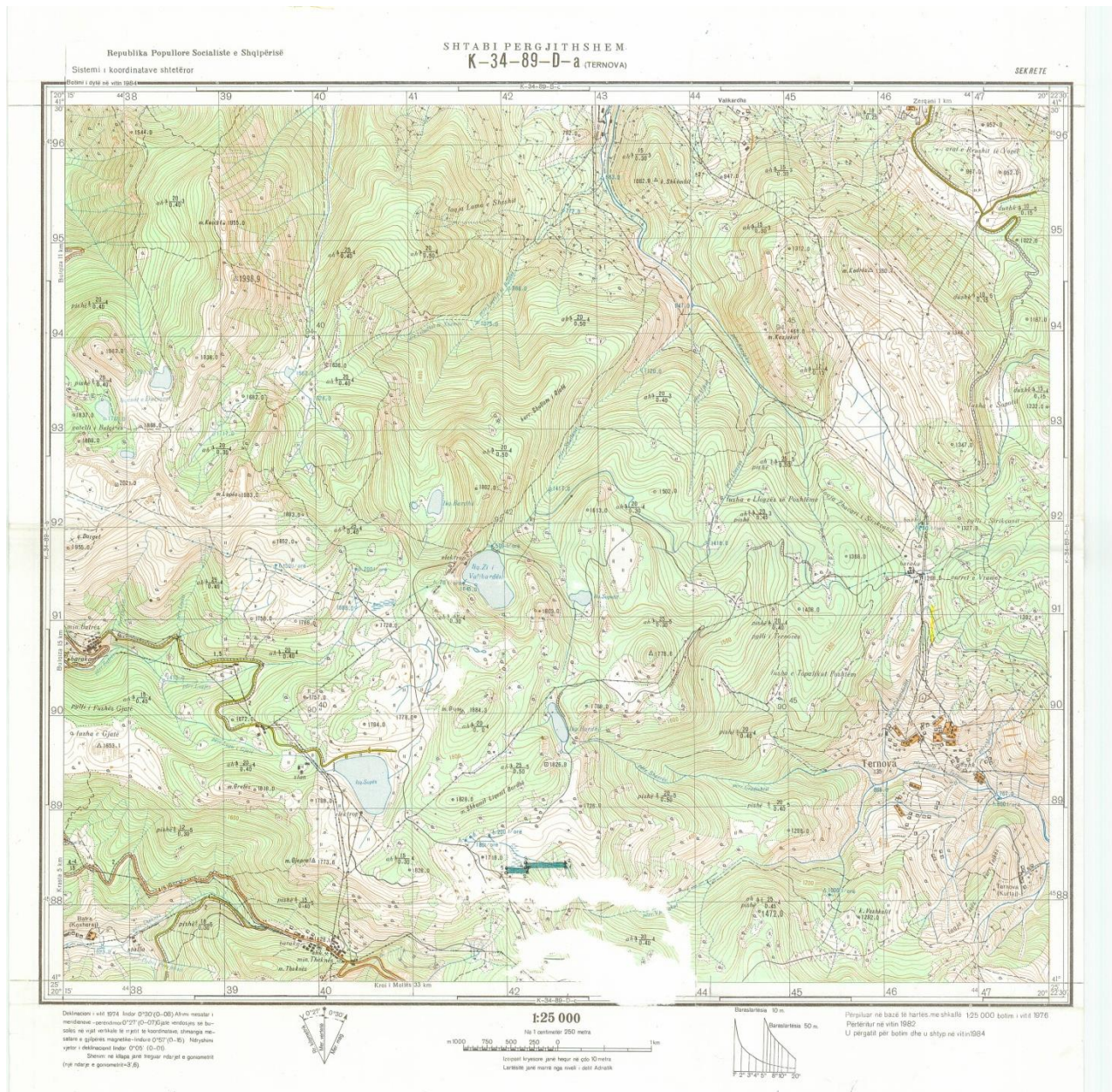
Dimri i cili fillon zakonisht nga data 15 nentor dhe mbaron nga fundi i muajt Mars, mesi i muajit Prill shoqerohet me rreshje te medha debore, qe zakonisht kalojne trashesine 1-2m. Eshte shume i ftohte, me ngrica, erera, qe fryjne kryesisht nga veriu dhe verilindja e lindja. Temperaturat me te ulta te regjistruara ne kete periudhe jane nga -10 deri ne -20 °C. Nga sa me siper, ne periudhen 5 mujore te dimrit eshte e pamundur te punohet, prandaj ne objekt do te parashikohet te punohet vetem 7 muaj ne vit (Prill – Tetor).

2.6 Burimet ujore, prania e tyre ne sipërfaqen e minieres dhe rreth saj

SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINERAT NËNTOKSORE OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER

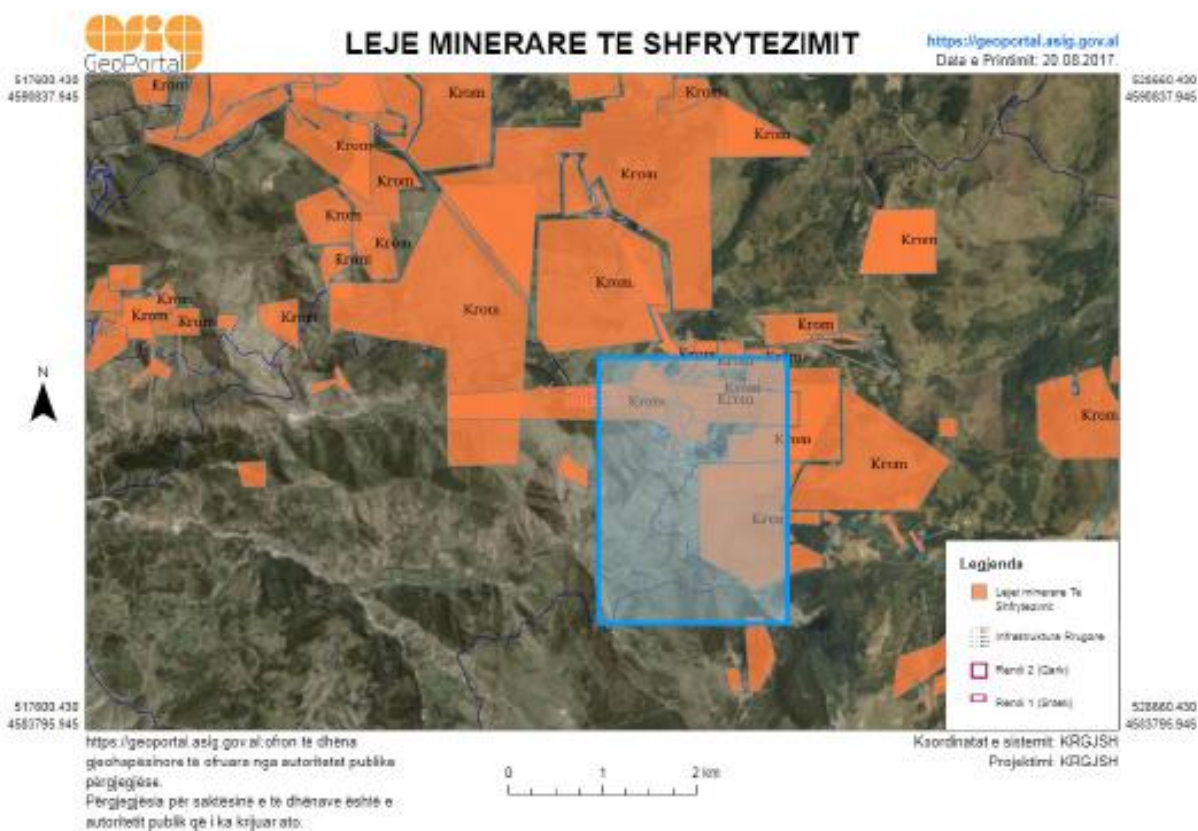
ZGURI

Objekti ndodhet ne nje shpat me renie relativisht te forte drejtuar dejt jugurt, poshte majes se Theknes. Ne zone rrjeti hidrografik perfaqesohet nga vija ujembledhese dhe prroska te vogla, te cilat mendojme se nuk kane ndikim negativ gjate hapjes dhe shfrytezimit, per vete faktin se prerja erozionale ne perendim e perroit te Nenes eshte shume me poshte zones qe do te shfrytezohet, pra niveli i drenimit te tyre eshte i thelle. Jashte zones se studimit ne afersi ne veri te objektit minerare ndodhet liqeni i Sopes si dhe disa prroska dhe perrenj . Keto perrenj ne pergjithesi jane te thate dhe furnizimi i tyre behet nga reshjet, ujrat e te cileve levizin drejt jugut e shkarkohen ne perroit e Nenes i cili bashkohet me perroit e Mulliasit.

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER

Objekti me vendndodhje ne zonen e Theknes – Martanesh eshte i njohur, pasi ne afersi ka subjekte qe shfrytezojne prej kohesh ne pjesen veriperendimore te zones. Pra duke pare prerjen erozionale relativisht te thelle ne jug, ujrat nentokesore drenojne poshte nivelit te horizonteve tona te shfrytezimit, prandaj mendojme se nuk do te kete probleme shqetesuese te ujrave nentokesore, ose ata do te jen minimale gjate hapjes dhe shfrytezimit. Kjo behet me e favorshme sidomos per periudhen me pak reshje, periudhe e cila do te jete dhe koha pryesore e punes ne minieren e shfrytezimit te mineralit te kromit. Gjithashtu kemi verifikuar punimet minerare te kryera per shum vite me pare, ne muajin prill, ku debora ishte e pranishme dhe sasia e ujit ne to ishte teper minimale, gje e cila flet per nje gjendje jo shqetesuese te ujrave nentokesore. Kushte per te cilat folem me siper na cojne ne perfundimin se objekti kromitike qe mendohet te shfrytezohet, ka kushte hidro-gjeologjike te favorshme per shfrytezim.

Harta 7. Lejet minerare te shfrytezimit

2.7 Ekonomia e zones dhe aktivitetet kryesore te saj

Zona e banuar nga ku do te sigurohet edhe fuqia punetore per shfrytezimin e ketij objekti eshte nje zone me nivel te ulet ekonomik. Klima e ashper, infrastruktura e dobet rrugore, siperfaqet e kufizuara te tokave bujqesore produktive, largesia nga qendrat e banuara, apo qendra administrative, kane bere qe banore e kesaj zone te levizin vazhdimisht, drejt qyteteve fushore kryesisht Tiranes dhe Durresit. Kjo situatë po con dale ngadale drejt c'popullimit te zones.

Nder aktivitetet kryesore te popullsise se kesaj zone, mund te permendim: blegtorine, bujqesine, shfrytezimin pyjor dhe perpunimin e drurit (i cili aktualisht eshte i ndaluar me Moratoriumin e Ministrise se Mjedisit) si dhe aktivitetin minerar, kryesisht ne kerkim – shfrytezimin e mineralit te kromit. Kjo eshte fusha kryesore e punesimit te fuqise punetore te zones.

Nje pjese e mire e banoreve eshte aktivizuar si punetore dhe specilaiste ne subjekte private, qe aktualisht jane te pajisur me leje minerare shfrytezimi sic jane Vendburimet Ternove, Kraste – Lugu i Thelle, Bater e objektet Maja e Lugut, Letaj, Cukaj, etj.

3. PËRSHKRIMI I PROJEKTIT

Shfrytezimi i mineralit te kromit do te realizohet ne objektin “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diner ne zonen minerare nentoksore me nje siperfaqe prej 0.029 km².

Duke gjykuar nga kushtet tekniko minerare dhe eksperienca e punimeve minerare te hapjes, pergatitjes dhe shfrytezimit per kete objekte eshte trajtuar hapja dhe shfrytezimi me punime nentokesore ne galerite kryesore ne horizontin +1395m dhe +1425.53m.

3.1 Planimetria e vendodhjes se projektit, ku te pasqyrohen ne harten topografike siperfaqja e tokes se kerkuar, kufijte e siperfaqes se kerkuar, te dhenat per perdorimin ekzistues te siperfaqes se tokes qe do te perdoret perkohesisht apo perhere nga projekti gjate fazes se ndertimit apo instalimit te pajisjeve.

Zona minerare konkuruese ben pjese ne plasheten me nomenklature **K- 34 -89 -C-b (BULQIZA)**.

Bazuar ne Ligjin Minerar Nr.10304 date 15/07/2010 i ndryshuar dhe ne VKM Nr. 218 date 11/03/2015 pika I-1-a kerkohet zgjerimi i lejes egzistuese sepse kane ngelur akoma rreth 1500-1700 ton krom celiqe ne zonen e profileve I, -1, -3, -5, rezerva qe jane jashte siperfaqes se lejes sone egzistuese dhe perfshihen ne panelin tone.

Tabela 5. Koordinatat e pikave kufizuese te siperfaqes se zgjeruar te lejes minerare Nr.483/1 jane si me poshte vijon;

Pika	X	Y	Z	Pika	X	Y	Z
1	45 87 374	44 40 588	+1395 – 1425.53	17	45 87 745	44 40 384	+1395 – 1425.53
2	45 87 450	44 40 550	+1395 – 1425.53	18	45 87 772	44 40 374	+1395 – 1425.53
3	45 87 450	44 40 462	+1395 – 1425.53	19	45 87 769	44 40 343	+1395 – 1425.53
4	45 87 521	44 40 462	+1395 – 1425.53	20	45 87 800	44 40 343	+1395 – 1425.53
5	45 87 619	44 40 373	+1395 – 1425.53	21	45 87 792	44 40 400	+1395 – 1425.53
6	45 87 696	44 40 373	+1395 – 1425.53	22	45 87 740	44 40 500	+1395 – 1425.53
7	45 87 676	44 40 345	+1395 – 1425.53	23	45 87 700	44 40 500	+1395 – 1425.53
8	45 87 669	44 40 319	+1395 – 1425.53	24	45 87 770	44 40 392	+1395 – 1425.53
9	45 87 646	44 40 336	+1395 – 1425.53	25	45 87 752	44 40 385	+1395 – 1425.53
10	45 87 628	44 40 312	+1395 – 1425.53	26	45 87 639	44 40 469	+1395 – 1425.53
11	45 87 777	44 40 204	+1395 – 1425.53	27	45 87 593	44 40 452	+1395 – 1425.53
12	45 87 794	44 40 228	+1395 – 1425.53	28	45 87 530	44 40 480	+1395 – 1425.53
13	45 87 672	44 40 317	+1395 – 1425.53	29	45 87 482	44 40 485	+1395 – 1425.53
14	45 87 678	44 40 343	+1395 – 1425.53	30	45 87 482	44 40 560	+1395 – 1425.53
15	45 87 698	44 40 373	+1395 – 1425.53	31	45 87 385	44 40 609	+1395 – 1425.53
16	45 87 742	44 40 373	+1395 – 1425.53				

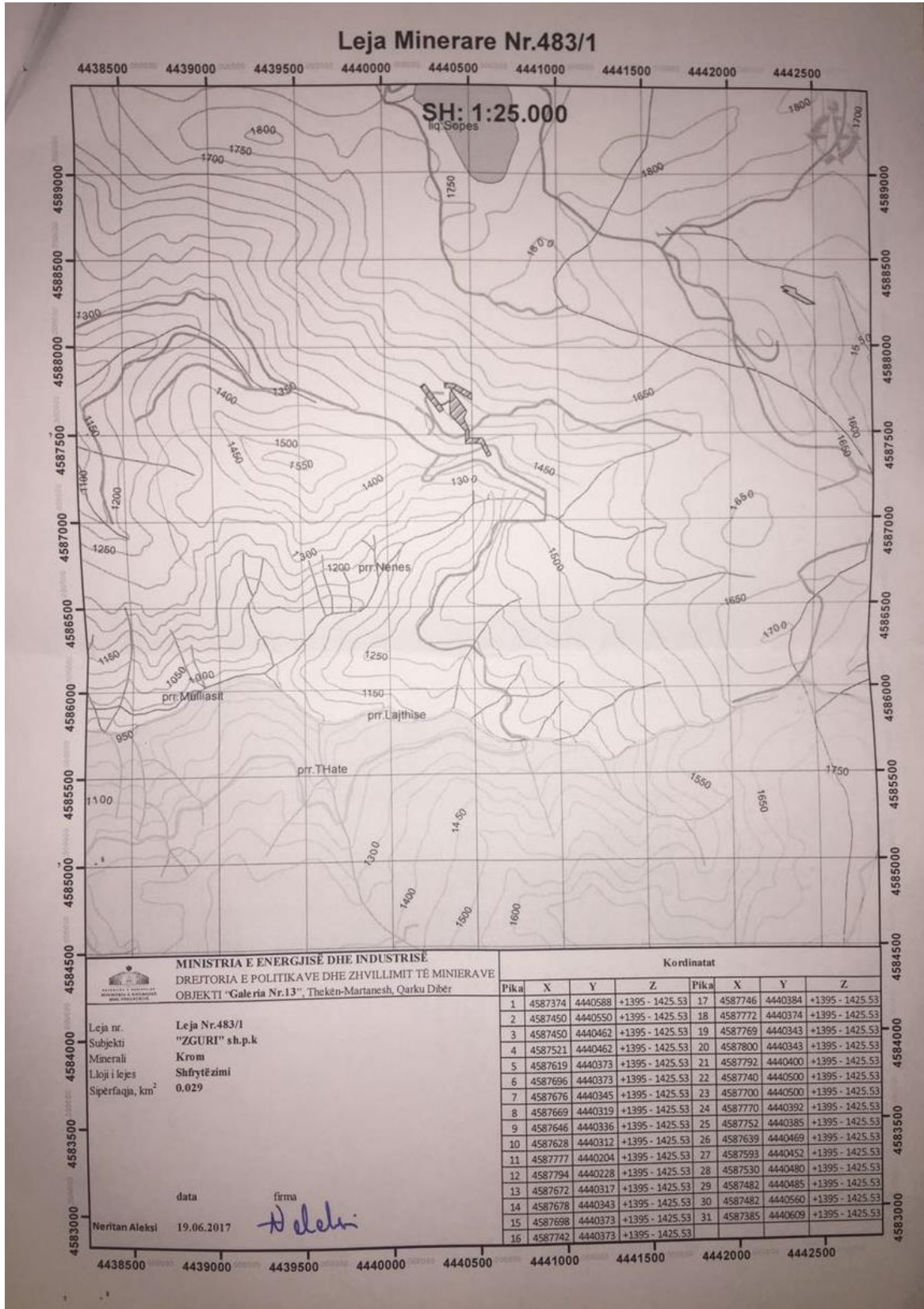
Siperfaqja e Lejes se zgjeruar behet : $S= 29\ 000\ m^2 = 0,029\ km^2$

Harta 8. Zona e Studimit

ZGURI

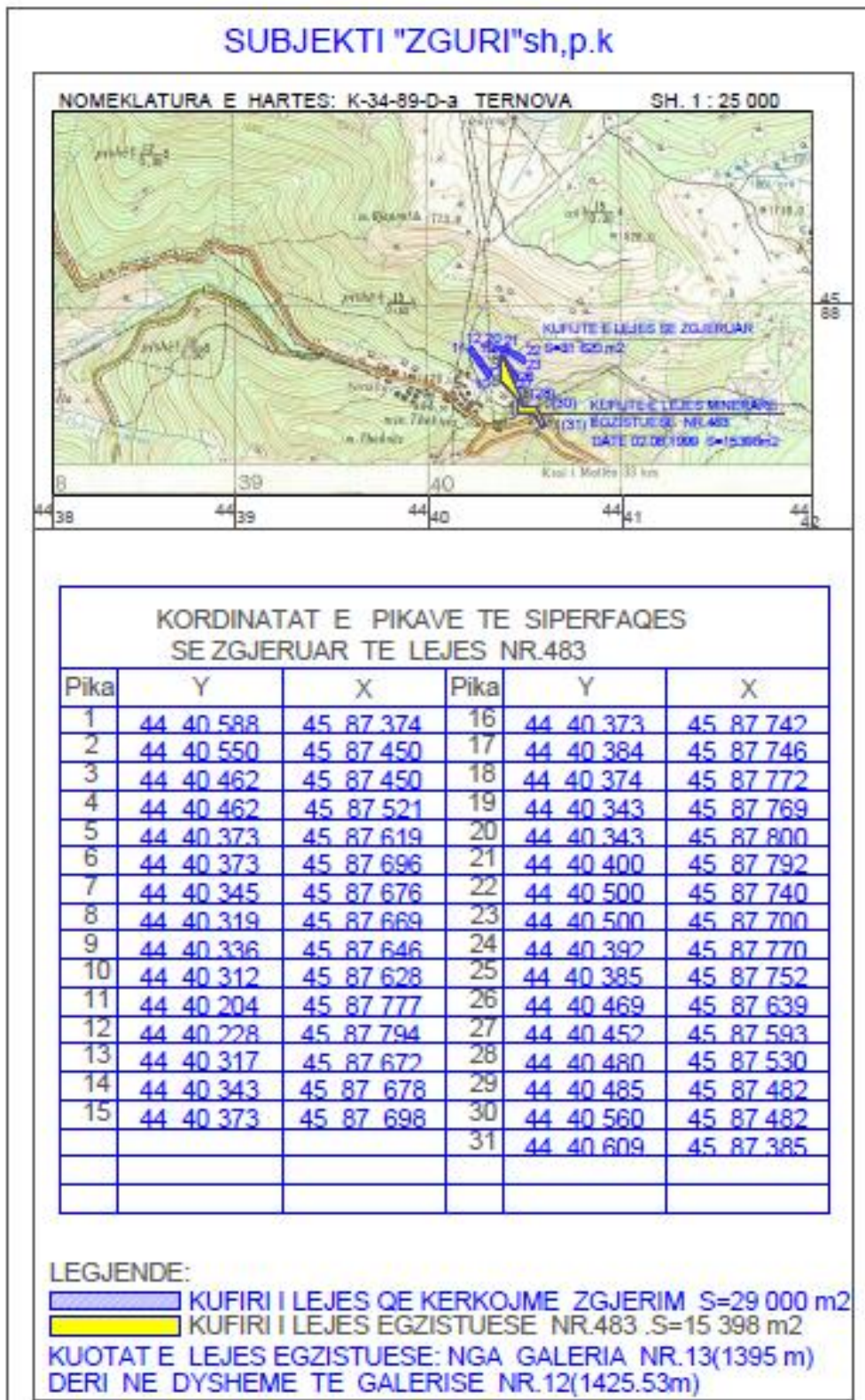
SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINERAT NËNTOKSORE OBJEKTI "GALERI NR. 13", THEKEN – MARTANESH, DIBER

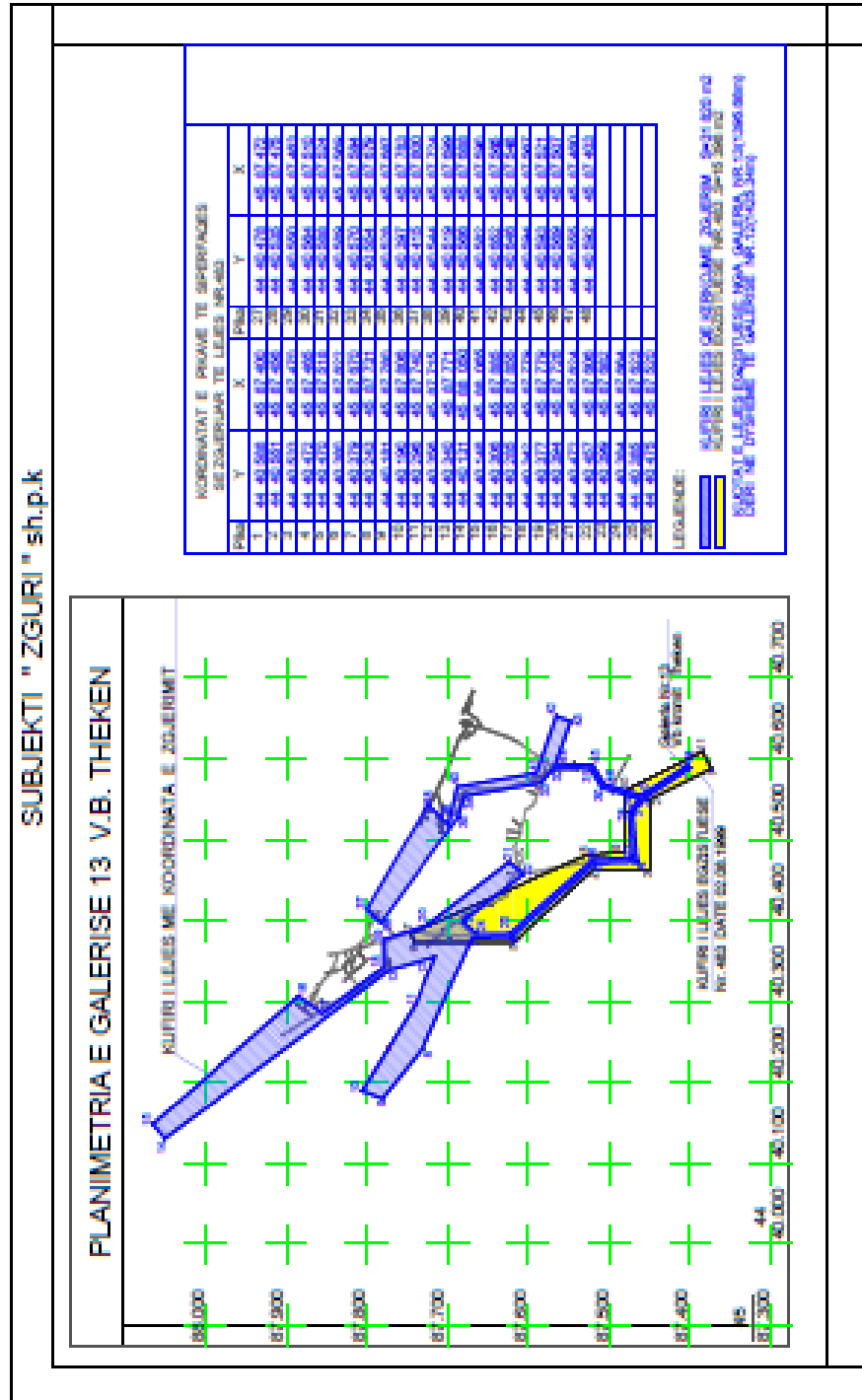
Harta 9. Leja Minerare Nr. 483/1

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINERAT NËNTOKSORE
OBJEKTI "GALERI NR. 13", THEKEN – MARTANESH, DIBER

Skicat dhe Planimetrite e projektit dhe strukturave te projektit

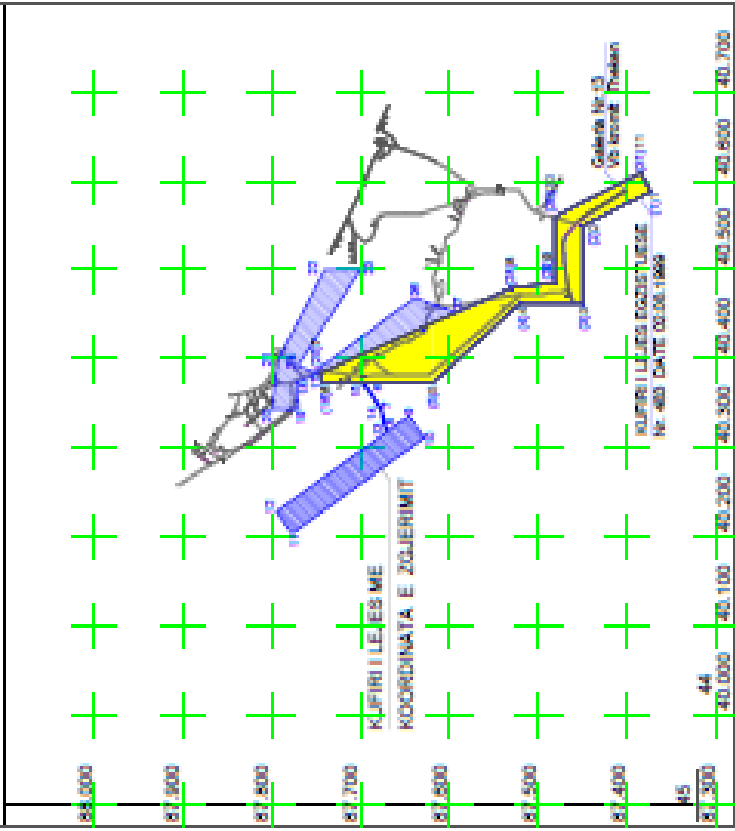
Harta 10. Koordinatat e pikave te siperfaqes se zgjeruar te lejes nr. 483

Harta 11. Planimetria e Galerise 13

SUBJEKTI "ZGURI" sh.p.k

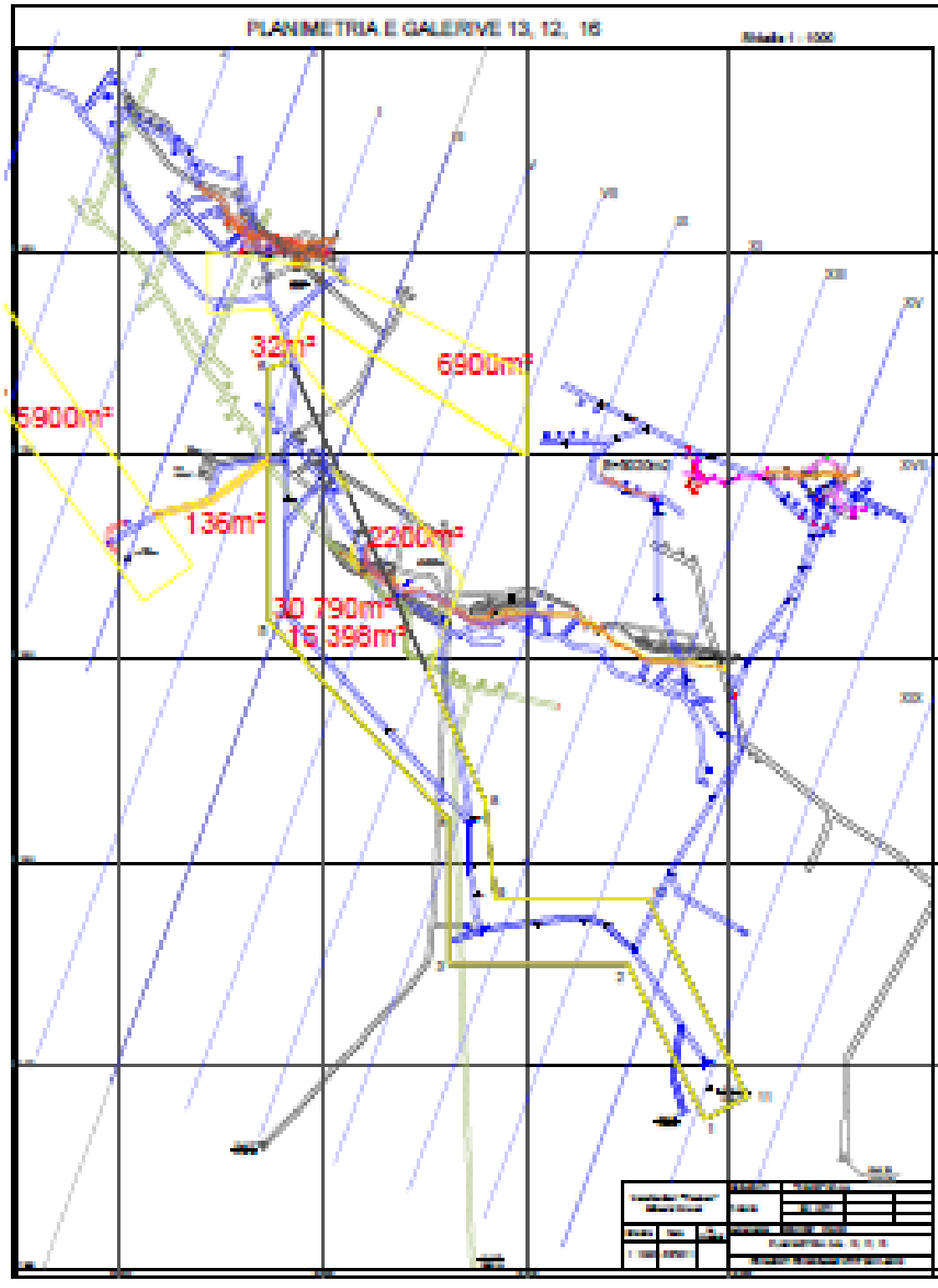
PLANIMETRIA E GALERISE 13 V.B. THEKEN

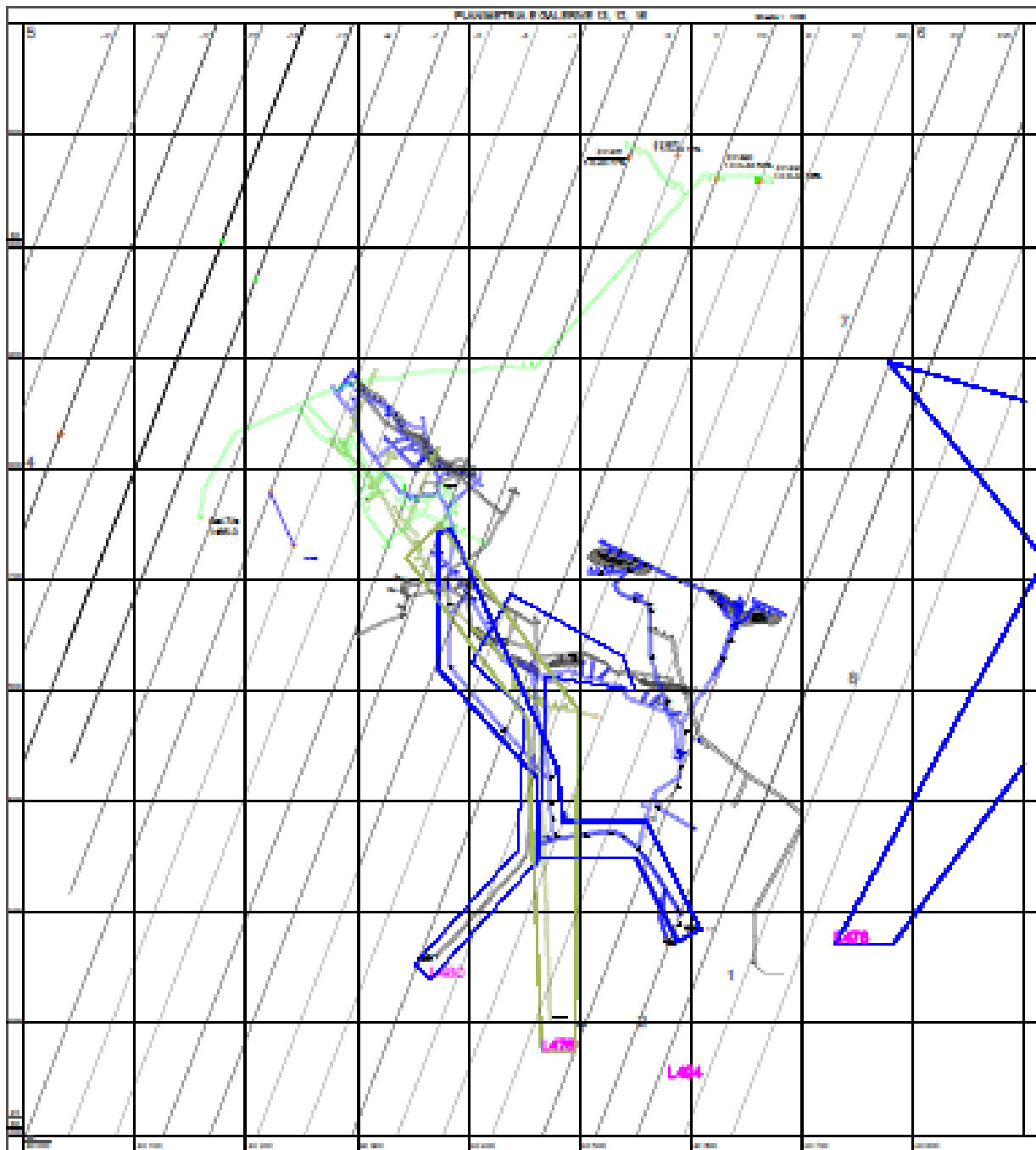
KOORDINATAT E PIVAVE TE SIFERPAQES SE ZGJERIMAR TE LEJES NR.40

NUM	X	Y	NUM	X	Y
1	40.0000	87.3174	16	44.4000	87.3174
2	40.0000	87.3174	17	44.4000	87.3174
3	40.0000	87.3174	18	44.4000	87.3174
4	40.0000	87.3174	19	44.4000	87.3174
5	40.0000	87.3174	20	44.4000	87.3174
6	40.0000	87.3174	21	44.4000	87.3174
7	40.0000	87.3174	22	44.4000	87.3174
8	40.0000	87.3174	23	44.4000	87.3174
9	40.0000	87.3174	24	44.4000	87.3174
10	40.0000	87.3174	25	44.4000	87.3174
11	40.0000	87.3174	26	44.4000	87.3174
12	40.0000	87.3174	27	44.4000	87.3174
13	40.0000	87.3174	28	44.4000	87.3174
14	40.0000	87.3174	29	44.4000	87.3174
15	40.0000	87.3174	30	44.4000	87.3174
16	40.0000	87.3174	31	44.4000	87.3174
17	40.0000	87.3174	32	44.4000	87.3174
18	40.0000	87.3174	33	44.4000	87.3174
19	40.0000	87.3174	34	44.4000	87.3174
20	40.0000	87.3174	35	44.4000	87.3174
21	40.0000	87.3174	36	44.4000	87.3174
22	40.0000	87.3174	37	44.4000	87.3174
23	40.0000	87.3174	38	44.4000	87.3174
24	40.0000	87.3174	39	44.4000	87.3174
25	40.0000	87.3174	40	44.4000	87.3174
26	40.0000	87.3174	41	44.4000	87.3174
27	40.0000	87.3174	42	44.4000	87.3174
28	40.0000	87.3174	43	44.4000	87.3174
29	40.0000	87.3174	44	44.4000	87.3174
30	40.0000	87.3174	45	44.4000	87.3174
31	40.0000	87.3174	46	44.4000	87.3174
32	40.0000	87.3174	47	44.4000	87.3174
33	40.0000	87.3174	48	44.4000	87.3174
34	40.0000	87.3174	49	44.4000	87.3174
35	40.0000	87.3174	50	44.4000	87.3174
36	40.0000	87.3174	51	44.4000	87.3174
37	40.0000	87.3174	52	44.4000	87.3174
38	40.0000	87.3174	53	44.4000	87.3174
39	40.0000	87.3174	54	44.4000	87.3174
40	40.0000	87.3174	55	44.4000	87.3174
41	40.0000	87.3174	56	44.4000	87.3174
42	40.0000	87.3174	57	44.4000	87.3174
43	40.0000	87.3174	58	44.4000	87.3174
44	40.0000	87.3174	59	44.4000	87.3174
45	40.0000	87.3174	60	44.4000	87.3174
46	40.0000	87.3174	61	44.4000	87.3174
47	40.0000	87.3174	62	44.4000	87.3174
48	40.0000	87.3174	63	44.4000	87.3174
49	40.0000	87.3174	64	44.4000	87.3174
50	40.0000	87.3174	65	44.4000	87.3174
51	40.0000	87.3174	66	44.4000	87.3174
52	40.0000	87.3174	67	44.4000	87.3174
53	40.0000	87.3174	68	44.4000	87.3174
54	40.0000	87.3174	69	44.4000	87.3174
55	40.0000	87.3174	70	44.4000	87.3174
56	40.0000	87.3174	71	44.4000	87.3174
57	40.0000	87.3174	72	44.4000	87.3174
58	40.0000	87.3174	73	44.4000	87.3174
59	40.0000	87.3174	74	44.4000	87.3174
60	40.0000	87.3174	75	44.4000	87.3174
61	40.0000	87.3174	76	44.4000	87.3174
62	40.0000	87.3174	77	44.4000	87.3174
63	40.0000	87.3174	78	44.4000	87.3174
64	40.0000	87.3174	79	44.4000	87.3174
65	40.0000	87.3174	80	44.4000	87.3174
66	40.0000	87.3174	81	44.4000	87.3174
67	40.0000	87.3174	82	44.4000	87.3174
68	40.0000	87.3174	83	44.4000	87.3174
69	40.0000	87.3174	84	44.4000	87.3174
70	40.0000	87.3174	85	44.4000	87.3174
71	40.0000	87.3174	86	44.4000	87.3174
72	40.0000	87.3174	87	44.4000	87.3174
73	40.0000	87.3174	88	44.4000	87.3174
74	40.0000	87.3174	89	44.4000	87.3174
75	40.0000	87.3174	90	44.4000	87.3174
76	40.0000	87.3174	91	44.4000	87.3174
77	40.0000	87.3174	92	44.4000	87.3174
78	40.0000	87.3174	93	44.4000	87.3174
79	40.0000	87.3174	94	44.4000	87.3174
80	40.0000	87.3174	95	44.4000	87.3174
81	40.0000	87.3174	96	44.4000	87.3174
82	40.0000	87.3174	97	44.4000	87.3174
83	40.0000	87.3174	98	44.4000	87.3174
84	40.0000	87.3174	99	44.4000	87.3174
85	40.0000	87.3174	100	44.4000	87.3174

LEGJENDE:
 KUPRI I LEJES SE INTERKOMBIT 20.000M 40.00 400 m2
 KUPRI I LEJES BOKSITULESE NR.40 40.00 300 m2
 KUPRI I LEJES BOKSITULESE NGA GALERIA NR.13(400.00m)
 DORR ME DYTSHEMIE TE GALERISE NR.13(400.00m)

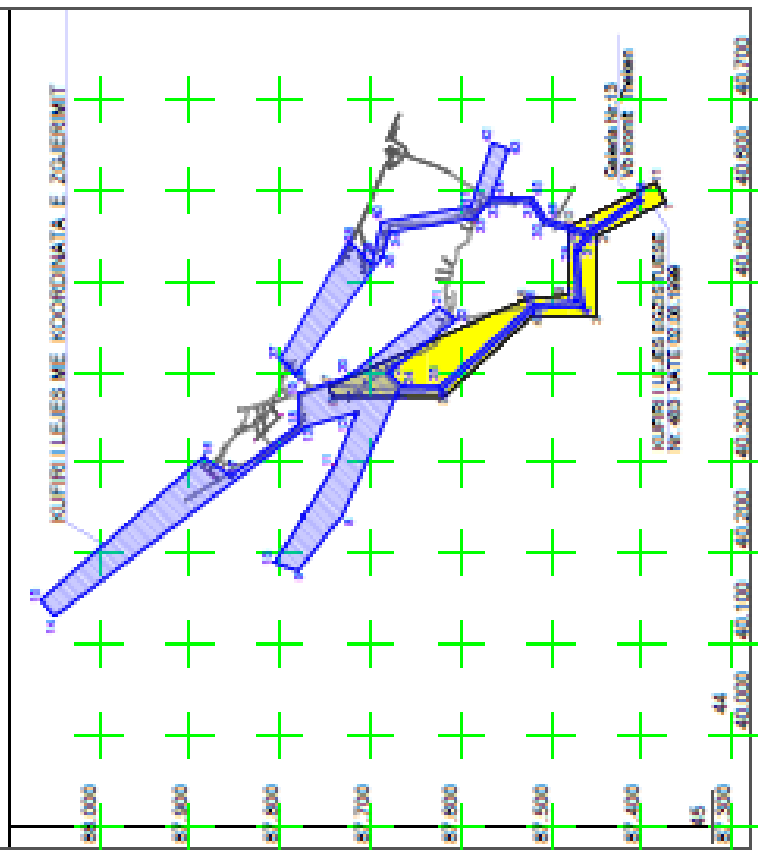

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE
OBJEKTI "GALERI NR. 13", THEKEN – MARTANESH, DIBER

SUBJEKTI " ZGURI " sh.p.k

PLANIMETRIA E GALERISE 13 V.B. THEKEN

KOORDINAT E PIRAVE TE SIFERPAQES
SE ZGJERIMAR TE LELRES NR.403

Pirave	Y	X	Pirave	Y	X
1	44.40.526	45.17.400	31	44.40.470	45.07.473
2	44.40.521	45.17.400	32	44.40.578	45.07.473
3	44.40.470	45.17.470	33	44.40.580	45.07.493
4	44.40.472	45.17.465	34	44.40.584	45.07.513
5	44.40.473	45.17.455	35	44.40.586	45.07.513
6	44.40.580	45.17.455	36	44.40.586	45.07.513
7	44.40.578	45.17.455	37	44.40.586	45.07.513
8	44.40.573	45.17.455	38	44.40.586	45.07.513
9	44.40.573	45.17.455	39	44.40.586	45.07.513
10	44.40.573	45.17.455	40	44.40.586	45.07.513
11	44.40.526	45.17.400	41	44.40.472	45.07.503
12	44.40.526	45.17.400	42	44.40.472	45.07.503
13	44.40.540	45.17.475	43	44.40.578	45.07.503
14	44.40.540	45.17.475	44	44.40.578	45.07.503
15	44.40.540	45.17.475	45	44.40.578	45.07.503
16	44.40.540	45.17.475	46	44.40.578	45.07.503
17	44.40.540	45.17.475	47	44.40.578	45.07.503
18	44.40.540	45.17.475	48	44.40.578	45.07.503
19	44.40.540	45.17.475	49	44.40.578	45.07.503
20	44.40.540	45.17.475	50	44.40.578	45.07.503
21	44.40.472	45.17.455	51	44.40.526	45.07.463
22	44.40.472	45.17.455	52	44.40.526	45.07.463
23	44.40.526	45.17.455	53	44.40.526	45.07.463
24	44.40.526	45.17.455	54	44.40.526	45.07.463
25	44.40.526	45.17.455	55	44.40.526	45.07.463
26	44.40.526	45.17.455	56	44.40.526	45.07.463
27	44.40.526	45.17.455	57	44.40.526	45.07.463
28	44.40.526	45.17.455	58	44.40.526	45.07.463
29	44.40.526	45.17.455	59	44.40.526	45.07.463
30	44.40.526	45.17.455	60	44.40.526	45.07.463

LEGJENDE:
 KUPURILLES E KROMIT NR. 403 2x21 620 m2
 KUPURILLES E KROMIT NR. 403 2x15 360 m2
 KUPURILLES E KROMIT NR. 403 2x15 360 m2
 DORR NE DIFRAME TE GALERISE NR.13(2x21x620.08m)
 DORR NE DIFRAME TE GALERISE NR.13(2x15x360.08m)

3.2 Realizimi i treguesve ne natyre te prodhimit

Minerali u prodhua kryesisht nga nenkati i pare i galerise 13 ne zonen e profileve I-III-V nga vjelja e duckave te shfrytezimit te trupit mineral Jugor I-re.

Per vitin 2016-2017 u prodhuan gjithsej 1100 ton mineral kromi me cilesi 38-40 % Cr_2O_3 .

Punimet e kryera per vitin 2016-2017

Gjate ketij viti jane kryer keto punime:

1-Ringritja e traverses majtas N/K.1 , ne zonen e profileve III-I_____	50 ml
2-Ringritje traversash lidhese ndermjet forneleve _____	12 ml
3-Ringritje fornelesh_____	26 ml
Shuma ringritje_____	88 ml

Keto punime u ringriten sepse nga balli i n/katit te 1 do te happen 2 fornele profilit I, per kerkimin e trupit Jugori I ne vazhdimsi

Organizimi i punes ka gene me 5 vete.

- Inxhinier miniere (drejtues teknik) 1
- Vagonist + shinashtrues 2
- Minator, zjarrmetar 1
- Seleksionuese 1

3.3 Llogaritja e rezervave

Per llogaritjen e rezervave gjeologjike te objektit jane marre ne considerate nje sere faktoresh gjeologo-morfologjik strukturore punimet e zbullimit te kryera ne object si dhe rrjeti i kryerjes se ketyre punimeve,shkalla e saktetise e provuar deri tani etj. Mbi bazen e tyre dhe punimeve mbeshtetese eshte bere gjeometrizimi I blloqeve ne prerje.Siperfaqet jane matur ne prerjet gjeologjike me kompjuter ne programin e autokadit. Per llogaritjet e metejshme si volumet,sasia e permbajtjes e komponentit te dobishem jane perdorur metodat klasike.Permbajtja e komponentit te dobishem eshte llogaritur me menyren e ponterimit per cdo punim,siperfaqe mesatare dhe me ne fund per te gjithë vendburimin.Prerjet vertikale te vendosura kryq me shtrirjen e structures ne pergjithesi,jane pranuar ato te ndertuara nga ish ndermarrjet gjeologjike te lartepermendura.Per llogaritjen e volumit (ne m^3) te blloqeve te rezervave jane perdorur formulat e meposhtme:

$$V_R = \frac{S_1 + S_2 \cdot xL(1)}{2} \quad \text{dhe} \quad V_R = \frac{S_1 + S_2 + \sqrt{S_1^2 + S_2 \cdot xL}}{3} \quad (2)$$

Pesha volumore(ton m^3) eshte llogaritur ne funksion te permbajtjes se Cr_2O_3 ne % me formulene meposhtme:

$$P_v = 1.963 + (0.03987 \times \% Cr_2O_3)$$

Rezervat ne (ton) jane llogaritur me formulen e meposhme:

$$R = V_b \times P_v$$

Koeficienti I varferimit:

$$K_v = \frac{C_b - C_n}{C_b} \times 100 = \frac{42.47\% - 40.10\%}{42.47\%} \times 100 = 5.6\% \quad (3) \quad \text{ku}$$

- K_v – koeficienti I varferimit ne %
- C_b – Permbajtja e komponentit te dobishem ne Cr_2O_3 ne bllok:
- C_n – Permbajtja e komponentit te dobishem Cr_2O_3 ne mineralin e prodhuar.

2.Koeficienti I humbjeve

$$K_h = \frac{R_b \times C_b - R_n \times C_n}{R_b \times C_b} \times 100 = \frac{8018 \times 42.47\% - 6870 \times 40.1\%}{8018 \times 42.47\%} \times 100 = 20\% \quad \text{ku:} \quad (4)$$

- K_h – Koeficienti I humbjeve ne %:
- R_b – Sasia e rezervave gjeologjike ne bllok ne ton:
- C_b – Permbajtja e komponentit te dobishem Cr_2O_3 ne bllok:
- R_n – Sasia e rezervave gjeologjike ne bllok ne ton:
- C_n – Permbajtja e komponentit te dobishem Cr_2O_3 ne mineralin e prodhuar.

Tabela 5. e rezervave te mineralit te kromit , GAL. 13

Tabela e rezervave me gjendje 01.01.2017

Galeria	Trupi	Prerja	KATEG A		KATEG B		KATEG C1		KATEG C2		A+B+C1+C2	
			sasia	%	sasia	%	sasia	%	sasia	%	sasia	%
Gal.13	J.1	I	500	40			1000	46.6			1500	46.6
		III					1500	41.6	800	41.6	1500	41.6
		-1					2000	41			2000	41
SHUMA	J.1		500	40			4500	43.5	800	41.6	4500	43.5
	V.1	IX	700	40			1000	40			1000	40
		XI					2000	44.1			2000	44.1

SHUMA	V.1		700	40			3000	42.1			3500	42.1
TOTALE			1200	40			7500	42.5	800	41.6	9500	42.3

3.4 Realizimi i planit te prodhimit per vitin 2016-2017

Gjate vitit shoqeria "Zguri" sh.p.k ka punuar rregullisht per prodhimin e mineralit te kromit dhe hapjen e punimeve minerare per qellim pergatitjen per shfrytezim duke realizuar treguesit e meposhtem:

Prodhim minerali ne natyre gjithsej 1100 ton me cilesi mesatare 38 %

Ringritje punimesh minerare 88 ml te cilat jane kryer ne horizontin e galerise nr.13 ne zonen e profileve V-III-I

3.4.1 Investimet e kryera gjate vitit 2016-2017

Nr	Zeri i emertimeve	Vlera Leke
1	Punime minerare	-
2	Ringritje (88 mlx18400)	2 428 800
SHUMA		2 428 800

3.4.2 Prodhimi I mineralit te kromit

Gjate vitit .Prodhimi eshte realizuar ne vjeljen e duckave ne nivel te n/katit te pare ne zonen e profileve V-III te galerise 13.

3.4.3 Punimet minerare

Kemi kryer ringritje punimesh minerare ,sistemime,riparime dhe pastrime te ndryshme duke synuar te realizojene:

- Krijimin e kushteve normale te punes per shfrytezimin sipas RTS per shfrytezimin e rezervave te mineralit te kromit midis profileve te pershkuara me siper.
- Krijimin e kushteve te favorshme te transportit te mineralit dhe sterileve si brenda ne miniere dhe ne siperfaqe.
- Sigurimin e ajrimit te vazhdueshem,te perhershem qendror te minieres me ane te mbajtjes ne kembe te punimeve ne te cilen kalon ajri ne miniere.
- Sigurimin e kushteve te favorshme per paraprirjen e shfrytezimit te rezervave te tjera ne zonen e profileve V-III-I te galerise 13

- Per sigurimin e kushteve te permendura me siper gjate vitit jane kryer punimet e meposhtme:

1.Ringritje e galerise 13 profilet V-III-I _____ 88ml
Shuma _____ 88 ml

Gjate vitit u realizuan treguesit e meposhtem te prodhimit:

- Prodhim mineral kromi gjithsej 1 100 ton
- Shitje mineral kromi 1 100ton
- Cmimi I shitjes (mesatar) 160\$/ton
- Vlera e mallit te shitur
- Renta minerare
- Gjendja minerale stok 0 ton

3.4.4 Analiza e koston se realizuar per punimet dhe prodhimin per vitin 2016-2017

Ne baze te shpenzimeve te kryera ne hapjen e punimeve kerkimore dhe pergaditore,ne tabelen e meposhtme jepet kostoja e realizuar e detajuar per punimet dhe 1 ton prodhim.

Tabela 6. Realizimit te koston se punimeve per vitin jepet ne tabelen e meposhtme

Nr.	Emertimi	Njesia	Normativa	Cmimi	Vlefta ne lek
1	Materiale	Lek			13 824
a	Dinamit	kg	5.7	500	2 850
b	Kapsolla	cope	8	60	480
c	Fitul	ml	16	60	960
d	Shtylla minere	m ³	0.108	25000	2700
e	Karbit	kg	1.2	170	204
f	Koka pobjediti	cope	0.04	80	34
g	Karburant	litra	16	140	2240
h	Lubrifikant	litra	2.1	600	1260
i	Shina	ton	0.036	8600	3096
2	Paga	Lek/ml			5 890
3	Shtesat mbi pagat 40%.Sig+ trajt	Lek/ml			2356
4	Shpen.Te tjera	Lek/ml			1730.8
5	<i>Kosto e plote e 1 ml punim</i>	<i>Lek/ml</i>			23 803.8

Ne tabelen 7 e meposhtme po japim koston e realizuar per prodhimin e 1 ton kromi per vitin

Nr	Emertimi	Njesia	Normativa	Cmimi	Vlera ne lek/ton
1	Materiale				1499.5
a	Dinamit	kg	0.1	500	50
b	Fitil	ml	2	60	120
c	Kapsolla	cope	1	60	60
d	Shtylla	m ³	0.01	25 000	250
e	Karburant	litra	5	140	700
f	Lubrifikant	litra	0.5	600	300
g	Koka pobjediti	cope	0.003	850	2.55
h	Karbit	kg	0.10	170	17
2	Pagat e punes				1128
3	Shtesa mbi paga 40 %				451
4	Shpenz.Te reparit				630
5	Shpenzime te firmes				520
6	Kosto per punime pergatitore 466 x 23 803.8)/2900				3 825
7	Shpenzime transport 16lek/ton km x 171 km				2736
8	Shpenzime portuale				1150
9	Amortizimi				340
10	Kostoja ne Port Durres				12 279.5

Kosto e konvertuar ne usd = 133 \$/ton

3.4.5 Realizimi I programit te plote ekonomiko-financiar I detajuar ne 3- mujore per vitin 2016-2017

Tabela 8 e realizimit te prodhimit per vitin

Nr	Emertimi I treguesve		TRE MUJORET				Vjetori
			I	II	III	IV	
1	Prodhim gjithsej	Ton	250	250	250	250	1 000
	Prodhim I shitur						1 000
2	Cmimi	\$/T					160
3	Kosto	L/T					133
4	Te ardh.nga shitja	\$					160 000
5	Shpenzime	\$					133 000
6	Fitim bruto	\$					27 000
7	Royalty	\$					1 080
8	Fitimi para taksave	\$					25 920

9	Tatim fitimi 10%	\$					2 592
10	Pagesa siperfaqe	\$					600
11	Fitimi neto	\$					22 728

3.4.6 Organizimi I punes

Per realizimin e tregueseve gjate vitit si ne punime minerare, prodhim dhe ringritje te ndryshme, shoqeria ka patur te punesuar 5 punonjes, te cilet kane punur dhe ne brigade si komplekse, nga muaji mars deri ne fundin e muajit nentor, 9 muaj sin e tabelen e meposhtme.

Nr	Profesioni	TREMUIJORET E VITIT				Mesatarja e vitit
		I	II	III	IV	
1	Drejtues teknik	1	1	1	1	Numri mesatar vjetor 5
2	Minator					
3	Zjarmtar	1	1	1	1	
4	Armator+Tubist					
5	Vagonist, punetore te tjere	3	3	3	3	

Paga mesatare ka qene 23 500 leke per puninjes ne muaj ose $23\,500 \times 12 \times 12 = 1\,692\,000$ leke ose se bashku me shtesat per ushqim dhe sigurime shoqerore (+1 296 000) = 2 988 000 leke.

3.5 Programi i plote ekonomoko financiar per vitin 2017-2018 i ndare ne tre mujore.

3.5.1 Punimet minerare te parashikuara te kryhen

Ne periudhen e pare 6 mujore do te kryhen kryesisht punime kerkimore

1-Ne zonen e prerjeve V-III-I nga galeria 13 ne nivelin +8m, do te hapen 2 fornele ,nga i cili do te hapen rezervat e kapura nga shpimi ne profilin I , rezultat me trashesi t=2.2m dhe me cilesi 39.45% Cr2O3

2-Do te kryhen edhe punime prerese dhe konturimi me futjen e punimeve neper krom.

3.5.2 Treguesit kryesor qe priten te realizohen

Tabela 9. Grafiku I pritshem I prodhimit te mineralit te kromit per 2017-2018

Nr	Emertimi	Tremujori				Viti
		I	II	III	IV	
1	Prodhim minerali ton	250	250	250	250	1 000
1	Pastrim duckash ne profilet V-III	100	100	100	100	400
2	Krom nga punimet e	150	150	150	150	600

	kerkimit					

Tabela 10. Grafiku I punimeve per vitin 2017-2018

Nr	Emertimi I punimit	Njesia e matjes	Viti	Trem I	Trem II	Trem III	Trem IV
1	Punime kerkimi n/kati I prof.V-III-I	ml	92	30	30	32	
2	Traversa fornelesh + fornele prof.I	ml	22				22
3	Traversa lidhse me n/katin e I		25				25
	Shuma	ml.	139	30	30	32	47

Tabela 11. e investimeve te parashikuar per periudhen 2017-2018

Nr	Zeri I emertimeve	Vlera Leke
1	Punime minerare(114 ml x 20 576.6)	2 345 732
2	Investime per kushtet e punes se punonjesve	
3		
4	Materiale te ndryshme	2 345 732

Tabela 12. Parashikimi I kosos se punimeve minerare per vitin 1 ml eshte paraqitur si me poshte:

Nr.	Emertimi	Njesia	Normativa	Cmimi	Vlefte ne lek
1	Materiale	Lek			12 087.6
a	Dinamit	kg	5.7	500	2 850
b	Kapsolla	cope	8	60	480
c	Fitul	ml	16	60	960
d	Shtylla minere	m ³	0.15	25000	3 750
e	Karbit	kg	1.2	170	204
f	Koka pobjediti	cope	0.04	850	34
g	Karburant	litra	16	140	2240
h	Lubrifikant	litra	2.1	600	1260

ZGURI

SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINIERAT NËNTOKSORE OBJEKTI "GALERI NR. 13", THEKEN – MARTANESH, DIBER

	i	Shina	ton	0.036	8600	309.6
2		Paga	Lek/ml			5 200
3		Shtesat mbi pagat 40%.Sig. shoq + ushqim	Lek/ml			2080
4		Shpen.Te tjera	Lek/ml			1200
5		<i>Kosto e plote e 1 ml punim</i>	<i>Lek/ml</i>			20 576.6

Tabela 13. Kosto e parashikuar per prodhimin e 1 (nje) ton minerali,

Nr	Emertimi	Njesia	Normativa	Cmimi	Vlera ne lek/ton
1	Materiale				1499.5
a	Dinamit	kg	0.1	500	50
b	Fitil	ml	2	60	120
c	Kapsolla	cope	1	60	60
d	Shtylla	m ³	0.01	25 000	250
e	Karburant	litra	5	140	700
f	Lubrifikant	litra	0.5	600	300
g	Koka pobjediti	cope	0.003	850	2.55
h	Karbit	kg	0.10	170	17
2	Pagat e punes				1260
3	Shtesa mbi paga 40 %				504
4	Shpenz.Te repartit				750
5	Shpenzime te firmes				620
6	Kosto per punime pergatitore 466 x 23 803.8)/2900				2400
7	Shpenzime transport 16lek/ton/ km x 170 km				2720
8	Shpenzime portuale				1150
9	Amortizimi				360
10	Kostoja ne Port Durres				112635=122\$/ton

3.5.3 Parashikimi I programit te plote ekonomiko financiar I detajuar ne 3-mujor per vitin 2017-2018 jepet ne tablen qe vijon.

Nr	Emertimi I treguesve	Njesia e matjes	TRE MUJORET				Vjetori
			I	II	III	IV	

1	Prodhimi ne natyre	Ton	250	250	250	250	1 000
2	Cmimi	USD/t	160	160	160	160	160
3	Kosto	“	122	122	122	122	122
4	Te ardh.nga shitja	“	40 000	40 000	40 000	40 000	160 000
5	Shpenzime	“	30 500	30 500	30 500	30 500	122 000
6	Fitim bruto	“	9 500	9 500	9 500	9 500	38 000
7	Royalty	“	380	380	380	380	1 520
8	Fitimi para taksave	“	9 120	9 120	9 120	9 120	36 480
9	Tatim fitimi 10%	“	912	912	912	912	3 648
10	Pagesa siperfaqe	“			600		600
11	<i>Fitimi neto</i>	“	8 208	8 208	7 608	8 208	32 232

3.5.4 Organizimi I punes.

Per realizimin e trgueseve , gjate vitit 2017-2018 si ne punimet minerare prodhim dhe ringritje te ndryshme ,shoqeria do te kete te punesuar 5punojes ,te cilet do te punojne ne brigade komplekse dhe kane filluar nga didte e fundit te muajit shkurt ose te para muajit mars dhe parashikohet te punohet deri ne fundin e mujait Nentor,10 muaj si ne tabelen e meposhtme:

Nr	Profesioni	TREMUIJORET E VITIT				Nr.Mesat.
		I	II	III	IV	
1	Drejtues teknik	1	1	1	1	5
2	Minator					
3	Zjarmtar	1	1	1	1	
4	Armator+Tubist					
5	Vagonist	3	3	3	3	

Paga mesatare per vitin do te jete deri ne 23 500 leke ne muaj per punojes ose 23 500 x 6 x 12 = 1 692 000 leke se bashku me shtesat per ushqim dhe sigurimet shoqerore 2 988 000 leke . Regjimi I punes I minieres parashikohet te jete me 1 (nje) turn dhe me fronte te pavarura nga njeri tjetri .

3.6 Sistemi i shfrytezimit.

Në zgjedhjen e sistemit te shfrytezimit jane marre parasysh elementet e trupit mineralit si :

- Trashesia
- Kendi i renies,pozicioni i tij lidhur me punimet e kryera te hapjes - 85⁰
- Qëndrueshmeria e mineralit dhe shkëmbinjeve anesor
- Eksperienca e fituar ne shfrytezimin e trupave te kromit ne kete miniere.

Mbështetur ne sa me sipër sistemi i shfrytezimit që do te përdoret do te jete ai me galeri nenkati,me hapsira te hapura.

Elementet e sistemit:

- Gjatesia e bllokut te shfrytezimit 90 ml

- Trashesia e trupit 1 ÷ 1,5 m
- Gjatesia ne renie e trupit 15 ml
- Lartesia e nenkatit 4-6 m
- Seksioni i galerise se nenkatit 3,6 m² (1.8 x 2.0 m)
- Largesia mes hinkave te shfrytezimit 6 m
- Gjatesia e traversave te hinkave 3-4 m
- Seksioni i oxhakeve te hinkave 1.44 m² (1.2 x 1.2 m)
- Seksioni i traversave te hinkave 2.6 m² (1.6 x 1.6 m)
- Rezerva ne bllok 7500 ton Cr₂O₃ me mbi 42 %

Prëzimi i mineralit do te behet me bira minash me diameter 42 mm dhe me gjatesi qe do te luhetet nga 1-1.5 m deri ne 3-4 m.

Konsumi specifik i lendes plasese mbeshtetur ne eksperiencen e minierave te kromit do te jete rreth 0.25 kg/ton mineral.

Transporti i mineralit nga frontet e shfrytezimit ne siperfaqe do te behet me krahe ne distance 500 m dhe vagona vetshkarkues 0,65 m³.

3.7 Ajrimi i minieres

Gjate aktivitetit te shfrytezimit, ne periudhen para marrjes se licenses nga subjekti “Zguri” ne kete zone jane kryer punime te shumta nga ish-Miniera e Sektorit Theken te cilat ndikojne ne menyre te dukshme pozitivisht ne ajrimin e minieres

Gjatesia e punimeve te hapjes, lidhja e tyre me hapsirat e shfrytezimit si dhe fakti qe nuk do te hapen punime te pjerta apo vertikale gjate ketij aktiviteti, e bejne te lehte dhe pa probleme ajrimin e fronteve . Punimet minerare, te cilat jane ne gjendje relativisht te mire

dhe te pashembura, bejne te mundur kalimin e rymave te ajrit nga nivelet e poshteme te punimeve ne nivelet e me siperme.

Marja e masave te pastrimit te hyrjeve te punimeve kryesore, riparimet dhe ringritjet e ndryshme do te mundesojne mbajtjen ne kontroll te nje regjimi te vazhdueshem te ajrimit te minieres si dhe do te krijohen premisa per nderhyrje te ndryshme sipas nevojës per disiplinimin e rymave te ajrit .

Ajri i paster ne objekt do te futet nga galeria 13 dhe mbas ajrosjes se se fronteve do te vazhdoje rrugen neper hapsira per te dale ne siperfaqe nepermjet galerise 12.

Pra, sipas Rregullores se Teknikes se Sigurimit ne miniera, ajrimi i minieres eshte parashikuar te behet konform rregullave me ryme ngjitese, duke perdorur punimet e hapura ne te, ato qe parashikohen te hapen dhe hapsirat e shfrytezimit .

Disniveli midis galerive te panelit te shfrytezimit eshte 30 m {Gal. 12 (+ 1425 m), Gal.13 (+1395,7 m) }.

Faktikisht ky disnivel, duke marre ne konsiderate lidhjen me punimet e zhvillura poshte galerise 13 dhe atyre mbi galerine 12 deri ne siperfaqe, eshte me i madh.

3.7.1 Llogaritja e sasise se nevojshme te ajrit

Sasi e ajrit e nevojshme sipas numurit te punetoreve rezulton

$$Q = K \times n \times q = 2 \times 4 \times 6 = 48 \text{ m}^3/\text{min} = 0.8 \text{ m}^3 / \text{sek} \quad Ku:$$

- Q sasia e ajrit e nevojshme
- k koeficienti i humbjeve ne rrjet 2
- n - numuri i punonjesve njeheresh ne nentoke 6
- q - sasia e ajrit per punonjes 4 m³/min

Sasia e ajrit qe kalon per depresion ne minieres ndryshon ne varesi te stines dhe temperatures dhe ajo eshte 12-18 m³/sek.

Nga sa me siper sasia e ajrit qe kalon ne miniere eshte me e madhe se ajo e nevojshme.

Sasia e ajrit e llogaritur me siper eshte e mjaftueshme gjithashtu dhe per hollimin e gazeve te minave pas 30 minutash nga momenti i shperthimit ndersa sasia e LP qe parashikohet te shperthehet menjehere eshte rreth 28-32 kg ne maksimum.

Shpejtesia e levizjes se ajrit ne punime (0.8 m/s deri 1.15 m/s) eshte konform rregullave te teknikes se sigurimit ne miniere (me e madhe se 0.25 m/sek). Rezistenca e sistemit e vleresuar indirekt eshte rreth 0.035 kilomiurg .

Depresioni i sistemit ne varesi te temperaturave dhe stineve rezulton 2.24 -5.04 mm kollone uje ose 23 - 51 Paskal.

Nga llogaritjet e mesiperme rezulton se per regjimin e punes dhe volumen e saj ajrimi i pergjithshem i minieres mund te kryhet ne menyre te regullt me regjim ajrimi natyral.

Drejtimi i rymave do te jete ngjitese i detyruar nga depresioni natyral i minieres.

3.7.2 Furnizimi me ajer te ngjeshur

Sipas organizimit te punes, ne miniere parashikohet te punohet ne nje front, pra do te jete ne pune vetem dy çekiçe shpues me nga 3.5 m³ ajer ne minute. Pra sa me siper nevojat per ajer te ngjeshur do te jene per 8 m³/minute. Per furnizimin me ajer te ngjeshur te pajisjes se shpimit do te duhet nje motokompresor me prodhimtari 10 m³/min, i cili do te vendoset tek hyrja e galerise 13. Per lidhjen e kompresorit me pajisjet e shpimit do te nevojiten edhe rreth 100 ml tubo ajri me Ø 2 polçe.

3.8 Punimet kryesore te hapjes

3.8.1 Hapja e minieres

Hapja e minieres do te filloje nga lart poshte me qellim shfrytezimin e mineralit te kromit, do te zbatohen te gjitha kushtet dhe standartet teknike per operimin normal te proceseve per hapjen e galerive nentoksores.

Duke gjykuar nga kushtet tekniko minerare dhe eksperiencia e punimeve minerare te hapjes, pergatitjes dhe shfrytezimit per kete objekte eshte trajtuar hapja dhe shfrytezimi me punime nentoksores ne galerite kryesore ne horizontin +1395m dhe +1425.53m.

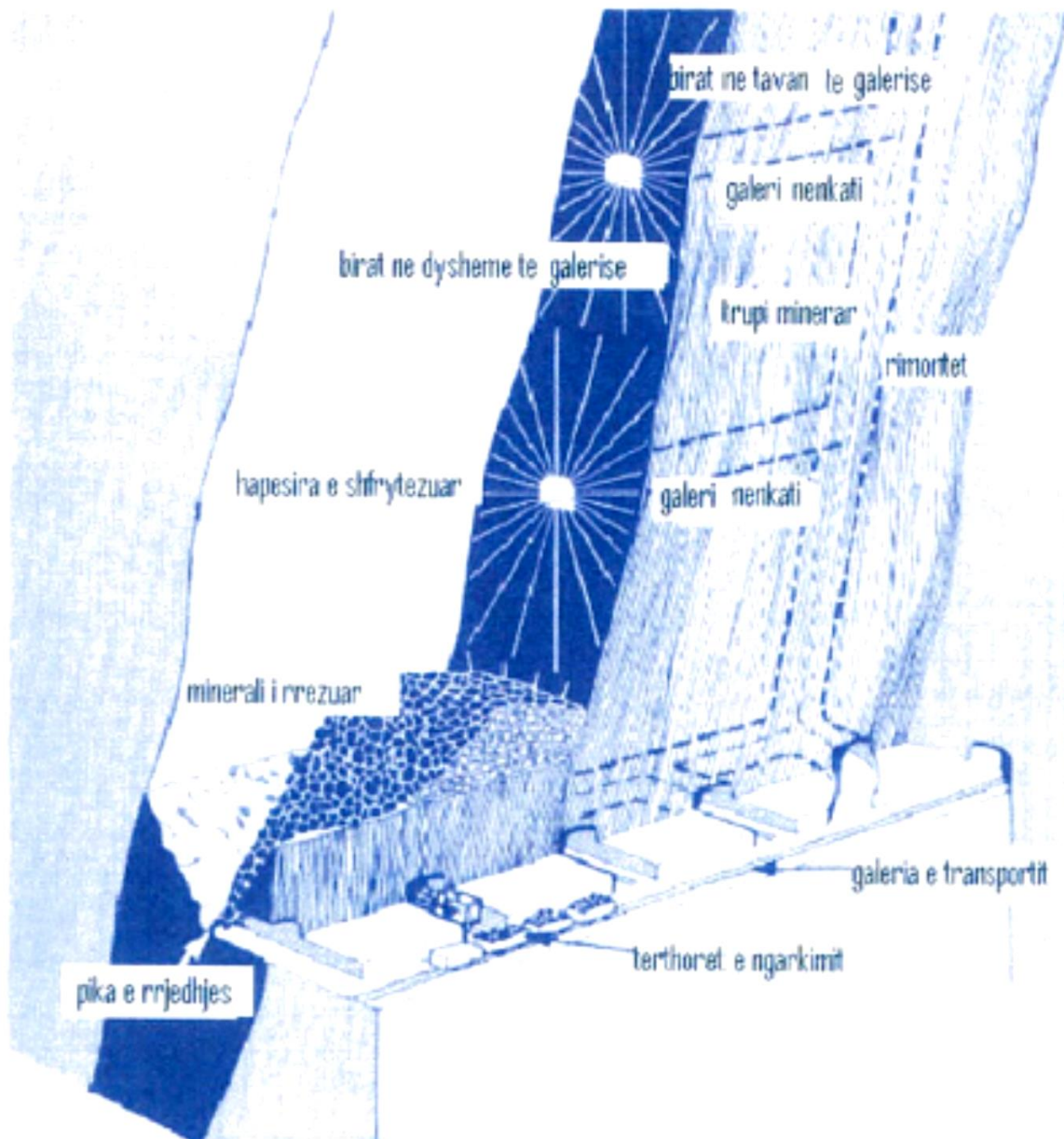

Figura 1. Skema e sistemit të shfrytëzimit galeri nënkati të mineralit të kromit

3.8.2 Forma dhe seksioni i punimeve per shfrytezimin nentoksor

Punimet minerare ne kete objekt kryesisht avancojne ne shkembinj qe perfaqesohen nga dunite, peridotite dhe serpentinite, fortesia e te cilave luhartet nga 6 – 8 dhe e punimeve qe hapen ne kromite me fortesi 6 – 7. Sikurse vihet re kemi te bejme me shkembinj qe kane qendrushmeri mesatare deri te larte, te cilat favorizojne kushtet tekniko minerare te hapjes.

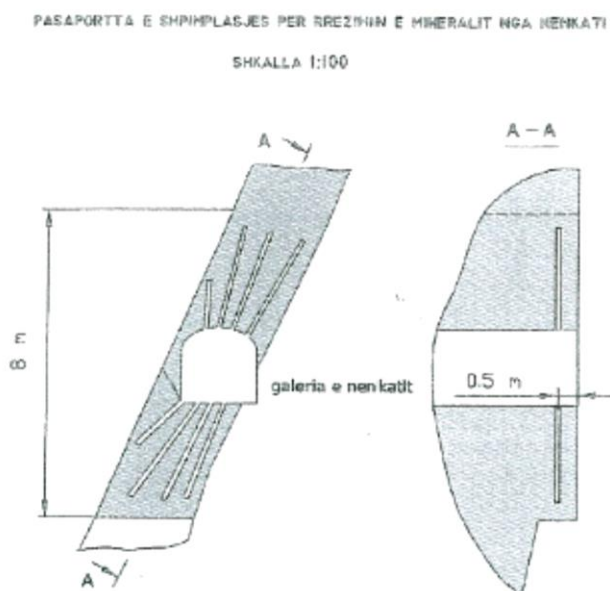
Seksioni i punimeve minerare ne studim eshte pershtatur me kushtet tekniko minerare te vendburimit dhe funksionit qe do te kryeje ne varesi te sistemit te shfrytezimit, qellimit te hapjes, llojit te transportit dhe afatit te sherbimit.

3.9 Proceset kryesore te shpim – plasjeve dhe shfrytezimit te objektit minerar

Ne teresine e proceseve minerare, te hapjes se punimeve minerare ne nentoke dhe nxjerrjes se mineralit, rolin kryesor e luajne punimet e shpim plasjes. Per realizimin e punimeve te shpim plasjes kryhen keto operacione pune ne nentoke:

- **Shpimi i birave.**

Ky process eshte i domosdoshem per te krijuar hapsirat ku do te vendoset lenda e plasese, dinamit. Ai realizohet me çekiç pneumatic dhe batomine, e paisur me koke baromine, me

LOGARITJA E L.E PER NJE PLASJE

1. Gjatesia e birave per nje plasje L=23.4
2. gjatesia e mbushjes Le=18.72
3. W=1.2 ml
4. q= 1.06 kg
5. Numri i birave per nje plasje Nb=9

fortesi disa here me te madhe se e shkembit apo mineralit. Çekiçi pneumatic vendoset ne pune me anen e ajrit te komprimuar (kompresor ajri).

Birat hapen me diameter 38-40 mm, gjatesia e tyre varet nga lloji i punimit, ajo varion nga 2-2.2 ml, per punimet minerare te hapjes, ndersa ne shfrytezim ajo mund te arrije deri ne 5 ml.

Numri i birave eshte ne funksion te llojit te punimit. Ne punime horizontale kryesore numri i birave eshte 14, ndersa ne punime minerare, galeri nençati numri i birave eshte 8-10. Ne punimet vetikale numri i birave eshte nga 6-8. Ajri i komprimuar i cili nevojitet per venien ne pune te çekiçit shpues prodhohet nga motokompresori me kapacitete 10 m³.

Berja e birave eshte operacion i cili realizohet nga punonjes te kualifikuar ne miniere, nga minatori.

• **Mbushja e birave dhe taposja e tyre**

Ky operacion klasifikohet nder me kryesoret dhe kerkohet jo vetem kualifikim por edhe shum kujdes, prandaj mbushja dhe taposja e minave kryhet nga punonjes te kualifikuar dhe me experience ne miniere, zjarrmetaret.

Pasi minatori ka perfunduar berjen e birave ne frontin e punes, zjarrmetari i mbush ato me dinamit (lende plasese). Bira mbushet me dinamit deri ne 2/3 e gjatesise se saj, pjesa tjetere e bires 1/3 mbushet me material taposes. Per taposje perdoret argjila e cila eshte material mjaft i mire, Dinamiti eshte ne formen e llokumeve, me gjatesi 25 – 40 cm dhe me diameter 30 mm, llokumet e dinamitit futen nje e nga nje ne bira me anen e shkopit te zjarrmatorit. Ne llokumin e pare te dinamitit vendoset kapsolli i cili eshte i lidhur me fitilin zjarr percjelles. Gjatesia e fitilit eshte e ndryshme ne varesi te numrit te birave, por asnjehere me e shkurter se 2 ml. Pasi jane future llokumet e dinamitit dhe jane bere lidhjet e nevojshme behet taposja me argjile.

Operacion i cili eshte pjese e punimeve te shpim plasjes eshte dhe ndezja e minave apo birave sic quhet ne gjuhen teknike minerare.

Kemi dy lloj shperthimesh, me dore dhe me aparat (i komanduar ne distance). Ne rastin e ndezjes se minave me dore numri i tyre nuk duhet ti kaloje 16 cope, ne te kundert plasja duhet te realizohet me grup zjarrmetaresh ose me aparat plasese ne distance

• **Shperthimi ose plasja e birave**

Per te realizuar rrezimin e sterilit dhe mineralit eshte e domosdoshme shperthimi i birave te mbushura me dinamit. Shperthimi i minave apo birave ne miniere kryhet pasi ndizen fitilat zjarrpercjelles. Ndezja percjell zjarrin nga fitili ne kapsollen detonuese e cila pasi plas ja kalon energjine e saj dinamitit i cili shperthen duke prodhuar energji te larta potenciale e cila transmetohet ne shkembinjte rrethues apo minerarin duke realizuar dhe shkeputjen nga masivi dhe rrezimin e tij.

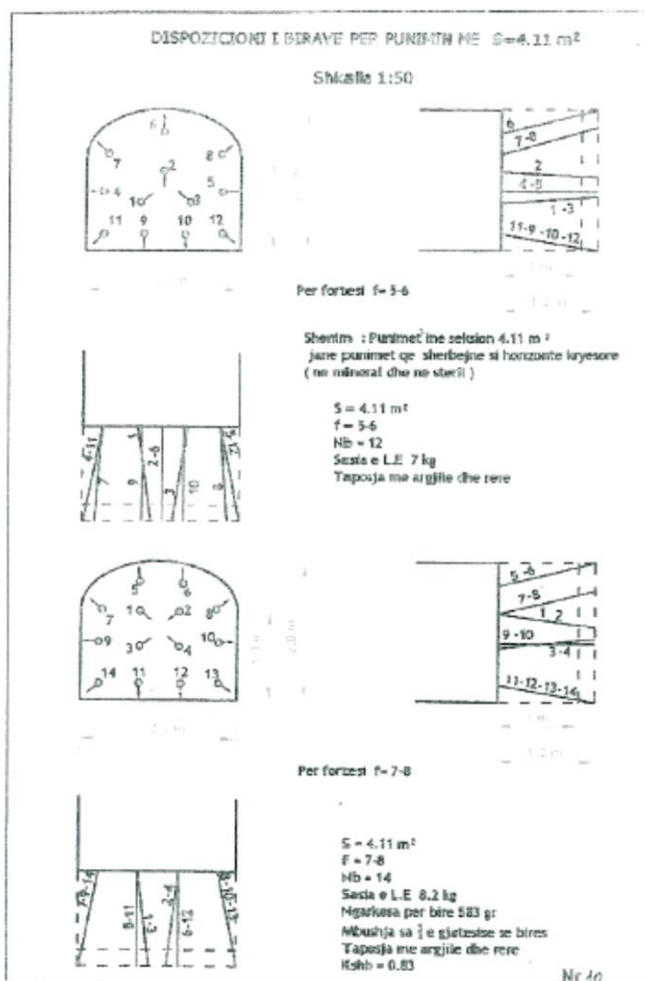

Figura 2. Pasaporta e shpim plasjes së

punimeve të hapjes me seksion 4.1 m²

- **Kontrolli i frontit te punes**

Kontrolli i frontit te punes eshte operacion mjaft i rendesishem. Pas shperthimit te minave si rezultat i fuqise dermuese te dinamitit, eshte realizuar rrezimi i mineralit apo sterilit, por njekohesisht zona nga e cila eshte shkeputur kjo mase, eshte e pa qendrueshme dhe me copa shkambi te varura te cilat nga momenti ne moment mund te shkeputen nga tavani apo faqet ansore te punimeve minerare dhe frontit te shfrytezimit dhe mund te aksidentoje punetoret deri ne humbje jete.

Nga eksperienca personale por dhe nga statistikat e aksidenteve te ndodhura ne miniera nentoksore, numeri me i madh i aksidenteve rreth 70% e tyre ndodh nga renia e copave te varura, keshtu quhet ne gjuhen teknike.

Per te parandaluar aksidentet e kesaj natyre, menjehere pasi eshte ajrosur fronti, minatory se bashku me zjarretarin kontrollojne frontin e punes per ndonje parregullsi dhe vacenerisht copat e varura me leve kontrolli. Gjate kontrollit ato rrezojne copat e varura duke siguruar frontin per pune te metejshme te pa rrezikshme.

- **Ngarkimi i mineralit apo sterilit ne frontin e punes**

Minerali apo sterili i fituar nga plasja e birave ngarkohet ne vagon zakonisht per tu transportuar ne siperfaqe. Ngarkimi zakonisht behet me lopate nga punetoret e frontit. Ato pasi behet ajrimi dhe kontrolli i frontit fillojne e mbushin vagonat me steril. Ky operacion pune vazhdon deri sa te ngarkohet i gjithe materiali i rrezuar. Zakonisht materiali i rrezuar eshte 5-7 m³ material i shkrifet.

Ne sistemin e shfrytezimit qe perdoret ne kete miniere, ne punimet prerese qe kalojne ne mineral, ngarkimi realizohet me lopate nga punetoret, ndersa ne shfrytezim, ngarkimi behet direct nga tramoza, cka nenkupton qe minerali i rrezuar grumbullohet per efekt te gravitetit ne nje hapsire e cila sherben si vend depozitimi e pajisur me nje dere levizese e cila kur hapet lejon mineralin te derdhet direkt ne vagon.

- **Armatimi i frontit te punes.**

Punimet minerare nentoksore hapen ne formacione shkembore. Keto formacione shkembore ne varesi nga shkeminjte perberes jane te qendrueshem, me pak te qendrueshem dhe te paqendrueshem.

Ne ato raste kur punimet minerare jane te pa qendrueshme eshte e detyrueshme qe punimet qe happen duhet te armatosen. Armatimi i punimeve siguron qendrueshmerine e tyre dhe mbron punetoret nga aksidentet.

Ne minieren “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh punimet minerare jane hapur ne shkembinj te qendrueshem, vetem ne disa meta ka qene i nevojshem rmatimi i punimeve. Armatimi i punimeve eshte bere me elemente drusore te parapergatitura me pare ne siperfaqe. Elementet e earmatimit jane kapela dhe dy kembet, kapela vendoset ne tavan mbi dy kembet te cilet

vendosen ne dy anet e galerise. Armatura e drurit qe perdoret ka diameter nga 12-15 cm, ne disa raste, kryqezim punimesh deri ne 20 cm.

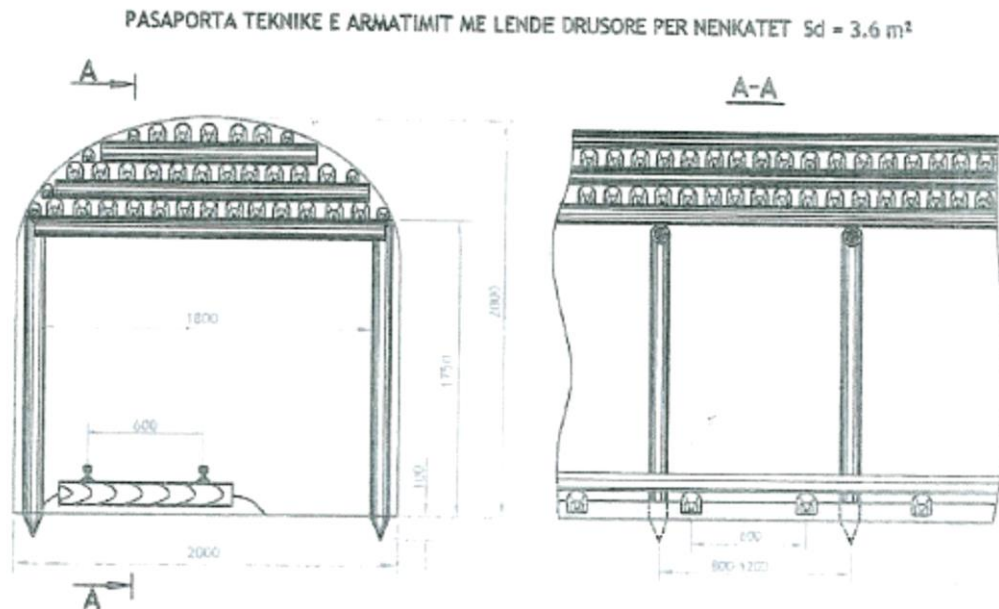

Figura 3. Pasaporta e armatimit dhe vendosjes se shinave te punimit me seksion 3.6 m^2

- **Ekupimi i punimeve minerare**

Per te realizuar shpimin e birave, transportin e sterilit dhe mineralit etj, eshte e domosdoshme qe te realizohet infrastruktura nentoksore e cila kryesisht k ate beje me rrugen e shinave, hapjen e kanalit dhe shtrimin e linjes se tubave te ajrimit te komprimuar. Shinat te cilat sherbejne per levizjen e vagonave mbi to jane te dimensioneve 7 mm. Ato vendosen parallel me aksin e galerise, mbi traversa druri dhe mberthehen me gozhde, ndersa shina me shinen lidhen me njera-tjetren me ganastra te cilat kapen me shinen me bulona e dado. Traversat e drurit mbi te cilat vendosen shinat, vendosen kryq aksit te galerise, cdo 70 cm larg njera tjetres.

Pjesa e ekupimit te punimeve minerare eshte dhe vendosja e tubove te ajrimit, tubo metalike me diameter 1.5 polc, lidhen ndermjet tyre me flanaxha bashkuese me dado dhe bulona dhe varen ne krahun e majte lart te galerise ngjitur me shkembnin. Keto tubo perbejne linjen e ajrit, e cila sherben per dergimin e ajrit te komprimuar ne frontin e punes.

- **Largimi i ujrave nga miniera**

Largimi i ujrave nga miniera do te realizohet nga punimet horizontale, me hapjen e kanaleve anesore me pjerresi 5 – 7% ne drejtim te daljes ne siperfaqe.

Objekti eshte ne koder dhe nuk ka rrezik te permbytet nga ndonje perrua qe eshte ne siperfaqe, por sidoqofte duhet ushtruar kujdes qe ujrart siperfaqesore te sistemohen dhe te mos futen ne miniere nepermjet hapsirave te shfrytezimit.

3.10 Lendet e para qe do te perdoren per ndertimin dhe menyra e sigurimit te tyre

Ne veprimtarine minerare te nxjerrjes se mineralit te kromit, si lende e pare sherben vete minerali i kromit, per hapjen e minieres nuk ka nevojte per lende te tjera, sepse miniera ndertohet ne anen e hapjes se punimeve minerare horizontale, te pjerreta dhe vertikale. Keto punime minerare hapen ne formacionet shkembore dhe nu ka nevojte per lende te pare per hapjen e tyre. Si lende ndihmese sherbejne, materiali plases, dinamitet, kapsolla, fitili dhe armatimi i drurit per te bere armatimin e punimeve minerare kur ato hapen ne formacione te pa qendrueshme.

Ne hapjen dhe ndertimin e minieres perdoren dhe shinat, mbi te cilat levizin vagonat dhe tubacionet e ajrimit.

Duke konkluduar ne kete pike, verejme se per hapjen dhe ndertimin e minieres se “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diber nuk nevojiten materiale ndertimi, uje apo energji elektrike.

3.11 Infrastruktura e nevojshme per lidhjen me rrjetin elektrike, furnizimin me uje, shkarkimet e ujerave te ndotura dhe mbetjeve si dhe informacion per rruget ekzistuese te aksesit apo nevojten per hapje te rrugeve te reja

3.11.1 Infrastruktura e nevojshme per lidhjen me rrjetin elektrik.

Per sa i perket infrastruktures se ketij objekti ajo eshte pothuajse e ngritur pasi zona minerare Galeria Nr. 13 eshte shume prane me rrugen kryesore qe lidh Theknen me fshatin Kraste. Subjekti ne marreveshje me OSHEE ne zbatim te legjislacionit Shqiptar do te furnizohet me energji elektrike nga kjo linje duke nderhyre me nje lidhje te re, nuk do te ndertoje kabine transformimi dhe panel shperndarje te energjise per te furnizuar objektet e sherbimit, ndricimin e kantierit pasi aty do te kete mjete motorike te cilat kane nevojte per ndricim naten. Ne keto kushte mund te themi se infrastruktura per lidhjen me rrjetin elektrik eshte pothuajse e ngritur, ekzistuese.

3.11.2 Furnizimin me uje

Furnizimi me uje i objekteve te trajtimit dhe minieres do te kryhet nga nje burim uji qe ndodhet ne anen jug-lindore te zones minerare. Gjithashtu shoqeria do te ndertoje ne afersi te minieres nje rezervuar per ruajtjen e ujit ne menyre qe te jete e pavarur nga sasia e ujit qe do te kete burimi. Ky rezervuar do te ndertohet ne kuoten +1425 qe uji te zbresi me vetredhje.

Uji do te ruhet ne depozita (Shiko skemen e meposhtme). Uji do te perdoret per lagjen e rrugeve te levizjes se mjeteve te transportit, dhe per sherbime vetiake nga personeli i sherbimit ne miniere. Sasia e ujit do te jete minimale rreth 10m³ ne dit.

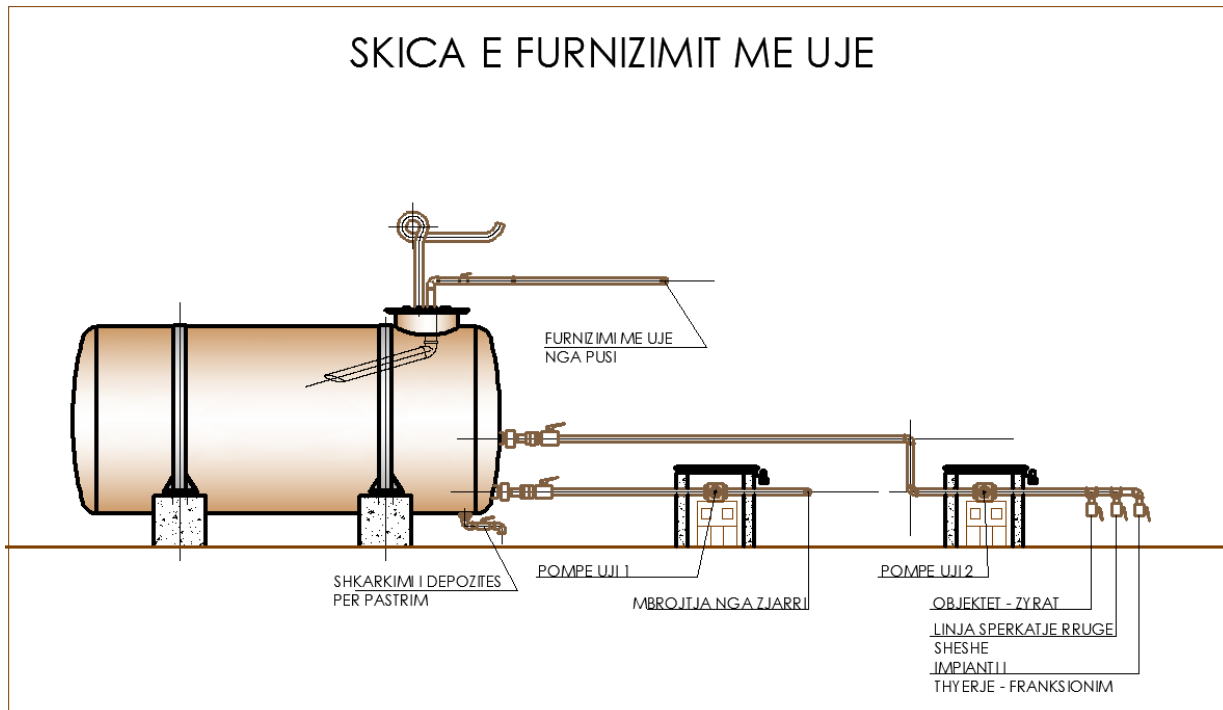

Figura 4. Skema e furnizimit me uje

3.11.3 Shkarkimet e ujerave te ndotura dhe mbetjeve

Ujrat e ndotura nga veprimtaria e minieres dhe ujerat e bardha qe do te kalojne ne afersi te saj do te depozitohen ne vaskat e ndertuara poshte sheshit te minieres. Praktikisht do te ndertohen dy vaska me keto parametra: gjatesi 6 m, gjeresi 3 m dhe thellesi 2 m. Uji i ndotur do te shkarkohet ne nje vaske dhe pasi te mbushet me llumra, ujerat kalojne ne vasken tjetere. Ujerat largohen nga vaska pasi te jene ngurtesuar dhe depozitohen ne sheshin e caktuar nga pushteti vendor ose ne sheshin e minieres ne nje zone te percaktuar. Vaskat rrethohen me lartesi deri 2 m me rrjet metalike te qendrueshme per tu mbrojtur nga renia e njerzve ne to dhe per menjanuar aksidentet ne pune. Ujerat e pastra pas vaskave do te riperdoren per eliminimin e pluhurave ne miniere. Gjithashtu mbetjet e krijuara ne kariere nga veprimtaria humane e punonjesve ose nga proceset e punes do te transportohen ne sheshin e depozitimit te miratuar nga pushteti vendor ose ne teritorin e karieses dhe do te riciklohen ne mbyllje te aktivitetit per reabilitimin e karieses.

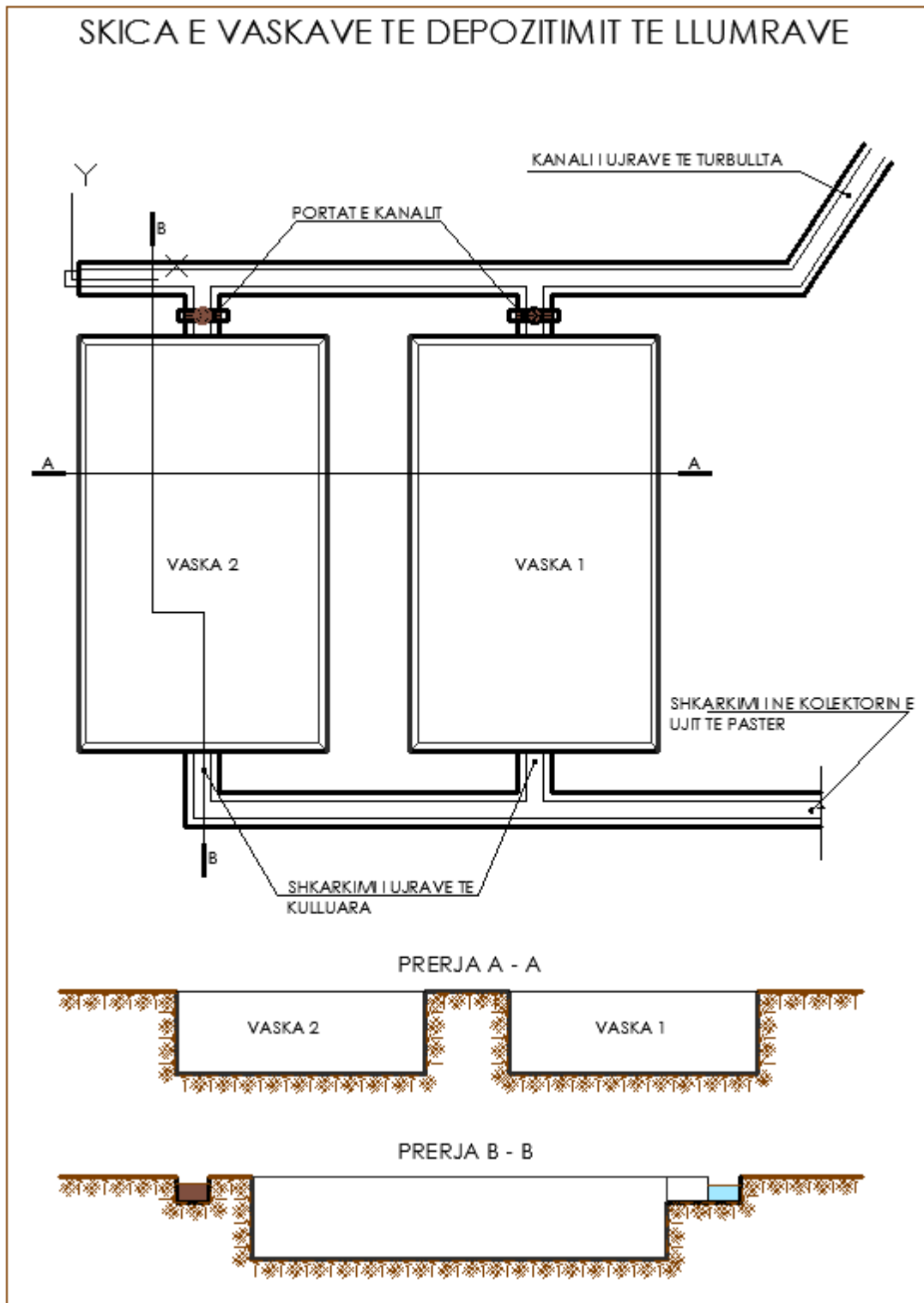

Figura 5. Skica e vaskava te depozitimit te llumrave

3.11.4 Regjimi i punes

Per realizimin e prodhimit te parshikuar miniera do te punoje rreth 130-150 dite ne vit, 18-20 dite ne muaj me nje nderese ne dite.

3.11.5 Objektet industriale e te sherbimit te makinerive dhe pajisjeve

Ne objekt nuk parashikohen te ndertohen objekte industriale dhe te sherbimit .

3.11.6 Sigurimi teknik ne proceset e punes per hapjen shfrytezimin dhe administrimin e objektit

a) Zbatimi i normave te rregullores se teknikes se sigurimit

Gjate ushtrimit te aktivitetit minerar dhe ne menyre te vecante gjate kryerjes se punimeve me lende plasese, subjekti do te mbaje parasysht qe problemet e sigurimit teknik dhe te mbrojtjes ne pune jane me te rendesishmet dhe me te mprehta dhe do te marrin vleresim paresor ne veprimtarine tone te perditeshme.

Para se gjithash, ne te gjitha operacionet, do te punesohen specialiste me eksperience pune ne kryerjen e proceseve te ndryshme te karakterit minerar .

Drejtuesi teknik i punimeve, para fillimit te punes dhe gjate saj , do te zbatoje rregullat dhe normat e percaktuara ne:

1. Rregulloren e Teknikes se Sigurimit per Minierat dhe Karierat te Vitit 1999 te hartuar nga Instituti i Teknologjise Nxjerrrese dhe Perpunuese te Mineraleve te miratuar me urdher te Ministrit Nr 132, date 07.04.1999 , mbeshtetur ne nenin 17 te Ligjit Minerar Shqiptar Nr 7796 date 17.02.1994 dhe te botuar ne vitin 2001
2. Rregulloren e Teknikes se Sigurimit per Punet me Lende Plasese ne Miniera dhe Nafte te hartuar nga ITNP te Mineraleve dhe te botuar me muajin Mars te vitit 2002. Rishikuar ne vitin 2004 dhe miratuar me VKM Nr 533 date 08/07/2005 dhe botuar ne fletoren zyrtare Nr 58 te dates 19/07/2005.

Regulloret e Teknikes se Sigurimit, nga ana e drejtuesit teknik te punimeve dhe subjektit privat, do te zbatohen ne cdo proces pune te percaktuar ne plan- organizimin e kryerjes se punimeve te hartuar nga drejtuesi teknik i punimeve dhe te miramar nga drejtuesit e firmes , i cili duhet te permbaje .:

- Plan organizimi i punimeve do te hartohet para fillimit te punimeve;
- Plan organizimi i punes hartohet nga drejtuesi teknik i punimeve;
- Drejtuesi teknik i punimeve, ose personi i ngarkuar, do te beje kontrollin teknik dhe azhomimin e sakte te punimeve minerare te cdo lloji per te cilat subjekti ka marre Vendimin Paraprak te VNM;
- Rradha e kryerjes do te percaktohet hollesisht ne planin e masave tekniko-organizative dhe do te miratohet nga administratori i firmes;

- Ne kete plan tekniko-organizativ, masat e teknikes se sigurimit do te zene vendin kryesor
- Drejtuesi teknik i punimeve do te kryeje instruksione te rregullta mujore e tre mujore , ku do te trajtohen tema te vecanta per te gjitha profesionet
- Punonjesit qe do te punojne ne miniere per berjen e minave dhe zjarretaret direkt ose te nenkontratuat do te testohen cdo tremujor kundrejt firmes .
- Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne aplikimin e pasaportave teknike te punimeve me lende plasese te rrezimit e kromi dhe sterilit ne frontin e nenkatit apo ballin e punimit , te hartuara prapakisht nga drejtuesi teknik i punimeve dhe miratuar nga drejtuesi i subjektit
- Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne aplikimin e pasaportave teknike te punimeve te transportit te brendshem ne miniere .
- Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne aplikimin e pasaportave teknike te punimeve me lende plasese, gjate kryerjes se punimeve minerare qe do te sherbejne per hapjen dhe pergatitjen e vendburimit, te parashikuara ne pasaportat e hartuara prapakisht nga drejtuesi teknik i punimeve dhe miratuar nga drejtuesi i subjektit;
- Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne procesin e pergatitjes se fitilit ndezes dhe te kontrollit konform Rregullores se Teknikes se Sigurimit Per Punet me Lende Plasese Ne Miniera dhe Nafte dhe perkatesisht nenet 251-256 faqe 85-87
- Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne procesin e pergatitjes se fishekut te zjarrit, dhe mbushjes se minave konform Rregullores se Teknikes se Sigurimit Per Punet me Lende Plasese Ne Miniera dhe Nafte perkatesisht nenet 257-269 faqe 109-113
- Ne rastin e shperthimit me kapsolla dhe fitil te zakonshme do te zbatohet Rregullorja e Teknikes se Sigurimit Per Punet me Lende Plasese ne Miniera dhe Nafte perkatesisht nenet 270-278 .
- Ne rastin e shperthimit me kapsolla elektrike do te zbatohet Rregullorja e Teknikes se Sigurimit Per Punet me Lende Plasese ne Miniera dhe Nafte (Fletore zyrtare Nr 58 te dates 19/07/2005.) perkatesisht nenet 287-307 .
- Do te zbatohet nje regjim i rrepte ne procesin e likuidimit te birave te pa plasuar konform Rregullores se Teknikes se Sigurimit Per Punet me Lende Plasese Ne Miniera dhe Nafte (Fletoren zyrtare Nr 58 te dates 19/07/2005) perkatesisht nenet 361-372 faqe.

4. PËRSHKRIMI I NDIKIMEVE NEGATIVE NË MJEDIS

4.1 Ndikimet negative në mjedis

Për parashikimin e ndikimeve në mjedis grupi hartues është bazuar në:

- Krijimin e një baze të dhënash me përgjigjet mbi pyetjet lidhur me problematikat mjedisore dhe analizimin e tyre
- Analizimin e zbatimit të projektit në fushë
- Informimin dhe konsultime me komunitetin dhe aktorët e tjerë të interesuar

Tematika e pyetjeve të cilat formulohen në mënyrë që të identifikohen ndikimet dhe vlerësimi i këtij projekti në mjedis janë:

- A ka përputhshmëri të plotë projekti me ligjet dhe rregulloret përkatëse?
- A do të ndikohen nga projekti kushtet sociale-ekonomike të komunitetit pritës dhe shëndeti i banorëve?
- A do të kenë ndonjë ndikim afatgjatë ose të përhershëm në sistemet ekologjike ose pasuritë natyrore të lokalitetit apo ato që paraqesin interes kombëtar ose rajonal?
- Do të ndikohen komponentët e ndryshëm të ekosistemit të zonës?

4.1.1 Analizimi i zbatimit të projektit në fushë

Kjo merr në konsideratë pajisjet, makineritë, lëndët ndihmëse, mënyrën e implementimit dhe të realizimit të Shfrytëzimit të Mineralit të Kromit, kohën, afatet dhe ekipin e nevojshëm për realizimin e tij.

4.1.2 Faktorët dhe Kriteret që zbatohen në Vlerësimin e Ndikimeve të Mundshme

Për të përcaktuar nëse një ndikim negativ në mjedis, gjatë zbatimit dhe funksionimit të projektit, duhet të reduktohet apo të zbutet, do të bazohet në një ose më shumë nga faktorët e mëposhtëm:

- Krahasimi me ligjet, rregulloret apo me standardet e pranuar (kombëtare dhe udhëzimet dhe standardet ndërkombëtare)
- Konsultimi me vendimmarrësit përkatës dhe me agjencitë e mjedisit, etj.
- Preferencë të kriterëve të paravendosura, si zonat e mbrojtura apo zona me ndjeshmëri të lartë mjedisore
- Përputhshmëria me objektivat e politikave qeveritare
- Pranueshmëria e zbatimit të programit nga komuniteti lokal dhe nga banorët e zonës ku do të zbatohet programi.
- Mbledhja e sa më shumë informacioneve dhe njohurive lidhur me projektin që do të implementohet, nivel sa më i lartë dhe një gjykim sa më të mirë profesional të ekipit të që harton vlerësimin mjedisor
- Njohje dhe vlerësim më të mirë të vlerave të ekosistemit.

4.1.3 Ndikimet negative në karakteristikat fizike të zonës së projektit;

Në ndikimet e karakteristikave fizike të zonës së projektit merren në konsideratë:

- Ndikimet në topografi dhe reliev
- Rrëshqitjet dhe erozionin
- Ndryshimet në klimë dhe në peizazh

Gjatë implementimit të këtij projekti ndikimet kryesore në mjedis do të lidhen me përdorimin e tokës çka do të jap impaktin e vet të drejtpërdrejt në gjeologjinë e zonës ku do të zhvillohet projekti. Gjenerimi i grimcave të pluhurit gjate gërmimit, gazrave të ciluara nga operacionet e shpim - plasjes, zhurmat e gjeneruara nga mjetet e punuese dhe ato të transportit, shkarkimet e gazrave si pasojë e lëndës djegëse që përdoret nga mjetet e transportit dhe përdorimit të lëndës plasese, zhurmat, ndikim i cili do të marrë formën e vetë përfundimtare me përfundimin e projektit dhe planit të rehabilitimit.

4.2 Ndryshimet në popullsi

Aktiviteti i firmës “ZGURI” shpik në shfrytëzimin e mineralit të kromit në objektin Galeria Nr.13, Theken - Martanesh, është shumë i vogël në krahasim me popullsinë e rajonit, pasi dhe vetë popullsia që banon në zonën ku synohet të zhvillohet projekti është shumë e vogël dhe në distance të largët nga objekti.

Por duke e parë në kontekstet e shfrytëzimit tërësor të minierës nëntoksore të mineralit të kromit mund të themi se shfrytëzimi në fjalë do të ketë ndikim pozitiv në popullsinë e zonës, duke kontribuar drejtpërsëdrejti në rritjen e mirëqënies së tyre në përmisimin e infrastrukturës së zonës dhe punësimin e tyre.

4.3 Ndikimet e dukshme të projektit në zonat rrethuese dhe pejsazhi

Gjatë shfrytëzimit të objektit parashikohet regjenerimi hap pas hapi i minierës së mineralit të kromit dhe kryerja e punimeve suplementare të mbushjes dhe sistemimit. Në vendet e caktuara në projekt parashikohet depozitimi i sterileve të papërdorshëm dhe përpunimi i tij me tokën vegjetale për të mundësuar mbjelljen e bimëve dhe pemëve karakteristike për këtë zonë të gjelbëruar dhe më shlodhëse për syrin. Shfrytëzimi konsiston në nxirrjen e mineralit të kromit nga nëntoka, nëpërmjet galerive kryesore. Gjate këtij aktiviteti nuk kemi shfrytëzim sipërfaqësor të kromit, pra nuk demtohet vegjetacioni i zonës përreth. I vetmi ndikim negativ në pejsazh nga miniera është hyrja kryesore, e cila është rigjeneruar dhe përreth saj është janë mbijetuar pemë autoktone me qëllim krijimin e një pejsazhi paqësor me mjedisin.

4.4 Nivelet dhe ndikimet e emëtimeve të ardhura nga projekti i zhvillimit gjatë fazës normale të operimit

Gjatë fazës normale të operimit të projektit nuk do të ketë gjenerim të lëngjeve, mbetjeve toksike, helme të ndryshme dhe substanca të tjera të dëmshme, të cilat mund të ndikojnë negativisht në shëndetin e punonjësve, banorëve dhe mjedisin përreth, duke përfshirë të gjitha llojet e bimëve dhe gjallesave të ndryshme.

Nga procesi i shpim – plasjeve në galerite nëntoksore të minierës gjenerohen pluhura, ku sipas rregullores së sigurimit teknik në miniera me qëllim mbrojtjen e shëndetit të punonjësve, përmbajtja e elementeve të ajrit duhet të jetë si më poshtë:

- Jo më pak se 19% Oksigjen
- Jo më shumë se 0.5% CO₂
- Jo më shumë se 0.002% CO (monoksid karboni)
- Jo më shumë se 0.00025% NO₂
- Jo më shumë se 0.0002% SO₂
- Jo më shumë se 0.0005% H₂S
- Jo më shumë se 1% H₂

Gjatë transportit të mineralit të kromit do të punojnë makinat e transportit, por që nuk kanë ndonjë ndikim në mjedis pasi qëndrimi i tyre në objekt nuk do të jetë për një kohë të gjatë. Mjetet e transportit nuk do të krijojnë ndonjë problem në trafikun e mjeteve pasi dhe numri i tyre do të jetë i vogël.

4.5 Nivelet dhe ndikimet e zhurmave nga projekti zhvillues

Zhurma në këtë objekt do të shkaktohen vetëm nga procesi i nxirrjes së mineralit të kromit me përdorimin e lëndës plasëse të cilat do të jenë shumë të vogla të cilat pothuajse nuk dëgjohen fare pasi procesi realizohet totalisht nëntokë dhe larg qendrave të banuara.

Zhurmat e tjera do të jenë nga mjetet e ngarkimit dhe atyre të transportit. Zhurmë tjetër do të jetë ajo e mjeteve të transportit, të cilat numri i tyre do të jetë shumë i vogël dhe zhurmat janë të papërfillshme dhe të kontrolluara.

Niveli i zhurmave të mjeteve të transportit është i atij niveli që nuk influencon fare si për të punësuarit dhe për banorët dhe gjallesat përreth tij.

Nga procesi i kontrolluar i plasjeve për nxirrjen e mineralit shkaktohen vibrime të lehta të masës shkembore të minierës, por sikurse thame këto shperthime janë të kontrolluara sipas pasaportes së shpim plasjeve për aktivitetet e tilla. Duhet theksuar që vibracioni në këtë aktivitet është i pranishëm por në rastin konkret është i papërfillshëm, sepse po e përmendim edhe një herë ngarkesa me lëndë eksplozive është shumë e vogël dhe thellësia e tyre është gjithashtu shumë e vogël dhe numri i plasjeve është shumë i vogël.

Fenomene të tilla si ndricim, nxehtësia etj, janë të papërfillshme në zhvillim të këtij aktiviteti në këtë objekt.

Koha në të cilën do të jenë të pranishme këto zhurma është vetëm gjatë ditës, meqenëse në objekt do punohet vetëm me një turn.

Punonjësit e sektorit mineralar iu nënshtrohen zhurmave që burojnë nga sasia e energjisë zanore që vjen nga makinerite levizëse, veglat pneumatike në procesin e shpimit, ventilatorët dhe shperthimet. Sipas organizatës botërore të shëndetsisë (OSHA) normat e ekspozimit në zhurmë për aktivitete të tilla janë:

Kohezgjatja	Zhurma në dB
8 ore	85
6 ore	92
4 ore	95
3 ore	97
2 ore	100
1 – 1.5 ore	102
1 ore	105
0.5 ore	110
0.25 ore	115

Tabela 14 Niveli i zhurmave të këtyre mjeteve në largësi nuk do të jetë i madh dhe do të jetë konform normave në fuqi.

4.6 Emetimet në ajër

Nga proceset që zhvillohen në minierën nëntoksore të objektit Galeria Nr. 13, Thekne – Martanesh, shoqëria “ZGURI” tregohet e kujdesshme që emetimet e pluhurit të jenë brenda normave të mëposhtme:

Tabela 15 Normat e lejuara për pluhurat e ajrit të frymëmarrjes, pa përmbajtje SiO_2 është:

- Pluhur azbesti	2 mg/m^3
- Pluhur çimentoje - argjile	5 mg/m^3
- Pluhur qymyri	5 mg/m^3
- Oksid hekuri	5 mg/m^3
- Nikel dhe oksidet e tij	0.5 mg/m^3

Tabela 16 Normat e lejuara për pluhurat në ajrin e frymëmarrjes me përmbajtje SiO_2 janë:

Përmbajtja e SiO_2 në % për pluhurat e ajrit të ambientit	Norma e lejuar e këtij lloji pluhuri në mg/m^3
0.5	5.00
10	3.80
20	3.70

30	3.65
40	3.60
50	3.55
Mbi 50%	3.40

4.7 Ndikimet e projektit mbi ndërtimet, trashëgiminë arkitektonike dhe historike, tiparet arkeologjike si dhe mbi vepra të tjera njerëzore

Si rezultat i zbatimit të projektit në këtë zonë nuk ka ndikim negativ mbi ndërtimet, trashëgiminë arkitektonike dhe historike, tiparet arkeologjike dhe mbi vepra të tjera njerëzore, sepse në këtë zonë dhe përreth saj nuk ka asnjë objekt të një rëndësie të vecantë të karaktereve të lartpërmendura.

4.8 Humbja dhe dëmtimi i tipareve gjeologjike, paleontologjike.

Problemi i ambientit gjeologjik. Studimi gjeologjik i mineralit te kromit për minieren në zonën në fjalë u krye me rilevim gjeologjik nentoksor duke studiuar çveshjet natyrore të objektit dhe karrierën që do të shfrytëzojë shoqëri atë cilat ishin të mjaftueshme për hartimin e hartës gjeologjike 1:25000 të vendit ku është hapur miniera.

4.9 Përshkrimi i ndikimeve negative individuale dhe të grumbulluara në biodiversitete duke përfshirë ndikimet ndërkombëtare

Në objektin e shfrytëzimit të mineralit te kromit në sipërfaqen e kërkuar, nuk ka dhe nuk janë parashikuar ndikime individuale apo të grumbulluara në biodiversitet.

Objekti është në brendësi të territorit të vendit dhe nuk ka ndikime ndërkufitare.

4.10 Ndikimet fizike të projektit në ndryshimet e topografisë lokale, erozionit të tokës

Gjatë dhe pas përfundimit të shfrytëzimit, do të ketë ndryshime të vogla në topografinë lokale.

Në projekt është parashikuar një radhe dhe drejtimi i tillë i shfrytëzimit, që në kombinim me masat e tjera suplementare të mbushjes, sistemimit dhe trajtimit, parandalojnë erozionin dhe shembjen e galerive nentoksore te minieres.

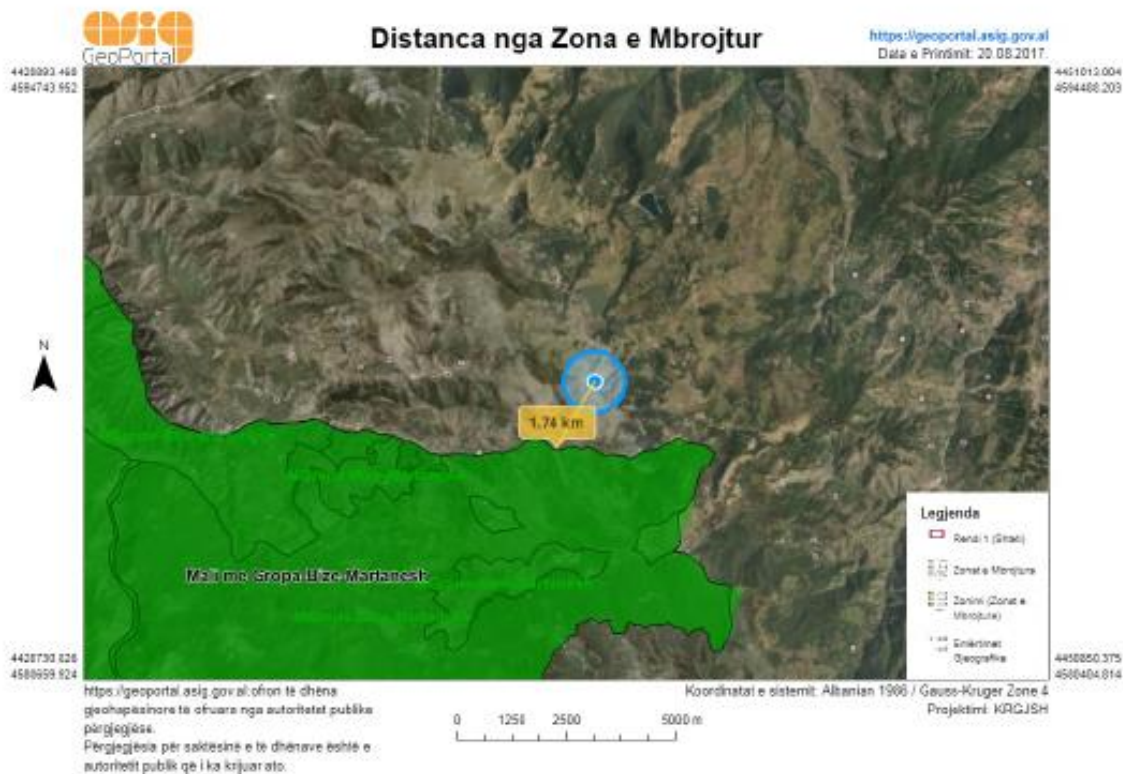
4.11 Ndikimet e emetimeve kimike dhe depozitimeve në tokë dhe rrethinat

Aktiviteti parashikon vetëm shfrytëzimin e mineralit te kromit dhe nuk lëshon në ambient elemente kimike ose të tjera të dëmshëm për mjedisin.

Materiali, që do të depozitohet në vendet e shfrytëzimit, është i pastër dhe me tregues fizikë, petrografike, kimike. Aktualisht nuk ka asnjë veprimtari industriale apo artizanale që të jetë shkak për grumbullime të dëmshme për mjedisin dhe jetën e njerëzve.

4.12 Ndikimet në zonat e mbrojtura

Objekti mineralar “Galeria Nr. 13” Theken – Martanesh, Diber nuk ndikon ne zonat e mbrojtura te qarkut Diber, pasi ndodhet ne nje distance prej 1.76 km nga Mali me Gropa – Bize – Martanesh.

Harta 12. Distanca e objektit nga zonat e mbrojtura

4.13 Ndikimet në përdorimin e tokës dhe të burimeve

4.13.1 Humbje e tokes per kullote

Siperfaqja e pergjitheshme qe do te zeje objekti gjate shfrytezimit eshte 0.029 km². Fenomenet qe mund te shfaqen gjate shfrytezimit te minieres, jane te ngjashme me ato te minierave te tjera dhe atyre qe jep literatura si zhvendosje, ulje etj. Shfrytezimi i mineralit te kromit zhvillohet nentoke dhe ne keto raste nuk kemi humbje te tokes per kullote.

4.13.2 Humbje e pjerese se tokes

Nga aktiviteti per shfrytezimin e mineralit te kromit nentoke nuk kemi humbje te pjerese se tokes pasi formacioni gjeologjik eshte shkembore i qendrueshem dhe ne ato raste kur shfrytezimi behet ne formacione te paqendrueshme shoqeria ka marr masa per forcimin e galerive me punime armatimi me lende drusore.

4.13.3 Ndotja e tokes nga rrjedhjet

Ne projektin e shfrytezimit jane percaktuar masa si rrjedhejen e ujrave qe dalin nga nentoka ashtu dhe per depozitimin e sterileve te ndryshme. Rrjedhjet jane te sistemuara.

4.13.4 Ndotja e tokes nga mbetjet e ngurta

Sasi e sterileve te punimeve dhe seleksionimit do te depozitohen ne siperfaqen e caktuar per kete qellim . Ato perfaqesohen nga masa te shkriфта, qe nuk permbajne elemente ndotes per ambientin . Keto depozitime jane sterile dhe do te sherbejne per rehabilitimin e objektit minerar.

4.13.5 Ndotja e tokes nga depozitimi i llumrave

Gjate shfrytezimit te objektit nuk parashikohet depozitime llumrash

4.13.6 Flora dhe fauna

Ne zonen e shfrytezimit nuk ka ndonje lloj ose specie flore apo faune qe mbrohet me status te vecante . Flora dhe fauna lokale nuk do te preket nga shfrytezimi, mbasi siperfaqja e objekti eshte pothuajse e zhveshur nga bimesia dhe te gjitha punimet per shfrytezimin e kromit do te realizohen nentoke.

4.13.7 Ndikimi ne mjedis i produkteve te lendeve plasese

Gjate shfrytezimit te objektit parashikohet perdorimi i lendes plasese. Ne projekt jane parashikuar te gjitha masat mbrojtese si per flakerimin e coprave , valen sizmike dhe zhurmat. Ndikimi i perdorimit te lendes plasese do te jete i pakonsiderueshem.

4.13.8 Prodhimi i mbetjeve dhe depozitimi i materialve

Gjate hapjes dhe shfrytezimit te objektit do te kete vetem depozitim paraprak sterileve, ndersa materialet e lendeve te para do te jene te parapergatitura dhe do te perdoret ajo sasi e llogaritur per punimet minerare.

4.14 Pastrimi rregullimi dhe rigjenerimi i pejsazhit

4.14.1 Planifikimi i zones;

Per shmagen dhe parandalimin e erozinit, shembjes se siperfaqes dhe vithisjeve te ndryshme, ne projekt eshte percaktuar shfrytezimi harmonik dhe i kombinuar ne kohe dhe hapesire i zones ne tersi dhe daljeve te ndryshme te mineralizimit ne vecanti.

Gjate ushtrimit te aktivitetit dhe kryesisht ne vitet e fundit te tij, parashikohet trajtimi i te gjithes siperfaqes se shfrytezuar.

Kjo sipërfaqe e perfituar nga trajtimet e me siperme do te jape mundesi per rikultivimin e bimeve dhe pemeve te ndryshme lokale, duke krijuar kushte per parandalimin e erozionit dhe permiresimit te pamjes se pergjitheshme te zones se shfrytezuar

Per parandalimin e erzoionit, shembjes dhe vithisjeve te ndryshme, ne zonen e shfrytezimit subjekti parshikon, cda vit, te kryeje punimet tekniko – minerare.

4.14.2 Ndikimi ne infrastrukturen e zones se objektit

Objekti gjate fazes se ndertimit dhe shfrytezimit te tij do te lidhet me rrugen ekzistues te pershkruar ne projekt.

Transporti i materialit nga objekti i shfrytezimit dhe perpunimit ne destinacion do te behet me kamione 30 ton duke perdorur rrugen e permendur me siper .

Aktiviteti i transporti qe do te kryhet nga subjekti i shfrytezimit nuk e rendon trafikun aktual ne rruge, mbasi numuri i kamionave qe do te kalojne ne te eshte i vogel.

4.14.3 Ndikim ne shendetin e njerezve qe punojne ne objekt dhe te banoreve per rreth.

Punonjesit qe do te jene prezent ne objekt gjate shfrytezimit te tij do te jene te mbrojtur nga mjetet personale mbrojtese kundra pluhurit dhe zhurmave te cilat do te jene te kufizuar vetem brenda zones se shfrytezimit.

Si rrjedhoje e projektit te zhvillimit te shfrytezimit te mineralit te kromit ne kete objekt dhe ndikimeve pasuese mjedisore ne te, nuk do te kete dhe nuk priten ndikime ne shendetin e popullsisë se zones dhe punonjesve te saj.Per pasoje nuk priten zhvendosje te tyre per shkak te ketij aktiviteti.

- Përmbledhje e ndikimeve të mundshme negative në objektin e shfrytëzimit të mineralit te kromit
- Në Tokë

	Ndikimi i mundshëm	Sqarim
1	Prishja e kompaktesise se dherave (lidhjet gjeologjike)	Nga shfrytezimi i mineralit te kromit me galeri nentoksore, prishen lidhjet e formacionit te dherave dhe shkembinjëve qe i mbajne ato te bashkuar, ne meryre qe most e kemi erozion.

• Në Ajër

	Ndikimi i mundshëm	Sqarim
1	Emetimi i gazrave dhe pluhurave nga proceset e shpim-plasjes	Nga proceset e shpim-plasjeve gjenerohet nje sasi e konsiderueshme e pluhurit ne frontin e punes, gjithashtu ky shperthim shoqerohet dhe me clirimin e gazrave.
2	Emetimi i zhurmave nga cekici pneumatik dhe lenda plasese	Vlerat standart të emetimit të zhurmave sipas teknologjisë së prodhimit të makinerive, kontroll teknik të skapamentove. Zhurmat qe gjenerohen nga plasja ne birat,per nxierrjen e mineralit te kromit

• Në Biodiversitet

	Ndikimi i mundshëm	Sqarim
1	Shqetësim i mundshëm i faunës	Si pasojë e lëvizjes së njerëzve dhe mjeteve, por i përkoshëm

Tabela 17 Vlerësimi i rëndësisë të ndikimeve në mjedis të aktiviteti të shfrytëzimit të mineralit te kromit

Receptori ndikimit	i	Shtrirje fizike madhësia	Kohëzgjatja	Kthyeshmëria	Rëndësia si shumatore e shtrirjes, kohëzgjatja dhe kthyeshmëria	Nevojat për masat zbutëse
TOKA						
Gjenerim dherash dhe masë sterile		Lokale	Përkoshëm	Po	I rëndësishëm	Nevojitet sistemimi i tyre
Ndikim gjenerimin e mbetjeve ambalazhit	në të	Lokale	Gjatë gjithë periudhës së shfrytëzimit	Po	I pa rëndësishëm	Vendosja e kontenierëve për grumbullimin e mbetjeve
BIODIVERSITETI						

Shqetësim i faunës së zonës	Lokale	Përkoshëm	Po	I pa rëndësishëm	Duhet të kontrollohet se mos folezizon në zonën e shfrytëzimit edhe pse shfrytëzimi realizohet nentoke.
Ujrat					
Gjenerimi i ujrave nga nentoka	Lokale	I Përkoshëm	Po	I pa rëndësishëm	Ujrat sipërfaqesore janë sistemuar nepermjet kanaleve të drenazhimit, ndersa ujrat e minieres grumbullohen ne rrjetin e drenazhimit të brendshem dhe me veterrjedhje bashkohen me ujrat sipërfaqesore
AJER					
Shkarkimi i gazrave dhe pluhurave nga frontet e punes	Lokale	I përkoshëm	Po	I pa rëndësishëm	Të bëhet ajrimi i minieres pas cdo procesi të shpim plasjeve

5. KOHEZGJATJA E MUNDSHME E NDIKIMEVE NEGATIVE TE IDENTIFIKUARA

Nga analiza e mesiperme, konstatojme se ndikimet negative ne mjedis te identifikuar gjate hapjes se minieres dhe gjate shfrytëzimit te saj ne objektin “Galerian Nr. 13”, Theken – martanesh, Diber jane:

- Nga mjetet e punes gjate hapjes dhe shfrytezimit
- Nga hapja e punimeve minerare nentokesore
- Nga depozitimi i sterilit ne siperfaqe
- Nga depozitimi i mineralit

Po ti analizojme nje nga nje, verejme se keto ndikime nuk jane te perhershme. Kohezgjatja e ketyre ndikimeve varet nga jeta e mineres ose me mire nga sasia e rezervave te mineralit qe ka ky vendburim.

Ne projekt eshte parashikuar qe jeta e mineres do te jete 20 vjet, pastaj ajo do te mbyllet.

Pra te gjitha ndikimet negative do te zgjaten aq sa eshte jeta e mineres, ndersa ndikimet ne relieve do te zgjasin deri sa te zbatohet projekti i rehabilitimit, zakonisht 3 vjet pas mbylljes se objektit minerar.

6. SHTRIRJA E MUNDSHME HAPSINORE E NDIKIMEVE NE MJEDIS DUKE NENKUPTUAR DISTANCEN FIZIKE NGA VENDODHJA E PROJEKTIT DHE VLERAT E NDIKUARA QE PERFSHIHEN NE TE.

Aktiviteti minerar, i cili lidhet me hapjen e mineres dhe me shfrytezimin e mineralit te kromit nga ky objekt minerar, do te zbatohet ne nje zone minerare me koordinata dhe siperfaqe te caktuar nga njoftimi per fillimin e procedures se zgjerimit te lejes minerare ekzistuese. Siperfaqja e percaktuar per zgjerim eshte 0.029 km².

Nga studimi i projektit te shfrytezimit, duke nxjerre te dhena me qellim per te percaktuar siperfaqen per shtrirjen e mundshme te hapsirave te ndikimit ne mjedis si dhe duke konsultuar me rregulloret ekzistuese, arrijme ne konkluzionin qe:

- Ndikimet negative ne mjedis, ne kuptimin fizik, nuk do te kalojne pertej zones minerare te percaktuar nga tabela e koordinatave, madje mund te themi qe ka zona apo siperfaqe brenda kesaj zone, te cilat nuk do te ndikohen nga aktiviteti minerar.

7. MUNDËSINË E REHABILITIMIT TË MJEDISIT TËNDIKUAR DHE MUNDËSINË E KTHIMIT TË MJEDISIT TË NDIKUAR TË SIPËRFAQES NË GJENDJEN E MËPARSHME, SI DHE KOSTOT FINANCIARE TË PËRAFËRTA PËR REHABILITIMIN;

Kjo nenceshtje do te trajtohet ne material te vecante te pergatitur i cili do te jete pjese e dokumentacionit qe do te dorzohet ne forme elektronike dhe fizike ne Ministrine e Mjedisit per tu pajisur me Vendim per VNM Paraprake.

8. MASAT E PROPOZUARA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT NGA SECILI NDIKIM NEGATIVE

8.1 Të përgjithshme

Masat zbutëse të ndikimeve negative konsistojnë në marrjen e masave për uljen e ndotjeve gjatë punimeve , në ajër, si pluhurat, gazrat dhe zhurma, si dhe uljen e efekteve negative hapsinore në territor , faun dhe florë. Por pikësynimi i studimit mbetet rehabilitimi i tokës dhe evitimi në maksimum i erozionit.

8.2 Identifikimi i masave për të eliminuar apo zbutur ndikimet negative në mjedis

8.2.1 Planifikimi i zonës

Për shmangien dhe parandalimin e erozionit si dhe për ruajtjen e regjimit të rrymës së ujit të parametrave hidrodinamike të saj, në projekt është përcaktuar shfrytëzimi harmonik dhe i kombinuar në kohë dhe hapësirë i zonës në tërësi dhe i galerive të shfrytëzimit.

Në zonën e shfrytëzimit hap pas hapi dhe në përfundim të aktivitetit, është parashikuar mbushja, sistemimi, përpunimi dhe mbulimi i një sipërfaqeje të konsiderueshme me peme autoktone si dhe armatimi dhe forcimi i lidhjeve në minierën nentoksore.

Kjo sipërfaqe e përfutur nga trajtimet e mësipërme, do të japë mundësi për rikultivimin e bimëve dhe pemëve të ndryshme, duke krijuar njëherësh kushte për parandalimin e erozionit dhe përmisimin e pamjes së përgjithshme të zonës së shfrytëzuar.

Duhet theksuar se sipërfaqja e caktuar për shfrytëzim për firmën “ZGURI” shpk është shumë e vogël dhe nuk përbën ndonjë ndikim në zonë.

Tabela 18 Permbledhese dhe Masat e propozuara për mbrojtjen e mjedisit nga secili ndikim negative

Rekomandime për zbutjen e ndikimeve	
Toka	
Përdorimi i Tokës	Kryerja e aktivitetit brënda koordinatave dhënë në relacion dhe në njoftimin për zgjerimin e lejes së shfrytëzimit nga MEI. Rrespektimi i kushteve tekniko – minerare dhe standarteve për shfrytëzimin e minierave nentoksore.
Erozioni	
Mbrojtja nga erozioni	Zbatimi rigoroz i masave teknike për operimin e punës për shfrytëzimin e mineralit të kromit, të objektit minierar nentoksor. Armatimi i galerive dhe shperthime të kontrolluara me lende plasese.

	Ndërtimi i rrjetit të drenazhimit të ujrave të shiut dhe ujrave të gjeneruara nga miniera, si dhe sistemimi i rrjedhjes natyrale të ujrave sipërfaqesore.
Biodiversiteti	
Vegjetacioni Dëmtim potencial i vegjetacionit	Zbatimi i rregullores së brendshme, duke respektuar rigorozisht masat teknike, për ndërtimin e galerive të minierës që shfrytëzohet. Punime me mbrojtje brënda objektit, forcimi i argjinatës nepermjet armatimit të saj.
Fauna	
Shqetësim i specieve, dëmtim aksidental i tyre	Oficeri sigurisë (Drejtuari teknik) ka për detyrë shpërnguljen e çdo specie që jeton brënda zonës së projektit si edhe trajtimin e tyre tek veterineri në rast aksidentesh.
Cilësia e ajrit	
Rritje e emetimeve të CO ₂ , SO ₂ , NO _x , PM ₁₀	Ajrimi i menjehershëm i frontit të punës, pas çdo procesi të shpimit plasjes, nepermjet arimit natyral të saj dhe nepermjet linjes së ventilimit të instaluar në galeritë kryesore ku zhvillohet procesi i shfrytëzimit të mineralit të kromit.
Sistemi i kullimit	
Sistemi i kullimit	Ndërtimi i sistemit të drenazhimit të ujrave të shiut, jashtë objektit minierar dhe përgjate galerive kryesore të minierës dhe bashkimi i tyre në një kolektor të përbashkët, ku do të realizohet edhe dekantimi i sterileve dhe ujrave të turbullta, në vaskën e dekantimit. Rehabilitim i rrjedhjeve biologjike të ndodhura në zonën e shfrytëzuar.
Mbetjet	
Shtim i mbetjeve urbane nga aktiviteti human i punonjësve që do të operojnë në kantier.	Vendosja e kontenierëve në hyrje të minierës, diferencimi i mbetjeve sipas fraksioneve të gjeneruara dhe transportimi periodik i tyre në vendepozitim më të afërt të caktuar nga njësi vendore. Vënd grumbullim i diferencuar. Riciklim
Ujërat e Zeza	Gropë e përkohshme dekantimit (septike). Minimizimi i konsumit të ujit.
Zhurmat	
Rritje e nivelit të zhurmave	Përdorimi i mjeteve të kolauduara. Përdorim i

nga lëvizja e automjeteve dhe procesi i shpim plasjeve	kontrolluar i lëndës plasëse. Përdorimi i mjeteve të punës dhe të transportit gjate orareve të përshtatshme.
Trafiku rrugor	
Trafiku Rrugor Rritje e fluksit të qarkullimit të automjeteve	Lëvizshmeria do të studiohet të kryhet në oraret ku shmanget piku i trafikut.

8.2.2 Masat teknike

Masat teknike ne minierat nentoksore konsistojne ne:

- Të gjitha punimet minerare dhe objektet nëntokësore, që janë në aktivitet, të mbahen në gjendje të rregullt e të pastër, në përputhje me normat, pasaportat dhe kërkesat e kësaj rregulloreje.
- Të gjitha punimet minerare horizontale e të pjerrëta në aktivitet kontrollohen nga përgjegjësi teknik i punimeve ose ndihmësi i tij, që drejtojnë këto punime, jo më pak se dy herë në ndërresë, kurse nga inxhinierët dhe teknikët e sektorëve jo më pak se një herë në ditë. Kontrollohet armatura e punimeve, rrugët e transportit, rrjeti i kablove e tubacioneve, pajisjet e makineritë dhe gjendja e ajrimit. Gjendja e armatimit dhe pajimit të puseve vertikale e të pjerrët kontrollohen nga drejtori ose përgjegjësi teknik i minierës jo më rrallë se njëherë në muaj. ndërsa nga përgjegjësit ose inxhinierët e sektorëve që kanë këto punime në vartësi si dhe nga K/mekaniku i minierës (për pajimin) jo më rrallë se njëherë në javë. Rezultatet e kontrollit dhe masat e marra për mirëmbajtjen dhe eliminimin e difekteve të konstatuara në puset vertikale e të pjerrëta, që shërbejnë për zbritjen dhe ngritjen e njerëzve, shënohen në librin e kontrollit të gjendjes së armatimit dhe pajimit të puseve. Kur konstatohet prishje të armatimit, pajimit dhe rrugeve të shinave, në këto punime ndalohet menjëherë lëvizja. Rifillimi i lëvizjes lejohet vetëm mbasi punimi kthehet në gjendje të sigurtë.
- Personeli inxhiniero-teknik është i detyruar të marrë masa të menjëherëshme për rivendosjen e armaturave të rrëzuara e të shkatërruara. Në punimet pa armatim e në ato me ankerë merr masa për rrëzimin e copave shkëmbore të varura në tavan e në anët e punimit dhe në varësi të kushteve konkrete harton pasaporta armatimi të veçanta për çdo rast.
- Gjatë riarmatimit të punimit që bëhet për rritjen e seksionit të tij dhe në zëvendësimin e armaturës, nuk lejohen që të hiqen njëherësh më shumë se dy harqe (kuadro). Harqet (kuadrot) që ndodhen para dhe mbrapa atyre që do të zëvendësohen përforcohen përkohësisht me këmbë mbështetëse dhe vishen. Riarmatimi i punimeve bëhet sipas pasaportës të miratuar nga përgjegjësi teknik I punimeve dhe me të njihen punëtorët dhe specialistët duke u marë dhe firmat. Riarmatimi i nyjeve të lidhjes të galerive me traverbanket, dishenderitë, bremsbergët, kalimet e oxhakët, bëhet përveç sa më sipër edhe në prezencë të personelit inxhinier ose teknik të sektorit. Gjatë riarmatimit dhe zëvendësimit të armaturës së dëmtuar në punimet horizontale me transport me elektrovoz vendosen sinjale me dritë dhe tabela paralajmëruese “Punime riparimi” në distanca të frenimit të trenit, por jo më pak se 80 m, në të dy anët e vendit ku kryhen këto punime. Në rastin e transportit me trolej, në këtë pjesë ndërpritet energjia elektrike

e telit të trolejit. Ndalohet heqja e sinjaleve me dritë dhe tabelave paralajmëruese deri në përfundimin e plotë të këtyre punimeve dhe kontrollit të gjendjes të rrugëve të shinave.

- Punimet për likuidimin e shembjeve në frontet e shfrytëzimit dhe punimet përgatitore (pavarësisht nga përmasat e shembjes gjatë gjatësisë së punimit), bëhen në përputhje me masat e posaçme, të cilat miratohen nga përgjegjësi teknik i punimeve.
- Gjatë kryerjes së punimeve të riparimit të puseve vertikale, dishenderive dhe bremsbergëve, ndalohet ngjitja, zbritja dhe lëvizja e njerëzve që nuk merren me këto punë. Në këto punime ndalohet kryerja e punimeve të riparimit në më shumë se në një vend, me përjashtim të punimeve me kënd pjerrësie deri në 18°. Gjatë zbritjes dhe ngritjes së ngarkesave, që shërbejnë për punimet e riparimit vendoset sinjalizimi ndërmjet personave që presin ngarkesat dhe sinjalistit të pusit (punimit të pjerrët).
- Në dishenderitë dhe bremsbergët lejohet transporti i ngarkesave me vagona, që I shërbejnë punimeve të riparimit vetëm kur ngarkesat lidhen edhe me litarin ngritës të vagonave si dhe kur sigurohet bllokimi i rrotave të vagonit në shina , gjatë shkarkimit të ngarkesave .. hapësirave) të sigurimit në puset vertikale, kryhen nga shërbimi markshejderik I minierës ose njësisive të licensuara, brenda afateve që përcaktohen nga përgjegjësi teknik i punimeve, por jo më rrallë se një herë në dy vjet. Profili i dokumentacioni kryhen dhe paraqitet në përputhje me “Instruksionin e kryerjes të punimeve markshejderike”. Përgjegjësi teknik i minierës është i detyruar që në dokumentacionin (prerjen vertikale të kollonës së pusit) të fiksojë me shkrim udhëzimet e tij për masat e domosdoshme që duhen marë për eliminimin e shmangieve të konstatuara.
- Projekti i riarmatimit të pusit parashikon:
 - a) mbulimin e pusit me dysheme, nën vendin që do të riarmatohet, e cila përjashton mundësinë e rënies në pus të shkëmbijve, elementëve të armatimit, armimit (pajimit) dhe instrumentave;
 - b) mbulimin e pusit me dysheme në lartësi jo më shumë se 5 m mbi vendin e punës për mbrojtjen e njerëzve që punojnë aty nga rënia e rastësishme e sendeve nga sipër;
 - c) kryerjen e sigurtë të punimeve mbi një dysheme të fiksuar mirë. Dyshemeja mund të jetë e palëvizëshme ose e varur. Nga kjo dysheme, deri tek ndarja e shkallëve të pusit, vendoset shkalla e varur;

Punëtorët pajisen me breza sigurimi.

Punimet për riarmatimin e puseve kryhen nga specialistë me përvojë në prezencën e përherëshme të personelit inxhiniero - teknik të sektorit. Përpara fillimit të punimeve specialistët instruktohen nga ky personel dhe njihen me kushtet dhe mënyrat e kryerjes së punimeve.

- Në ringritjen e puseve dhe pusëzave (shurfeve) të minierave të vjetra, zbritja e njerëzve në to lejohet vetëm mbas ajrimit të këtyre punimeve dhe kontrollit të përbërjes të ajrit sipas normave të vendosura.

8.3 Rreziku ne shendet dhe masat per zbutjen e tij,masat e sigurimit teknik

Rreziku në mjedis në shfrytëzimin e minieres është present si në nxjerrjen e materialit dhe në ngarkimin dhe transportin e tij.

Këshillohet sic është përmendur në raportin gjeologo-minerar se drejtuesi teknik i minieres duhet të jetë Ing. Miniere ose i Ing. Gjeolog i cili duhet të bëjë vazhdimisht instruksionin teknik të punëtorëve. Një metodë efikase mbetet trajnimi teorik i punonjësve jo më shumë se tre jave dhe trajnimi në punë.

Si trajnim në punë këshillohet të punohet në mbikqyrje për jo më pak se një javë në të gjitha proceset e shfrytëzimit te minieres.

Për evidentimin e efektit të zhurmave në punonjësit e minieres gjatë operacioneve që gjenerojne zhurma të larta sic janë percaktuar në pjesën ku trajtohen ato është i nevojshëm përdorimi i kapjes të zhurmës.

Për reagimin e menjëhershëm ndaj aksidenteve të mundshëm humane, miniera do të ketë edhe një ambient të mbyllur ku do të mbahet kutia e ndihmës së shpejtë dhe do të vendosen mjetet personale të punonjësve. Celsat e këtij ambienti duhet të ruhen me kujdes dhe njëkohësisht do të jenë në dispozicion të kujdo që nevojitet në cdo orë të ditës së punës.

Për uljen e rrezikut të aksidentimit të banorëve nga mjetet e transportit në rrugë buzë fshatit shpejtësia e mjeteve të mos i kalojë 20km /orë.

Për evidentimin e bllokimit të rrugës nga pamundësia e kalimit të mjeteve njëkohësisht ne drejtime të kundërta në bashkëpunim me komunitetin të krijohen zgjerime në formë xhepush në frekuenca të mundëshme të aprovuara nga autoritetet e transportit.

8.4 Sigurimi teknik ne proceset e punes

8.4.1 Zbatimi i normave të rregullores së teknikës së sigurimit

Gjatë ushtrimit të aktivitetit minerar subjekti duhet të mbajë parasysh që problemet e sigurimit teknik dhe të mbrojtjes në punë janë më të rëndësishmet dhe me të mprehta dhe kërkojnë vlerësim serioz.

Para së gjithash në të gjitha operacionet do të punësohen specialistë me eksperiencë pune në kryerjen e proceseve të ndryshme të karakterit minerar.

Drejtuesi teknik i punimeve para fillimit të punës do të zbatojë rregullat dhe normat e përcaktuara në Regulloren e Teknikës së Sigurimit për Minierat dhe Karrierat të Vitit 1999 të hartuar nga Instituti i Teknologjisë Nxjerrëse dhe Përpunuese të Mineraleve të miratuar me urdhër të Ministrit Nr 132 datë 07.04.1999 , mbështetur në nenin 17 të Ligjit Minerar Shqipëtar Nr 10304 datë 15.07.2010.

Regullorja e Teknikës së Sigurimit, nga ana e drejtuesit teknik të punimeve dhe subjektit, do të zbatohet në çdo proces pune të përcaktuar në plan organizimin e kryerjes së punimeve të hartuar nga ai dhe të miratuar nga drejtuesit e firmës.

Plan organizimi i punimeve do të hartohet para fillimit të punimeve.

Drejtuesi teknik i punimeve ose personi i ngarkuar do të bëjë kontrollin teknik dhe azhornimin e saktë të punimeve minerare të cdo lloji për të cilat subjekti ka marre licensë.

Radha e kryerjes do të përcaktohet hollësisht në planin e masave tekniko organizative dhe do të miratohet nga përfaqësuesi ligjor i shoqërisë.

Në këtë plan tekniko-organizativ masat e teknikës së sigurimit do të zënë vendin kryesor.

Drejtuesi teknik i punimeve do të kryejë instruktive të rregullta mujore e tre mujore, ku do të trajtohen tema të vecanta për të gjitha profesionet. Punonjësit që do të punojnë në miniere për kontrollin e fronteve të punës, shpimin e birave, plasjes së dinamitit, punime armatimi, rrugëve të transportit do të testohen cdo tremujor kundrejt firmës.

Kujdes i vecantë do të tregohet në krijimin e kushteve të punës, pastrimit fronteve të punës, rrugëve të transportit të brendshëm, punime perforcuese për armatimin e galerive nëntoksore.

9. NDIKIMET E MUNDSHME NE MJEDISIN NDERKUFITAR

Objekti “Galeria Nr.13” Theken – Martanesh, Diber nuk ka ndikim në mjedisin nderkufitar, pasi ndodhet brenda territorit të Republikës së Shqipërisë dhe në një distancë të largët nga kufiri Maqedonas.

10. PLANI I MANAXHIMIT MJEDISOR

PMM-ja për një komponent Projekti apo një nënprojekt do të përmbajë:

- Vlerësimin e impakteve mjedisore të parashikuara në fazën të ndryshme, veçanërisht gjatë funksionimit (përfshirë mirëmbajtjen) dhe dekomisionimit, periudhat kohore gjatë të cilave do të kryen fazat e mësipërme, shkallën e tyre, qëllimin dhe pasojat(t).
- Përcaktimin e nivelit të pranueshëm të secilit impakt, veçanërisht në lidhje me periudhën kohore, zgjatjen në kohë, shkallën, pasojën (t), koston (t) dhe nivelet e lejuara ligjore.
- Kushtet dhe masat që duhen ndërmarrë për të zbutur këto impakte që ka mundësi të dalin në çdo fazë, cilët do të jenë përgjegjës për to, nëse duhet përmirësuar projekti teknik, ose nëpërmjet masave mbrojtëse gjatë funksionimit, apo metoda të tjera, koston e mundshme, implikimet për përfundimet e projektit, etj.
- Burimet dhe metodat e kërkuara për monitorimin, matjen dhe vënien në zbatim të tyre (çfarë është për t'u matur, kur dhe ku, nga kush dhe pse); përgjegjësitë institucionale për secilin veprim; dhe kërkesat e nevojshme për ngritjen e kapaciteteve, dhe koston përkatëse të secilit element.
- PMM-ja do të përmbajë dy dokumente të veçanta: një Plan Zbutës dhe një Plan Monitorues. Pritet që të përgatiten në kohën e finalizimit të përfundimit të projektit

teknik dhe duhet të përmbajë të gjitha kërkesat e specifikuara në miratimin e Vendimit Paraprak të VNM-se të lëshuar nga AKM-ja.

- NJQV-ja ose propozuesit (nëse nuk janë të njëjtë) do të jenë përgjegjës për përgatitjen e PMM-së. Megjithatë në Termat e Referencës së projektuesit të projektit përfshihet përgatitja e PMM. Aty ku nënprojekti kërkon një VNM, do të kërkohet mendimi i specialistëve të VNM para se ky i fundit të finalizohet.

Masat lehtësuese që do të ndermerren gjatë ndertimit dhe shfrytëzimit të objektit.

Vlerësimi i ndikimit në mjedis duhet të ndikojë në dhënien e zgjidhjeve për shmangie të ndotjes dhe mbrojtjes së mjedisit. Mbrojtja e mjedisit përbën në vetvete një sërë masash zbutëse, parandaluese.

Në mënyrë të përgjithshme do të japim disa prej masave që do të zbatohen nga shoqëria për zbatimin e projektit. Ndikimet negative në mjedis gjatë shfrytëzimit të objektit janë në nivele të ulta. Disa prej masave kryesore që do të ndermerren janë përmendur në mënyrë të përmbledhur si më poshtë :

- Ajrimi i fronteve të punës nga pluhurat dhe gazrat e gjeneruara nepermjet sistemit të ajrimit të instaluar përgjatë galerive.
- Largimi i ujrave të minierës nepermjet sistemit të brendshëm të drenazimit të ujrave.
- Armatimi i galerive me traversa mbrojtëse druri.
- Shpërthimi i kontrolluar i plasjes së minave, sipas duke zbatuar rigorozisht masat teknike të pasaportes së shpim – plasjeve.
- Veshje e pajisjeve mbrojtëse nga punonjës, kaske, doreza, çizme gome, syze, veshje kundra ujit dhe lageshtise si dhe kufje për mbrojtjen nga zhurmat.
- Sistemimi i mineralit dhe sterileve të gjeneruara nga shfrytëzimi i objektit mineral.
- Mbetjet e ngurta urbane që do të prodhohen në objekt të depozitohen në vëndet e përcaktuara nga Njësia Vendore dhe të vendosen kontenier të mjaftueshëm për sasinë e gjeneruar të mbetjeve përlllogaritur me numrin e punonjësve.
- Të respektohen oraret e operimit të punës brenda në zonën e shfrytëzimit të mineralit të kromit
- Automjetet e transportit të qarkullojnë me shpejtësi të ulët në zonat e banuara.

10.1 PARANDALIMI I AKSIDENTEVE DHE REAGIMET GJATË EMERGJENCAVE.

Shoqëria “ZGURI” Sh.p.k ka nënkontraktuar specialistë të ndryshëm të fushës për hartimin e një plani, për funksionimin dhe operimin normal të punës në objektin e shfrytëzimit të mineralit të kromit. Ky plan konsiston në menaxhimin e situatave emergjente që mund të dalin gjatë shfrytëzimit të kromit në minierën nëntoksore. Synimi i shoqërisë “ZGURI” është mbrojtja e mjedisit, habitateve natyrore të zonës, sigurimi i jetës së punonjësve, duke krijuar një infrastrukturë dhe kushtet e përshtatshme optimale gjatë zhvillimit të aktivitetit të sajë. Grupi i

ekspertëve ka hartuar dhe improvizuar raste të ndryshme të avarive dhe emergjencave që mund të ndodhin në objektin minerar, masat që do të ndërmerren dhe grupin përgjegjës të punës për restaurimin dhe rigjenerimin e zonës që mund të jetë objekt i këtyre ndikimeve.

Për menaxhimin sa më të suksesshëm të aksidenteve dhe situatave emergjente, stafi i punonjësve të shoqërisë “ZGURI” që operojnë në objektin minerar për shfrytëzimin e mineralit të kromit, do të trajnohen për përballimin e situatave të tilla. Çdo fillim muaji nën kujdesin e Drejtuesit Teknik të shoqërisë, do të improvizohen skema të ndryshme për përballimin e situatave të tilla, duke rritur performancën e punonjësve dhe sigurimit të punës në karrierë.

❖ **Plani i Përballimit të Emergjencave**

Shoqëria “ZGURI” Sh.p.k. në veprimtarinë e saj, për aktivitetin “Shfrytëzim i Mineralit të Kromit me Miniere Nentokesore”, detyrohet të planifikojë, të organizojë dhe të realizojë me shpenzimet e veta dhe të shtetit shërbimet për përballimin e emergjencave civile në zonën ku zhvillohet veprimtaria.

Shoqëria ka për detyrë:

- Të hartojë plane për situatat e emergjencës civile dhe të zbatojë masat parandaluese në zonën e tyre të veprimtarisë.
- Të njoftojë personelin si dhe autoritetet e njesise vendore dhe AKM-ne për një rrezik imediat.
- Të organizojë, kur është e nevojshme, evakuimin e të punësuarve të tyre dhe të venë në veprim shërbimin e tyre në përgjigje të një situatë emergjence në zonën e tyre të veprimtarisë.
- Të sigurojë trajnimin për të punësuarit.

❖ **Emergjencat në këtë objekt, mund të vijnë nga këto shkaqe:**

• **Erozioni i tokës**

Në rast erozioni të mundshëm, si pasojë e punimeve nëntoke, i gjithë personeli do të trajnohet për përballimin e situatave të tilla dhe për rigjenerimin sa më të shpejtë të territorit të prekur nga erozioni i mundshëm nentoksor. Armatimi i objektit minera është llogaritur të realizohet me lende drusore të parapergatitura të projektuara në menyrë të tillë që efekti i erozionit gjatë shfrytëzimit të mineralit të kromit të jetë minimal dhe me ndikime sa më të vogla në mjedis dhe në shëndetin e punonjësve. Duke e rikuperuar shpejt aktivitetin normal të operimit të punës në miniere.

• **Rënia e zjarrit**

Në rastin e rënies së zjarreve, në territorin e Shoqërisë do të afishohet skema e lajmërimit. Mbi bazën e kësaj skeme personeli që ndodhet në Shoqëri vepron duke bërë njoftimin e PMNZSH në numrat e zjarrfikëseve të afishuara në tabelat përkatëse.

Brenda aktivitetit do të funksionojë edhe lidhja telefonike dhe telefonat celulare që janë vendosur në dispozicion për lajmërimin e zjarrfikësve. Personeli present bazuar në skemën e afishuar vepron menjëherë me fikset e dorës dhe tenton të kufizojë përhapjen e mëtejshme të zjarrit.

Pajisjet dhe instalimet do të mbrohen me sistemin e shkumës antizjarr, si dhe shuarës zjarri portable dhe të lëvizshëm, të vendosur në vende të sigurta.

- **Evakuimi i detyruar i njerëzve në rast zjarri**

Pozicioni i objekteve përbërëse të minieres së mineralit te kromit, sipas destinacionit që ato kanë, është i tillë që jo vetëm respekton largësitë e mbrojtjes nga zjarri, por në rast zjarri është i zgjidhur edhe evakuimi i detyruar i njerëzve dhe mjeteve prej tyre.

- **Nga tërmetet**

Zona është e studiuar nga ana sizmike dhe objekti që do të shfrytëzohet, nuk përbën rrezik për tërmetet. Gjithashtu armatimi i galerive është i tillë që të përballojë lëkundjet e lehta sizmike. Kështu në rast tërmeti do të kishim vetëm lëkundje të tokës dhe nuk do të paraqesë rrezik për personelin dhe për mjedisin përreth aktivitetit.

- **Nga përmytjet**

Miniera nentoksore e mineralit te kromit është e sigurt ndaj përmytjeve, pasi ajo ndodhet në një shpat mali dhe nuk kemi prani të burimeve ujore sipërfaqesore dhe nentoksore që mund të shkaktojnë përmytjen e sajë.

Përreth objektit janë hapur kanale të mëdha drenazhuese për kullimin e ujrave të shiut.

Masa të tjera lehtësuese, për funksionimin eficient dhe të sigurtë të punës në miniere:

1. Të zbatohet projekti i rehabilitimit të minieres për të krijuar një pamje estetike dhe të integruar me elementë të zonës.
2. Të mirëmbahen mjediset e gjelbëruar në mënyrë të përhershme dhe të mbillen edhe bimë dekorative autoktone në kushte artificiale për të rritur koeficientin e gjelbërimit, kryesisht në sheshin e depozitimit të sterileve dhe mineralit te kromit, si dhe në hyrje të objektit minerar.
3. Të shmanget në maksimum përdorimi i mjeteve të transportit kur nuk është e nevojshme dhe të reduktohen zhurmat në orët e vona.
4. Të kryhet lagia e sipërfaqeve të depozitimit të sterileve, sheshit të depozitimit të materila, si dhe të rrugëve komunikuese.
5. Të kryhet rrethimi i objektit në shfrytëzim dhe të vendosen tabela paralajmëruese për rreziqet për kalimtarët dhe punonjësit.

6. Të kryhet larja e gomave të automjeteve dhe mbulimi i tyre para daljes së tyre në rrugët e asfaltuara të zonës.
7. Të reduktohet qarkullimi në orët e pikut të trafikut, për të mos krijuar trafik të rënduar në zonë.
8. Të mos përdoren boritë e mjeteve në qendrat e banuara dhe qarkullimi të kryhet me shpejtësi të ulët.
9. Të vendosen kontenier për mbajtjen pastër të ambjenteve nga mbetjet urbane për numrin e punonjësve.
10. Investitori të respektojë detyrimet e vendosura në Vendimin Paraprak të VNM-se që do të miratohet nga AKM.
11. Subjekti të respektojë të gjitha masat e percaktuara raportin e VNM-se.
12. Subjekti të jetë në dijeni dhe të azhurnohet për kuadrin ligjor për mjedisin dhe ndryshimeve të tij.
13. Subjekti të respektojë dhe zbatojë kushtet teknike në objekt për mbrojtjen nga zjarri dhe të krijojë infrastrukturën e nevojshme për zjarrëfikset.
14. Të kryhet monitorimi i mjedisit sipas ligjeve në fuqi.
15. Si rezultat i realizimit të projektit nuk do të absorbohen ndikime të rëndësishme mjedisore, sociale në shëndetin e njerëzve. Për pasoj ndikimet e parashikuara mund të minimizohen duke zbatuar masat e përmendura më sipër.
16. Nga analiza për identifikimin e ndikimeve rezulton se ndikimi do të jetë i drejtpërdrejtë, i shkaktuar vetëm nga shfrytëzimi i objektit.
17. Është detyrë e zbatuesve të projektit të integrojnë elementët e domosdoshëm të propozuar për parandalimin, minimizimin dhe eliminimin e ndikimeve negative në mjedis, shëndet dhe aspektin social.
18. Është detyrë e të gjithë kontraktorëve e nënkontraktorëve të ndryshëm si gjatë fazës së shfrytëzimit të zbatojnë me kujdes detyrimet përkatëse të parashikuara më sipër.

Masa lehtësuese të tjera të kërkuara

- Përcaktimi i vend-parkimit të automjeteve si dhe pajisja e vend parkimeve me sinjalistikën përkatëse.
- Argjinalura rrethuese e minieres nentoksore do të mbrohet gjatë gjithë perimetrit të zonës së shfrytëzimit me prita të gjalla me bimësi autoktone.
- Subjekti të kryej aktivitetin për shfrytëzimin e mineralit të kromit vetëm brenda kordinatave të dhëna në relacionin teknik të percaktuara në lejen e shfrytëzimit nga MEI.
- Masa e dheut dhe sterilet të gjeneruara nga operacionet e gërmimit, do të sistemohet në një vend të caktuar dhe të ruhet për qëllimin e rehabilitimit të minieres.
- Do të kontrollohen kushtet teknike të mjeteve të punës në mënyre periodike për të evituar, parandaluar rrjedhjet e lubrifikanteve dhe hidrokarbureve në mjedis, emëtimin e gazeve dhe zhurmave të tepërta të shkaktuara nga avari të mundshme teknike të mjeteve.
- Shfrytëzimi do të bëhet në mënyrë të tillë që të shmangë në maksimum dëmtimin e burimeve ujore, devijim e rrymave ujore, erozionin dhe dëmtimin zonave përreth.

- Veglat e punës që shërbejnë për procese të ndryshme do të zëvendësohen me të reja, sipas jetëgjatësisë së tyre dhe efikasitetit që kanë në kryerjen e operacioneve nxjerrjen e mineralit te kromit nga minierat nentoksore.
- Do të bëhet menaxhimi i mbetjeve të ngurta, të cilat do të jenë; lëndë të aballazheve, letra-kartona, qelqe, alumina, metale të ndryshme, si dhe lëndë organike të prodhuara nga punonjësit dhe klientat, ku këto mbetje do të transportohen rregullisht në vendin e caktuar nga Njësia Vendore, ku firma do të marrë masa për menaxhimin e këtyre mbetjeve të ngurta, do të vendosen në kosha selective sipas rrymave specifike të mbetjeve, ku do të jetë një sasi prej 0.3kg/dite për person.
- Do të realizohet lagia e sipërfaqes së kantierit dhe rrugët e brendshme të tij, me qëllim për të evituar ngritjen e pluhurit gjatë levizjes së mjeteve te transportit etj.
- Transporti i mineralit do të bëhet nga mjete të pastra nga balta (gomat e automjeteve do të pastrohen para daljes në rrugë të asfaltuar), gjatë transportit mjetet transportuese të mbulohen me mbulesa të cilat parandalojnë rrjedhjet e materialit në rrugë dhe krijimin e pluhurave.
- Zona ku do të realizohen punimet për shfrytëzimin e mineralit te kromit do të rrethohet, me qëllim për të shmangur hyrjet e paautorizuara të individëve dhe faunës së zonës përreth.
- Do të ndërtohet sistemi i drenazhimit dhe lëvizjes së ujërave të shiut.
- Për të shmangur ndotjen e ujërave nëntokësore dhe sipërfaqësore nga Ujërave të Ndotura Teknologjike dhe Urbane të kësaj zone do të realizohet lidhja me vaskën e dekantimit e cila bën pastrimin e ujrave teknologjike. Ujrat grumbullohen nëpërmjet sistemit të drenazhimit i cili e përshkon të gjithë sipërfaqen e sheshit dhe me rrjedhje të lire ujrat drejtohen për nga vaska e dekantimit, më pas ujrat e pastra shkarkohen në rrjetin e drenazhimit të zones.
- Do të bëhet trajnimi periodik i punonjësve mbi kushtet e sigurimit teknik gjatë operimit të punës, si dhe të kualifikohen stafi përgjegjës për operimin e punës në minierë.

11. PROGRAMIN E MONITORIMIT TË NDIKIMEVE NË MJEDIS GJATË ZBATIMIT TË PROJEKTIT

11.1 Qëllimet e monitorimit mjedisor

Monitorimi për parametrin që na intereson bëhet nëpërmjet matjeve të përsëritura, që merren me një frekuencë të mjaftueshme, për të bërë të mundur vlerësimin e gjendjes së mjedisit dhe ndryshimeve të tij në kohë.

Qëllimi i monitorimit mjedisor për shfrytëzimin e mineralit te kromit është që të sigurojë të dhëna nëpërmjet të cilave të vlerësohet nëse zhvillimi i veprimtarisë është në përputhje me ligjet dhe standardet mjedisore që lidhen me të, për të vlerësuar shkallën e ndikimit (nëse ka), si dhe për të vlerësuar performancën mjedisore të menaxhimit të saj në kuadër të përmirësimit të vazhdueshëm.

11.2 Objektivat e Monitorimit:

- Të krahasojë cilësinë dhe gjendjen e mjedisit para fillimit të aktivitetit me atë gjatë funksionimit të minierës.
- Të monitorojë emetimet (nëse ka) në të gjitha fazat e zhvillimeve të projektit në përputhje me normat dhe standardet ligjore të Shqipërisë dhe BE.
- Të përcaktojë nëse ndryshimet e mundshme mjedisore janë si rezultat i zhvillimeve të aktiviteteve që kryhen në rajonin ku ndodhet objekti mineralar dhe nëse ka lidhje dhe impakte kumulative me aktivitetin e propozuar.
- Për të përcaktuar efektivitetin e masave përmirësuese të zbatuara nga aktorët zhvillues të aktivitetit në rajon.
- Për të përcaktuar impaktet afatgjatë (nëse ka).
- Për të përcaktuar zgjatjen e kthimit në normalitet të cilësisë së mjedisit në rajon, në rastet kur vlerësohet se ka ndikime dhe impakte në të.
- Të krijojë një arkivë (regjistër) të cilësisë së mjedisit, një bazë të dhënash që do të mund të përdoret në të ardhmen.
- Për të garantuar përshtatshmërinë e një objekti mjedisor për tu përdorur për qëllim të caktuar.

11.3 Baza Ligjore e Monitorimit

Monitorimi i mjedisit është detyrim ligjor, mënyra, frekuenca dhe elementët e monitorimit janë të ndryshëm për veprimtari të ndryshme.

Kërkesa ligjore për kryerjen e monitorimit:

- Ligji nr. 10431 datë 09.06.2013 “Për mbrojtjen e mjedisit”, kreu VI “monitorim i gjendjes së mjedisit”;

- Subjekti është i detyruar të kryejë monitorimet periodike sipas kërkesave të përcaktuara në kushtet e lejes përkatëse mjedisore.

Baza ligjore për monitorim

Ligji Nr.10266 datë 15.4.2010	Për mbrojtjen e ajrit nga ndotja
Ligji Nr. 9774 datë 12.07.2007	Për vlerësimin dhe administrimin e zhurmës në Mjedis
VKM Nr.1189 datë 18.11.2009	Për Rregullat dhe Procedurat për Hartimin dhe Zbatimin e Programit Kombëtar të Monitorimit të Mjedisit
VKM nr.103 datë 31.03.2002	“Për monitorimin e mjedisit në Republikën e Shqipërisë
VKM Nr. 435, datë 12.09.2002	Për miratimin e normave të shkarkimeve ne ajër në Republikën e Shqipërisë
VKM Nr. 803 datë 04.12.2003	Për miratimin e normave të cilësisë së ajrit
Udhëzimi Nr.8 datë 27.11.2007	Për nivelet kufi të zhurmave në mjedise të caktuara
Udhëzimi Nr. 6527 datë 24.12.2004	Mbi vlerat e lejueshme të elementëve ndotës të ajrit në mjedis nga shkarkimet e gazrave dhe zhurmave shkarkuar nga mjetet rrugore, dhe mënyra e kontrollit të tyre. I ndryshuar me: Udhëzimin Nr. 12 datë 15.06.2010

11.4 Plani i monitorimit

Me qenë se kemi të bëjmë me shfrytëzimin e mineralit në nentoke, në thellësi të saj nevojitet një monitorim i vazhdueshëm, jo vetëm në galerite e objektit që do të shfrytëzohet, por dhe në siperfaqe.

Plani i monitorimit do të konsistojë në :

- Monitorimi i parametrave gjeometrike të galerive të shfrytëzimit si dhe parametrave gjeometrike të parshikuar në projekt.
- Monitorimi i sjelljes së formacioneve në kufinj të brendshëm të minierës dhe marrja e masave për parandalimin e lëvizjeve të mundëshme si shkarje, shembje ose vithisje .
- Monitorimi i zonës së mundëshme të shpërndarjes së pluhurit gjatë aktivitetit të shfrytëzimit dhe proceseve të shpimit të tyre.
- Monitorimi i parametrave fizike dhe dinamike të shpërndarjes së pluhurit dhe marrja e masave përkatëse të parashikuara në projekt, për parandalimin e tij.
- Monitorimi i sjelljes së bimësisë ekzistuese në zonën për rreth objektit dhe marrja e masave për parandalimin e dëmtimit të tyre.

- Monitorimi i sipërfaqeve të mbushura me material dhe toke vegjetale për parandalimin e shplarjeve, gërryerjeve, krijimin e gropave etj. Atje ku evidentohen dëmtime të kësaj zone do të merren masa për riparimin e tyre.
- Monitorimi i sipërfaqeve të mbjella, pemëve dhe bimëve të kultivuara, ecurisë normale e mbirjes dhe zhvillimit të tyre. Në rastet kur vërehet se ka dëmtime merren masa për zëvendësime dhe fidanë të rinj. Monitorimi i çdo sipërfaqe të mbjellë do të vazhdojë për një periudhë 4 vjecare, kohë gjatë së cilës bimët kanë një zhvillim të konsiderueshëm dhe nuk kanë më nevojë për shërbime.

Subjekti merr përsipër sigurimin e ecurisë normale të punës dhe ruajtjen e vazhdueshme të mjedisit deri në mbylljen e aktivitetit.

Subjekti, gjithashtu, do të ketë lidhje të vazhdueshme me Agjensinë Rajonale të Mjedisit Diber, pranë të cilës do të informojë periodikisht për mbarvajtjen e punës si gjatë shfrytëzimit ashtu dhe për monitorimin e parametrave të mësipër.

11.5 Masat për rigjenerimin e mjedisit

Shfrytëzimi i burimeve minerare nëntokosre dhe sipërfaqësore është një e drejtë e cila i lind gjithkujt, por kjo e drejtë shoqërohet dhe me detyrimet që ka gjithkush, përfshi dhe subjektin “ZGURI” shpk, për të rehabilituar mjedisin e ndikuar.

Aktiviteti minerar është aktivitet me ndikim në mjedis, prandaj bazuar në kuadrin ligjor minerar e mjedisor, çdo subjekt i cili është i paisur me leje minerare dhe ushtron aktivitet minerar në një objekt të caktuar është i detyruar që krahas punëve të tjera të rehabilitojë mjediset e ndikuara nga ky aktivitet.

Forma dhe mënyra e rehabilitimit të mjedisit varet nga lloji i minierës, sipërfaqësore apo nëntokosre, jeta e minierës, lloji i mineralit, lloji i shkarkime etj. Për aktivitetin e nxjerrjes së mineralit të kromit në objektin Galeria Nr. 13 Theken – Martanesh, Diber, subjekti bazuar në detyrimet që që i takojnë sipas kuadrit ligjor, ka hartuar planin e rehabilitimit. Ky plan për shkak të llojit të minierës, nëntokosre, do të fillojë të zbatohet mbasi të përfundojë nxjerrja e mineralit të kromit. Për hartimin e planit të rehabilitimit të mjedisit, subjekti ka zbatuar kërkesat e kuadrit ligjor mjedisor dhe minerar.

Plani i rehabilitimit të minierës është hartuar sipas kuadrit ligjor dhe veçanërisht:

- **Urdhër, nr. 302, datë 12/04/2011, “Per miratimin e parimeve baze per hartimin e planit te rehabilitimit te mjedisit, te planit te veprimtarive të mbylljes se veprimtarise minerare, te menyres se percaktimit te zones së rrezikshme te nje te drejte minerare dhe te planit te menaxhimit të mbetjeve minerare, të Ministrisë Ekonomisë dhe Industrisë**
- **“Udhëzim” Nr. 3, datë 17/05/2006 “Për planet e rehabilitimit të sipërfaqeve të dëmtuara nga guroret” të Ministrisë Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujrave**

Bazuar në këto dy urdhëra plani i rehabilitimit është përqëndruar në;

Rehabilitimin e habitateve të dëmtuar nga veprimtarina minerare, sipas projektit të hartuar, duke trajtuar detyrimisht masat dhe veprimet për sistemimin dhe përgatitjen e vendit, për parandalimin e erozionit, për gjelbërimin dhe rigjelbërimin, si dhe ndërhyrjet e vazhdueshme që sigurojnë mirëmbajtjen e habitatit.

Në projektin e rehabilitimit, masat rehabilituese jepen të detajuara, duke u grupuar në:

- d) punime inxhinierike; të cilat kanë të bëjnë me punimet e pastrimit dhe sigurimit të zonës, punimet për qëndrueshmërinë e sterileve të depozitura, mbylljen e hyrjeve të galerive, mirmbajtjes së kanaleve të disiplinimit të ujrave, heqjes dhe largimit të të gjitha paisjeve e makinerive nga nëntoka dhe sipërfaqja, mirmbajtjes së rrugëve etj.
- e) punime biologjike, të cilat lidhen me, rigjelbërimin e habitatit me bimësi, duke i dhënë përparësi bimëve autoktone, për veshjen e terreneve shkëmbore do të përdoren llojet pyjore të cilat kanë sistem rrënjor të fuqishëm, e mbajnë të mbuluar tokën edhe gjatë stinëve me rreshje të bollshme dhe e lidhin mirë atë;

Me qëllim që zona e rehabilituar të rikthehet në një gjendje të qëndrueshme dhe jo ndotëse, rigjelbërimi të jetë efektiv në të gjithë sipërfaqen e habitatit, duke vlerësuar densitetin e fidanëve, larminë e llojeve dhe mbulesën bimore.

Objektivat, kryesore të punës rehabilituese janë:

- Të arrihet një stabilizim i zonave të dëmtuara nëpërmjet ndërhyrjeve inxhinierike për të minimizuar ndër të tjera erozionin.
- Të rigjelbërojnë të gjitha zonat e eroduara me specie të përshtatshme bimore, që kanë ekzistuar më parë.
- Të minimizojë ndikimin pamor të zonave të degraduara e të përmirësojnë peizazhin.

Mbjellja

Në objektin e kromit Galeria Nr. 13, Theken – Martanesh, Diber, rigjelbërimi i sipërfaqes do të përfshijë riintroduktimin e llojeve të bimëve të përshtatshme për të plotësuar rigjenerimin me anë të erës ose farës së ruajtur në tokë. Ky riintroduktim mund të jetë në formën e fidanëve të shtuar në fidanishte ose aplikimi i drejtpërdrejtë të farës në shtratin e farës të përgatitur.

Plani dhe masat për rehabilitimin e mjedisit

Bazuar në projektin e shfrytëzimit të rezervave gjeologjike të mineralit të kromit në objektin galleria nr. 13 në vendburimin Theken në Kraste rezulton se për një periudhë 10 vjeçare aktiviteti i shfrytëzimit të kromit do të zhvillohet ndërmjet profileve I deri V.

Gjate ketij shfrytezimi do te depozitohet nje sasi sterili prej 500 m³ sterile, kurse mineral kromi te depozituar nuk do te kete pasi ai do te transportohet ritmikisht per ne destinacionin e kerkuar. Rehabilitimi do te filloje nga viti i pare i shfrytezimit te kromit ne zonen ku operon subjekti “ZGURI” Sh.p.k e cila do te marre masa tekniko – organizative dhe ka planifikuar qe te shpenzoje gjate gjithë kohes se shfrytezimit 206 504 leke per nje gryke galerie.

Kjo sasi do te shpenzohet per rehabilitimin e mjedisit si me poshte:

1. Plani i mbylljes se minieres
2. Plani i menaxhimit te mbetjeve
3. Plani perfundimtar te rehabilitimit te mjedisit

Masat zbutese per te ulur ndikimet negative gjate procesit te shfrytezimit

Keto masa konsistojne ne:

Ne marrjen e masave per uljen e ndotjeve gjate punimeve minerare, si pluhura, gazra helmues, zhurma, uljen e efekteve negative hapsinore ne zonen perreth, ne faunen dhe floren. Pikesynimi kryesor mbetet rehabilitimi i tokes dhe evitimi ne maksimum i erozionit.

Masa konkrete qe do te merren gjate punimeve

- Mbrojtja e siperfaqes nga erozioni nepermjet ndertimit te gardheve cift dhe tek si dhe mureve te thata me gure
- Pergatitja e siperfaqes per mbjellje, prodhimi i fidaneve te deshiruara ne pershtatje me territorin
- Mbjellja e fidaneve dhe me vone sherbime kulturele dhe mbrojtje nga demtimet.

Rehabilitimi i territorit

Te gjitha masat rehabilituese do te konsistojne ne:

- Uljen e erozionit
- Restaurimin e habitateve
- Pasurimin e biodiversitetit me specie natyrore
- Rritjen e vlerave vizuale dhe krijuese te territorit qe mbulon subjekti

Per pyllzimin e siperfaqeve te zhveshura do te hartohet nje miniprojekt i detajuar nga specialistet perkatese

Rehabilitimi i tokes

Nese do te nevojitet stabilizimi i zones qe do te pyllzohet, do te perdoret pastrimi nga mbetjet inerte dhe do te mbushet 10 cm me humus. Mulciritimi do te sherbeje ne uljen e humbjes se fares nga largimi prej aktivitetit atmosferik (reshjet, ererat, etj) si dhe per uljen e aktivitetit erodik per sa kohe objekti eshte i pa zhvilluar mire.

ZGURI SHFRYTEZIMI I MINERALIT TE KROMIT NGA MINERAT NËNTOKSORE
OBJEKTI “GALERI NR. 13”, THEKEN – MARTANESH, DIBER

Skema ne mbjellje do te jete 3 x 1, ku pas disa vitesh do ti jape nje kurore dendesi mjaft te mire pas shfrytezimit.

PLANI I REHABILITIMIT TE MINIERES NENTOKSORE TE HAPUR ME PUNIME HORIZONTALE E TE PIERET

PLANI I MBYLLJES SE MINIERES							
Nr.	Emertimi	Seksioni m ²	Trashesia e murit, m	Volumi i murit m ³	Norma ore/m ³	Koha e punes ore	Vlera ne leke
a	Mur betoni	4.2	0,6	3.43		3.5	12.1
b	Operacione ndihmese	4.2					
	Shuma a+b	4.2					
		Ore pune	Nr. puntoreve	Ore pune gjithsej	Leke/ore pune		Shpenzime gjithsej leke
c	Shpenz. per fuqi puntore	17.42	4	69.67		280	19507
	Shpenzime per materiale	Seksioni m ²	Volumi i murit, m ³	Normative kg/m ³	Sasia kw	Çmimi leke/kw	Vlera leke
d	Shpenzime per materiale						
d ₁	Cimento	4.2	3.432	300	10.296	1300	13385
			Volumi i murit, m ³	Koeficienti m ³ /m ³	Sasia m ³	Çmimi leke/m ³	Vlera leke
d ₂	Inerte ndertimi	4.2	3.432	1.3	4.4616	1200	5354
			Sasia kg	Çmimi lek/kg			Vlera , leke
d ₃	Elektroda	4.2	25	160			4000
			Sasia, kw/h	Çmimi lek/kw			Vlera, leke
d ₄	Energji elektrike	4.2	120	14.4			1728
			Sasia m ³	Çmimi lek/m ³			Vlera, leke
d ₅	Derrasa	4.2	0.5	15000			7500
							Vlera , leke
d ₆	Materiale te tjera						1200
			Volumi, ton	Distanca km	Çmimi lek/ton km		Vlera leke
g	Transport	4.2	10.7	30		10	3195
h	Transport i brendshem						20000
	Shuma d-h						96963
	Shuma i						75870

PLANI I MENAXHIMIT TE MBETJEVE						
a	Çmontime pajisje makineri, ndertesa ne sipërfaqe	Volumi ton	Ore pune	Paga mesatare leke/ore		Vlera leke
		20	100	250		25000
b	Transport , makineri/mbeturina	Volumi ton	Distanca km	Paga mesatare lek/ton km		Vlera leke
		20	30	12		7200
c	Mbushje me dhe e portait	Volumi m ³	Çmimi lek/m ³			Vlera leke
		100	30			3000
	Shuma II					35200
PLANI PER FUNDIMTAR I REHABILITIMIT TE MJEDISIT						
a	Taracimi dhe sistemimi i stokut te sterilizimit	Sipërfaqe m ²	Norma ditore m ² /dite	dite pune	lek/dite pune	Vlera leke
		100	40	2.5	2400	6000
b	Mbushja me dhe e stokut te sterilizimit	Sipërfaqe m ²	Volumi m ³	Çmimi leke/m ³		Vlera leke
		100	400	30		12000
c	Sistemimi i sheshit industrial. Mbushja me dhe .	Sipërfaqe m ²	Çmimi leke/m ²			Vlera leke
		100	30			3000
d	Blerje pemesh	Sipërfaqe m ²	nr.pemeve/m ²	Nr.pemeve cope	Çmimi leke	Vlera leke
		200	0.04	8	1000	8000
e	Mbjellje pemesh	Sipërfaqe m ²	nr.pemeve/m ²	Nr.pemeve cope	Çmimi leke	Vlera leke
		200	0.04	8	200	1600
f	Rrethim					30000
g	Kanalizime, drenazhime					15000
h	Sinjalistika lajmeruese,parandaluese					10000
	Shuma III					85600
	Shuma I+II+III					196670
	Shperzime firme 5%					9834
	TOTALI					206 504

Rehabilitimi i plote i mjediseve te territorit

Mbjellja e sierfaqes

- Mbjellja e territorit me gradona
- Blerja e fidaneve te pishes ne fidanishte cilesore
- Mbjellja e fidaneve dhe sherbimi kulturor i tyre per 10 vjet

Nga veterehabilitimi i habitateve me perparesi do te marre rritja e te gjitha gjallesave si shtimi dhe rritja e shpendeve, zvaranikeve etj, njekohesisht do te shtohen edhe rezervat ushqimore per gjtaret e larte si lepuri, dhelpra, ujku, etj, per rrjedhoje do te rritet mundesia e pranise se shtimit te qelbesit dhe buklit (nuses se lales).

Kanalizimi

Kanalizimi do te behet per disiplinimin e ujrave nentokesore qe do te dalin nga galleria si dhe ujrave sipërfaqesore qe do te shkaktohen nga rreshjes.

Keto kanalizime do te bejne qe rrjedha e ujrave te behet per force te rendeses, duke penguar ne kete menyre depertimin gradual ne toke.

Ne te gjithë territorin, ku pershkohet nga proskat do te ndertohen mure guri te thate dhe gardhe cifte dhe teke.

Plani i monitorimit te ndikimit ne mjedis

Nisur nga fakti qe kemi te bejme me zenie te siperfaqeve me mineral dhe steril (minerali depozitohet ne sheshin e depozitimit kurse sterili depozitohet ne stogun ne shpat mali) kerkohet nje monitorim i vazhdueshem.

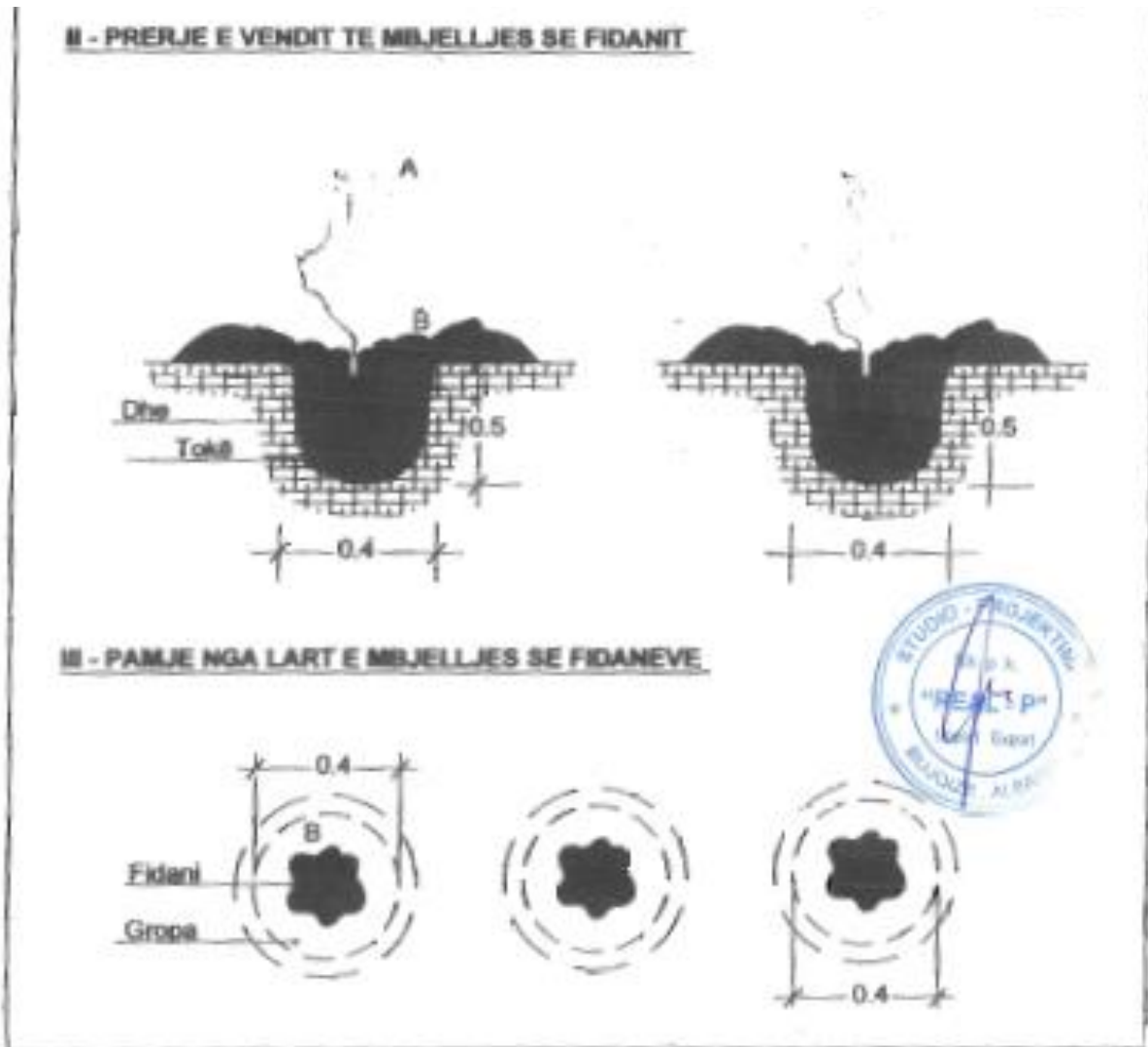
Ky monitorim do te konsistoje ne:

- Ne konfiguracionin e terrenit te parashikuar ne projekt
- Monitorimi i sjelljes se shkembinjëve ne siperfaqen e territorit ku shfrytezohe per parandalimin e shembjeve, shkarjeve, gerryerjeve.
- Monitorimi i zones se mundshme te shperndarjes se pluhurit gjate shkarkimit te sterilit
- Monitorimi i parametrave fizike e dinamike te shperndarjes se pluhurit dhe marrja e masave perkatese te parashikuara ne projekt per parandalimin e tyre
- Monitorimi i siperfaqeve te mbjella, dureve dhe bimeve te kultivuara, ecurise normale te rritjes se zhvillimit te tyre. Ne raste kur verehen se ka demtime, merren masa per zevendesimin me fidane te rinj.
- Monitorimi i siperfaqes se mbjelle do te vazhdoje per nje periudhe 10 vjecare.

Subjekti merr persiper sigurimin e ecurise normale te punes dhe ruajtjen e vazhdueshme te mjesit deri ne mbylljen e aktivitetit minerar.

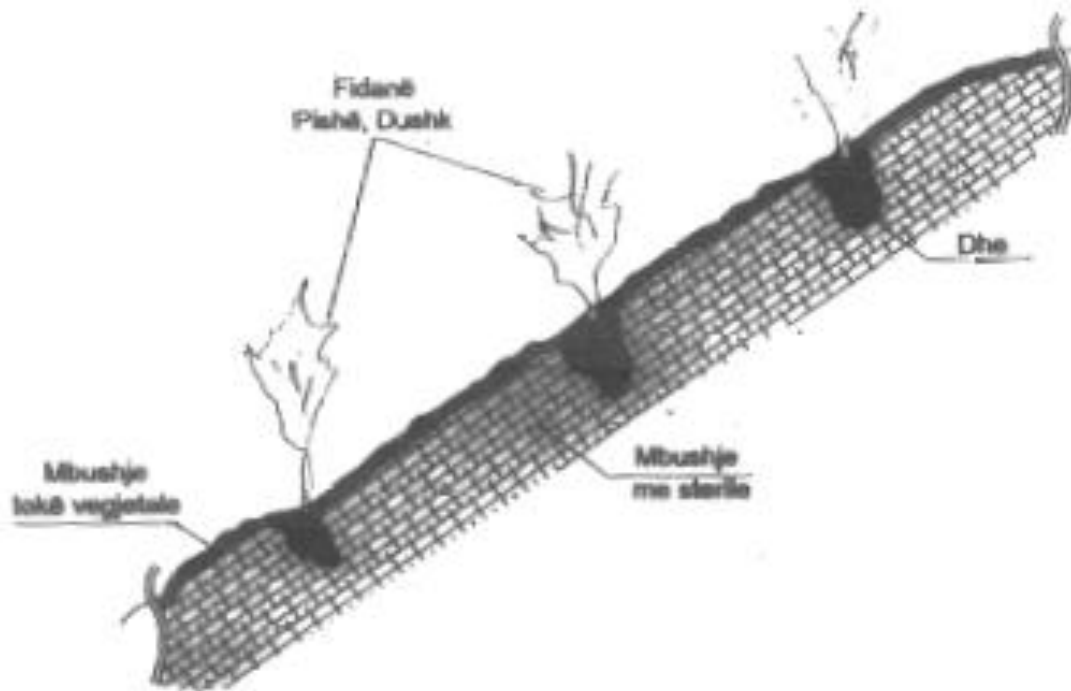
Subjekti do te kete lidhje te vazhdueshme me Agjencine Rajonale te Mjedisit Qarku Diber prane se ciles do te informoje periodikisht per mbarevajtjen e punes gjate shfrytezimit.

PAMJE ANESORE (PJESORE) E MBJELLES ME FIDANE

Shkalla 1 : 100

11.6 Monitorimi dhe rekomandime

Monitorimi i cilësisë së mjedisit mbetet një ndër çështjet parësore.

Monitorim është procesi i zbulimit të ndryshimeve nëse do të ndodhin, përcaktimit të drejtimit dhe i matjes së shtrirjes së tyre.

Procesi i monitorimit do të përqëndrohet në të gjithë fazat e zhvillimit të projektit dhe fokusohet në aktivitetet që gjenerojnë ndikime negative në mjedis në efektet e këtyre ndikimeve dhe në zbatimin e masave për zbutjen e tyre. Monitorimi do të kryhet nga vetë investori dhe në rast të pamundësisë teknike për realizimin e tyre do të kërkohet bashkëpunim i subjekteve të specializuara për fushat përkatëse.

Verifikimi i monitorimit apo auditimit do të organizohen nga institucionet administrative si AKM-ja, Ministrija e Mjedisit etj.

11.7 Plani i monitorimit të ndikimit në mjedis.

Meqenëse kemi të bëjmë me shfrytëzimin e mineratit të kromit, krijimin e pluhurave dhe gazrave gjatë nxjerrjes së tij, kërkohet monitorimi i pluhurave, gazrave të minieres, zhurmës megjithëse në kemi thënë më lart që ndikimet janë minimale.

Pra monitorimi do të konsistojë në matjen e parashikuar të indikatorëve mjedisor:

Nr	Elementi i Monitorimit	Frekuenca	Përgjegjësi
1	Monitorim i gjithë shkarkimeve të ujrave që gjenerohen nga miniera nentoksore .Parametrat fizike si: temperature, pH dhe lendet pezull	Periodike	Firma
2	Monitorim i shkarkimit të grimcave të pluhurit, gjate procesit të shpim-plaseve, shfrytëzimit të mineralit dhe gjate procesit të ngarkimit dhe transportit.	Vazhdueshëm	Firma
3	Monitorim i gjendjes së mekanikës dhe plasjeve nga mundësia për shtimin e zhurmave mjedisin e minieres.	Vazhdueshëm	Firma
4	monitorimin e rehabilitimit në objektin shfrytëzimit të minieres nentoksore të kromit	Periodike	Firma
5	monitorimin i formacionit gjeologjik dhe armatimit të galerive kryesore	Vazhdueshëm	Firma

Indikatorët e mësipërm të monitorimit janë një ndërthurje treguesish me të cilët vlerësohet shumë objektivisht trysnia që ushtron zbatimi i këtij projekti në mjedis, si dhe gjendja e mjedisit, ndikimit të funksionimit të projektit të zbatuar në këtë gjendje. Matja dhe mbledhja e të dhënave për treguesit e mësipërm do të bëhet konformë metodave dhe teknikave shkencore të njohura dhe të pranueshme. Të dhënat që do të mbliidhen do të vihen në dispozicion të organeve shtetërore dhe të interesuarve të tjerë, gjithashtu këto të dhëna do të analizohen me qëllim përmirësimin e performances mjedisore të veprimtarisë dhe bërjen e korigjimeve të nevojshme dhe përmirësimin e shkarkimeve me qëllim mbrojtjen e mjedisit të zones së shfrytëzuar.

Në përputhje me karakteristikat e implementimit dhe të funksionimit të shfrytëzimit të mineralit të kromit dhe në përputhje me bazën ligjore mbi monitorimin, rekomandojmë të monitorohen këto elemente:

Tabela 19 Monitorimi i parametrave mjedisore

Nr.	Monitorimi	Parametrat që do të monitorohen	Vendodhja	Periudha kohore	Frekuenca	Përgjegjësia
1	Cilësia e Ajrit	PM ₁₀ , SO ₂ , NO _x , CO, CO ₂ , HC	- Frontet e punes - Galerite kryesore të shfrytëzimit të objektit minerar	Nga fillimi i punimeve 2017 e në vazhdim	Çdo 6 muaj	Shoqëria + Laboratori i akredituar
2	Emetimi i zhurmave	Niveli i zhurmave në dB	- Cekici pneumatik për hapjen e birave - Mjetet e transportit - Proceset e shpimit – plasjeve	Nga fillimi i punimeve 2017 e në vazhdim	Çdo 6 muaj	Shoqëria + Laboratori i akredituar
3	Rastet, incidentet e mundshme në vendin e punës	Regjistrimi dhe raportimi i mënyrës së trajtimit	- Mjetet e transportit - Frontet e punes - Galerite kryesore	Nga fillimi i punimeve 2017 e në vazhdim	Çdo 6 muaj	Drejtuesi teknik
4	Avari apo defekte të ndryshme të mundshme gjatë operimit	makineritë, pajisjet, galerite në minieren nentoksore	- Mjetet e transportit - Armatimi i galerive - Procesi i shfrytëzimit	Nga fillimi i punimeve 2017 e në vazhdim	Çdo 6 muaj	Drejtuesi teknik
5	Dëmtim i vegjetacionit apo të mbjellave	Pyjet, bimësia	- Sheshi i depozitimit të mineralit dhe sterileve - Hyrja për në objekt	Nga fillimi i punimeve 2017 e në vazhdim	Çdo 3 muaj	Drejtuesi teknik + Punonjësit
6	Monitorim i zbatimit të	Termetet e vendimit	- Të gjitha pikat që përmenden	Nga fillimi i	Në varësi të kushteve të	Eksperti i Mjedisit &

	kushteve të vendimit paraprak te VNM-se	paraprak te VNM-se	në Vendimin Paraprak te VNM-se	punimeve 2017 e deri në marrjen e Lejes Mjedisore	Vendimit Paraprak te VNM-se	ISHMP
7	Monitorim i objektit minerar të rehabilituar	Armatimi i objektit minerar dhe rigjenerimi i mjedisit te zones	- Sheshet e depozitimit të mineralit - Galerte kryesore - Argjinatura	Nga fillimi i punimeve 2017 e në vazhdim	Çdo 6 muaj	Eksperit i Mjedisit & Drejtuesi Teknik

Monitorimi i burimeve natyrore, ajrit, ujit, tokës, shkarkimeve urbane etj, kryhet sipas disa kriterëve shkencore përsa i përket monitorimeve, mbledhjes dhe analizave të mostrave. Ai synon në mbledhjen e të dhënave për të vrojtuar dhe parashikuar rolin e faktorit njeri dhe natyror në ndryshimet e mjedisit, ku ai është aktiv.

Objektivat kryesore të monitorimit janë:

- Për të zbuluar ndryshimet dhe për të karakterizuar saktësisht nga ana sasiore tendencat (prirjet) e zhvillimit të burimeve.
- Për të siguruar informacione mbi lidhjen midis kushteve (gjendjeve) të burimeve dhe shkaqeve të tyre.
- Për të evidentuar cilësinë e mjedisëve ku njeriu ushtron aktivitetin e tij jetësor, me synim për të marrë masat e nevojshme për përmirësimin e tyre.
- Për të vlerësuar efektivitetin e politikave dhe veprimeve për menaxhimin e burimeve natyrore.

Monitorimi është detyrë e shoqërisë investitore në nivel individual për pikat Ç1, Ç2, Ç5, Ç6, Ç7, Ç8 të Vendimit Nr.1189. datë 18.11.2009 “Për monitorimet në Republikën e Shqipërisë”

Investitori do të monitorojë këto tregues të trysnisë në mjedis vetëm gjatë fazës së punimeve te shfrytëzimit dhe konkretisht elementët e mëposhtëm:

- Për ajrin duhet të monitorojë Lëndën e Ngurtë Pezull (LNP), emetimet e gazrave te cliruara dhe zhurmat (dB).
- Për ujin, duhet të monitorojë shkarkimet e mundshme dhe rrjedhat ujore biologjike (rrëke, proska, përrenj)
- Për tokën, duhet të monitorojë shkarjet e mundshme të dherave (erozioni)

Frekuenca e monitorimeve do të përcaktohet në aktin e miratimit të vendimit paraprak të VNM-se si dhe lejes mjedisore dhe në rast të kundert, sipas kuadrit ligjor çdo 6 muaj të kryhen matjet dhe të doretzohet një relacion periodik i shkurtër ku të pasqyrohen punimet e kryera të shoqëruara me foto.

Regjistimi i të dhënave mjedisore

Për të ruajtur të dhënat mjedisore të veprimtarisë do të përgatitet dhe mbahet një regjistër i veçantë ku do të evidentohen dhe shenohen të gjitha punimet kresore të realizuara në objektin minerar dhe vlerat e matura të indikatorëve mjedisore.

12. PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME

- 12.1.1 Të zbatohet projekti i teknik i shfrytezimit te objektit minerar Galeria Nr. 13, Theken – Martanesh, Diber.
- 12.1.2 Të mirëmbahen mjediset e gjelbëruar në mënyrë të përhershme dhe të mbillen edhe bimë dekorative autoktone në kushte artificiale për të rritur koeficientin e gjelbërimit.
- 12.1.3 Të kryhet lagia e sheshit te depozitimit te sterileve, si dhe të rrugëve komunikuese.
- 12.1.4 Të kryhet rrethimi i hyrjes per ne objektin minerar dhe të vendosen tabela paralajmëruese për rreziqet për kalimtarët dhe punonjësit.
- 12.1.5 Të kryhet larja e automjeteve para daljes së tyre në rrugët e asfaltuara të zonës.
- 12.1.6 Të vendosen kontenier për mbajtjen pastër të ambjenteve nga mbetjet urbane për numrin e punonjesve ne objektin minerar.
- 12.1.7 Investitori të respektojë detyrimet e vendosura në Vendimin Paraprak te VNM-se që do të miratohet nga AKM.
- 12.1.8 Subjekti të respektojë të gjitha masat e percaktuara në këtë raport të VNM-je.
- 12.1.9 Subjekti të jetë në dijeni të kuadrit ligjor për mjedisin dhe ndryshimeve të tij.
- 12.1.10 Të kryhet monitorimi i mjedisit sipas ligjeve në fuqi.
- 12.1.11 Si rezultat i realizimit të projektit nuk do të absorbohen ndikime të rëndësishme mjedisore, sociale në shëndetin e njerëzve. Për pasoj ndikimet e parashikuara mund të minimizohen duke zbatuar masat e përmëndura më sipër.
- 12.1.12 Nga analiza për identifikimin e ndikimeve rezulton se ndikimi do të jetë i drejtpërdrejtë, i shkaktuar vetëm gjate operacioneve te shfrytezimit.
- 12.1.13 Është detyrë e zbatuesve të projektit të integrojnë elementët e domosdoshëm të propozuar për parandalimin, minimizimin dhe eliminimin e ndikimeve negative në mjedis, shëndet dhe aspektin social.
- 12.1.14 Është detyrë e të gjith kontraktorëve e nënkontraktorëve të ndryshem si gjatë fazës së shfrytezimit të zbatojnë me kujdes detyrimet përkatëse të parashikuara më sipër.

Pergatiti Raportin e VNM-se

